

**T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
HALKLA İLİŞKİLER VE REKLAMCILIK ANABİLİM DALI
HALKLA İLİŞKİLER VE REKLAMCILIK BİLİM DALI**

**SAĞLIK ÇALIŞANLARINA ŞİDDET HABERLERİNİN
ÇERÇEVELEME YAKLAŞIMI İLE İNCELENMESİ**

**NAZİFE KÜÇÜKAVCI
19811501002**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**DANIŞMAN:
DOÇ. DR. YASİN BULDUKLU**

KONYA-2021

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Nazife KÜÇÜKAVCI		
	Numarası	19811501002		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	HALKLA İLİŞKİLER VE REKLAMCILIK/ HALKLA İLİŞKİLER VE REKLAMCILIK		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
Tezin Adı	SAĞLIK ÇALIŞANLARINA ŞİDDET HABERLERİNİN ÇERÇEVELEME YAKLAŞIMI İLE İNCELENMESİ			

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Nazife KÜÇÜKAVCI
İmzası

	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü	
---	---	---

ÖZET

Öğrencinin	Adı Soyadı	Nazife KÜÇÜKAVCI		
	Numarası	19811501002		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	HALKLA İLİŞKİLER VE REKLAMCILIK/ HALKLA İLİŞKİLER VE REKLAMCILIK		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Yasin BULDUKLU		
Tezin Adı	SAĞLIK ÇALIŞANLARINA ŞİDDET HABERLERİNİN ÇERÇEVELEME YAKLAŞIMI İLE İNCELENMESİ			

Toplumsal yaşamda şiddet olaylarının artması, yaşamın her evresine yayılması ve her kuşaktan insanı tehdit etmeye başlaması, şiddet konusunu farklı boyutlarıyla inceleme gerekliliğini beraberinde getirmiştir. Özellikle şiddet olgusunun medyada temsili, sosyal bilim çevrelerinde son dönemde sıklıkla tartışılan konu başlıkları arasında yer almaktadır. Benzer bir motivasyonla kurgulanan bu çalışma ise sağlık çalışanlarının maruz kaldığı şiddetin medyada nasıl sunulduğunu çerçeveleme yaklaşımı üzerinden tartışmayı amaçlamaktadır. İçerik çözümlemesi yönteminin kullanıldığı araştırmada, Türkiye’de en çok takip edilen internet haber siteleri taranarak sağlık çalışanlarına yönelik şiddet haberleri incelenmiştir. Çalışmanın kuramsal kısmından hareketle hazırlanan kodlama cetveli yardımıyla 12 farklı internet haber sitesinde yer alan toplam 130 farklı haber mercek altına alınmıştır. Buna göre sağlık çalışanlarının ana aktörü olduğu şiddet haberlerinin medyadaki sunumuna bakıldığında; ağırlıklı şiddeti meşrulaştıran bir çerçeveye ve sorumlu bir yayıncılık çizgisinden çok uzak bir çizgiyle haberlerin okuyuculara aktarıldığı dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Şiddet, medya, temsil, sağlık çalışanları.

 KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü	 SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
--	---	---

ABSTRACT

Author's	Name and Surname	Nazife KÜÇÜKAVCI		
	Student Number	19811501002		
	Department	PUBLIC RELATIONS AND ADVERTISING		
	Study Programme	Master's Degree (M.A.)	X	
		Doctoral Degree (Ph.D.)		
	Supervisor	Assoc. Prof. Dr. Yasin BULDUKLU		
Title of the Thesis/Dissertation	ANALYSIS IN THE NEWS OF VIOLENCE AGAINST HEALTHCARE EMPLOYEES WITH FRAMING APPROACH			

The increase in violence in social life, its spread to every stage of life and threatening people from every generation brought the necessity of examining the issue of violence from different dimensions. Particularly, the representation of violence in the media is among the topics that have been frequently discussed by social scientists recently. This study, which was designed with a similar motivation, aims to discuss how the violence against health workers is presented in the media through the framing approach. The study using the content analysis method, by scanning the most followed internet news sites in Turkey and examines the news of violence against healthcare workers. The study examines a total of 130 different news on 12 different internet news sites with the help of coding scale derived from the theoretical part of the study. Accordingly, the analyzes of the media presentation of violence news in which health workers are the main actors indicate that the news is conveyed to the readers with a framework that mostly legitimizes violence and can be considered far from a responsible publishing approach.

Keywords: Violence, media, representation, health workers.

ÖNSÖZ

Toplumsal varoluş sürecinin bir parçalı olan iletişim, bugünkü gelişmişliği ile gündelik hayatın vazgeçilmezleri arasındadır. Kitle iletişim araçlarının modernleşmesi, yaygınlaşması ile alıcı kitle üzerindeki etkileşim de paralel şekilde artmıştır. Bu araçların en güçlü kanalları aracılığıyla toplumun sosyal ve kültürel anlamda değişimine neden olmaktadır.

Yeni medya, mobilize yapısı nedeniyle zaman ve mekân bağımsızlığına imkân sağlamıştır. Sosyal mecralar ve haber siteleri bilgi edinme kaynağına erişmeyi oldukça kolay hale getirmiştir. Medyada şiddet unsuru haber programları, filmler, diziler, reklamlar, magazin programları, gündüz kuşağında da çeşitli programlar aracılığı ile görülmektedir. Her alanda olduğundan daha fazla haberlerin konusunu oluşturan kadın ve sağlık çalışanları şiddetin öznesi olması nedeniyle medyada daha fazla yer bulmaktadır. Diğer şiddet türlerinde ve uygulandığı alanlarda gösterildiğinden farklı olarak şiddetin meşrulaştırılmasında çerçeveleniş biçimi önemli olmaktadır. Günümüzde basılı gazetenin yerini internet gazeteleri almış ve her haber anında bu mecrada yer bulmaktadır. Tirajı yüksek olan gazeteler gibi en fazla takip edilen haber siteleri de bulunmaktadır. Araştırmada en çok takip edilen 12 internet haber sitesinde yer alan içinde sağlık çalışanlarına yönelik şiddet haberleri analiz edilerek sonuçları tablolar halinde sunulmuştur.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında, yoğun çalışma programı içinde bana zaman ayıran ve desteğini esirgemeyen kıymetli danışman hocam Doç. Dr. Yasin BULDUKLU' ya sonsuz teşekkür eder, şükranlarımı sunarım. Yüksek lisans eğitimim ve bu çalışmam süresince bana yardımcı olan saygıdeğer hocalarım Doç. Dr. Enes BAL ve Doç. Dr. Nuri Paşa ÖZER' e ayrıca teşekkür ederim. Gücünü örnek aldığım değerli anneme ve bütün duygularını bana emanet eden değerli babama en derin sevgilerimi sunarım.

Nazife Küçükavcı, 2021

İÇİNDEKİLER

ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar LİSTESİ.....	vii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

MEDYA VE ŞİDDET

1.1. Şiddet Kavramı	5
1.2. Şiddet Türleri	6
1.2.1. Fiziksel Şiddet.....	7
1.2.2.Sözel Şiddet	8
1.2.3.Psikolojik Şiddet.....	9
1.2.4.Ekonomik Şiddet.....	10
1.2.5.Cinsel Şiddet.....	11
1.2.6.Siyasal Şiddet.....	12
1.2.7.Simgesel Şiddet.....	13
1.3.Medya ve Şiddet ilişkisi.....	14
1.4.Medya İçeriklerinde Şiddet.....	15
1.4.1.Haberler	16
1.4.2.Dizi ve Sinema Filmleri	17
1.4.3.Reality Şovlar	18
1.4.4.Reklamlar.....	19

İKİNCİ BÖLÜM

ÇERÇEVELEME YAKLAŞIMI

2.1. Çerçeveleme Yaklaşımına Öncülük Eden Medya Etkileri Teorileri	21
2.1.1. Suskunluk Sarmalı Kuramı	22
2.1.2. Gündem Belirleme	24
2.2. Çerçeveleme Yaklaşımının Ortaya Çıkışı.....	27
2.3. Çerçeveleme Teknikleri	28
2.3.1. Öne Çıkarma	29
2.3.2. Yorumlama	30

2.3.3. Seçme	31
2.3.4. Vurgulama	32
2.3.5. Dışta Bırakma	33
2.4. Çerçeveleme Türleri	33
2.5. Medya Çerçeveleri ve İzleyici Çerçeveleri.....	34
2.6. Haberlerin Çerçevesi.....	36
2.7. Haber Çerçevelerinin Sınıflandırılması	37
2.7.1. Biçimsel (Konuya İlişkin) Çerçeveler	38
2.7.2. Tür (İçeriğe İlişkin) Çerçeveler	39
2.8. Çerçeveleme Yaklaşımı ve Şiddet Haberleri	40

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SAĞLIKTA ŞİDDET HABERLERİNİN ÇERÇEVELENİŞİ

3.1. Metodoloji.....	42
3.1.1. Araştırmanın Sorunu.....	43
3.1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi	45
3.1.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi	45
3.1.4. Araştırma Soruları.....	46
3.1.5. Veri Toplama Araçları	47
3.1.6. Veri Analizi.....	47
3.2. Bulgular	47
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	122
KAYNAKÇA	129
EKLER	133

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo-3.1: Şiddet Haberlerinin Yer Aldığı İnternet Siteleri	48
Tablo-3.2: Haberin Ana Aktörü.....	49
Tablo-3.3: Uygulanan Şiddet Türü	49
Tablo-3.4: Uygulanan Şiddet Biçimi	50
Tablo-3.5: Uygulanan Şiddet İçin Gösterilen Neden	51
Tablo-3.6: Şiddet Haberlerinde Mağdur Cinsiyeti	52
Tablo-3.7: Şiddet Haberlerinde Fail Cinsiyeti	53
Tablo-3.8: Şiddet Haberlerinde Mağdur İsim Bilgisi	54
Tablo-3.9: Şiddet Haberlerinde Fail İsim Bilgisi	54
Tablo-3.10: Şiddet Haberlerinde Fotoğraf-Video Kullanımı	55
Tablo-3.11: Şiddet Haberlerinde Mağdur Fotoğrafının Sunumu.....	55
Tablo-3.12: Şiddet Haberlerinde Fail Fotoğrafının Sunumu	56
Tablo-3.13: Şiddet Haberlerinde Mağdur Yaş Bilgisi	57
Tablo-3.14: Şiddet Haberlerinde Fail Yaş Bilgisi	57
Tablo-3.15: Şiddeti Uygulayan Fail	57
Tablo-3.16: Kullanılan Suç Aleti.....	58
Tablo-3.17: Haberde Geçen Olayın Yaşandığı Yer.....	59
Tablo-3.18: Haberde Geçen Olayın Yaşandığı Birim	59
Tablo-3.19: Mağdur Çalışan Unvanı	60
Tablo-3.20: Haber Başlığı İfade Biçimi	60
Tablo-3.21: Haberin Anlatı Yapısı	62
Tablo-3.22: Haber Siteleri ve Haber Başlığı İfade Biçimi	64
Tablo- 3.23: Haber Siteleri ve Haberin Anlatı Yapısı	67
Tablo-3.24: Haber Siteleri ve Haberin Ana Aktörü.....	71
Tablo-3.25: Haber Siteleri ve Şiddet Türü.....	74
Tablo-3.26: Haber Siteleri ve Şiddet Biçimi	77
Tablo-3.27: Haber Siteleri ve Mağdur Cinsiyeti	80
Tablo-3.28: Haber Siteleri ve Fail Cinsiyeti	83
Tablo-3.29: Haberin Ana Aktörü ve Şiddet Türü	85
Tablo-3.30: Haberin Ana Aktörü ve Şiddet Biçimi	87
Tablo-3.31: Haber Siteleri ve Mağdur Künye	89
Tablo-3.32: Haber Siteleri ve Fail Künye.....	93
Tablo-3.33: Haber Siteleri ve Mağdur Fotoğrafı	96

Tablo-3.34: Haber Siteleri ve Fail Fotoğrafları	99
Tablo-3.35: Haberin Ana Aktörü ve Mağdur Cinsiyeti	101
Tablo-3.36: Haberin Ana Aktörü ve Fail Cinsiyeti	103
Tablo-3.37: Mağdur Unvanı ve Şiddeti Uygulayan Fail	105
Tablo-3.38: Mağdur Cinsiyeti ve Fail Cinsiyeti	107
Tablo-3.39: Mağdur Cinsiyeti ve Mağdur Unvanı	109
Tablo-3.40: Fail Cinsiyeti ve Şiddet İçin Gösterilen Neden.....	111
Tablo-3.41: Fail Cinsiyeti ve Şiddeti Uygulayan Fail	113
Tablo-3.42: Şiddet Biçimi ve Mağdur Cinsiyeti.....	115
Tablo-3.43: Şiddet Biçimi ve Fail Cinsiyeti	117
Tablo-3.44: Şiddet Türü ve Mağdur Cinsiyeti.....	119
Tablo-3.45: Şiddet Türü ve Fail Cinsiyeti	120

GİRİŞ

Dünyanın giderek küresel hale gelişinde iletişim alanında teknolojik gelişmelerin ve medyanın işlevlerindeki değişmelerin büyük bir etkisi olduğu açıktır. Hızla gelişen teknoloji birçok yeniliği beraberinde getirirken dezavantajlı yönleri de ortaya çıkmaktadır. Medyanın bugün özellikle sosyal medya hareketliliğinin dışında kalamayan bir yeni küresel yapı meydana gelmiştir. Bireylerin bu dijital dünyanın dışında yaşaması olanaksızlaşırken, bu dünyanın içinden çıkamayan bireylerde de yeni bağımlılıklar ve yeni hastalıklar meydana gelmiştir. Bu etkileşimden psikolojik anlamda uzak kalmak mümkün olmadığından bireylerde davranış bozuklukları oluşmaktadır.

Saldırganlık ve şiddet olaylarını tetikleyen anlık tahrikler olabilir. Ancak çoğu zaman bireyler bir hedefe odaklandıkları için bilinçli davranışlar sonucu şiddet olayları ortaya çıkmaktadır. Birey kendisini hedefe ulaşmaya odaklanmış iken bu iki durumda da olduğu gibi, kendisinin hedefe ulaşma noktasında engellendiği düşüncesi onu şiddete başvurmaya yönlendirmektedir. Her insan şiddet uygulama potansiyeline sahip olmasına rağmen bazı insanlar bu potansiyeli fiili eyleme dönüştürürken bazı insanlar şiddet uygulamaya başvurmaz. Saldırganlık, biyolojik olarak aktarılabilir bir davranış olduğu gibi öğrenilen bir davranış olarak çevresel faktörler de etkilidir. Yapılan birçok araştırmada, aile içinde veya medyada sık sık şiddete tanık olan bir bireyin saldırgan davranışlara yönelmesinin daha yatkın olduğu görülmüştür (Kurşun, 2017: 8).

Medyanın şiddet olgusunu yönlendirmede etkili olup olmadığı, giderek artan şiddet olayları ile birlikte daha çok tartışılmaktadır. Medyanın birey davranışları üzerinde önemli bir rolü olduğu bilinmekte fakat hangi yönde etkili olması gerektiği tartışılmalıdır. Toplumda var olanları yansıtırken, dış gerçekleri de aktaran medyanın, verdiği mesajlarda şiddet olgusunun dozunu ayarlayabildiğini söylemek mümkün değildir (Palabıyıkoglu, 1997: 123).

Medyanın, doğrudan şiddeti bir eylem olarak verdiği söylenemez ancak toplum üzerinde gizli bir etkiye sahiptir. Şiddetin de insanlık tarihinde yeni olan bir davranış biçimi olmadığı bilinmektedir. Ancak yeni medya kendi şekillendirmesi ile toplumlarda zaten var olan şiddeti farklı bir yapı ile sunmaktadır. Bu açıdan medyanın şiddeti nasıl yönlendirdiği üzerine çalışmalar yapılmaktadır. Medyanın

şiddeti gösteren biçimi ve giderek arttığı ileri sürülen şiddet içeriklerinin toplumda şiddeti körüklediği varsayılmaktadır. Kadına şiddet, çocuğa şiddet, hayvana şiddet ve son dönemlerde sıklıkla rastlanan sağlık çalışanlarına şiddet medyada sıklıkla yer almaktadır. Halk arasında en saygın mesleklerden olan hekimlik mesleği bugün adını çoğunlukla “doktora şiddet” olarak duyurmaktadır. Sadece doktorlar değil, hemşireden sekretere, temizlik personeline güvenlik görevlisine kadar uzanan saldırganlıklar gündeme gelmektedir. Mağdur birinin uyguladığı bu şiddet ve saldırı bir başkasını mağdur etmektedir.

Sağlık çalışanları ile hasta arasındaki iletişim giderek farklı bir boyut kazanırken, hastanın talepleri de çeşitlilik göstermektedir. İlerleyen teknolojiye ve sağlık hizmeti sektöründeki birçok yeniliğe rağmen, doktor ve hasta iletişiminin daima önemli olacağını savunan araştırmacılar bulunmaktadır. Doktor ve hasta iletişimi bazen de sağlık sisteminden veya sağlık kuruluşundan kaynaklanan sebeplerden dolayı bozulabilmektedir. Sağlıklı kurulamayan iletişim sonucunda çatışma ve şiddet olayı ortaya çıkmaktadır (Duğan, 2015: 65).

Şiddet unsuru medyanın en etkin kullandığı araçlardan olduğu için sağlık hizmeti alanında yaşanan şiddet olayları da medyada geniş yer bulmaktadır. Medya toplumun dikkatini çeken şiddeti cinsellik, savaş ve terör olayları çerçeveleme teknikleri ile pek çok farklı açıdan sunmaktadır. Şiddetin medyada eylemler olumsuz bir örnek olarak sunulmasına rağmen toplum tarafından ilgiyle takip edilmesi, şiddetin gündelik hayata yansıdığı görülmektedir. Medyada kullanılan teknikler ile bir olayın istenilen yönü öne çıkarılmakta diğer yönleri gizlenebilmektedir. Dikkat çekici olması açısından şiddet içeren kelimelere ve görsellere sık sık yer verilir. Haber sunumunda çerçeveleme kavramından yararlanılmaktadır. Çünkü çerçeveler, iletişimde bazı gerçeklik unsurlarının seçici mekanizmasıdır.

Haber çerçeveleri, haberin izleyiciye verilmek istenilen anlamının yanı sıra dikkatini de yönlendirmektedir. Haber öyküleri belli kurallar ve fonksiyonel ilişkiler çerçevesinde oluşturulmaktadır. Söylemin yapısı itibarıyla haber hikayesinde amaçlanan ve kavranan tema aynı yönde olmayabilir. Haber içeriklerinde en çok kullanılan retorik yapıda sözcükler ve dil ustalıklarla kullanılır. Haber çerçeveleme araçları ile olaylar hikâyeleştirilerek sunulmaktadır (Pan ve Kosicki, 1993: 58).

Çalışmanın amacı, çerçeveleme kavramının somut olarak medyada kullanımının incelenmesi ve haberlerin izleyiciye sunumu öncesinde hangi aşamalardan geçtiğidir. Olaylar aktarılırken şiddet unsurunun ön plâna çıkarılıp çıkarılmadığı üzerinde durulmuştur. Çalışmanın bir diğer amacı; medyada şiddetin görsel ve içerik olarak sunumunu genel çerçevede betimlemek; sağlık çalışanlarının maruz kaldığı şiddetin medyada sunumu için kullanılan söylem dilini ve haberin nasıl çerçevelendiğini ortaya çıkarmaktır. Sağlık çalışanlarına yönelik uygulanan fiziksel, sözel, psikolojik şiddet içeren haberlerin söylemleri ve görselleri incelenerek, medyada şiddetin görsel ve içerik olarak sunumunu ortaya koymaktır.

Çalışmanın birinci bölümünde “medya ve şiddet” bağlantısı incelenmektedir. Şiddet kavramı, şiddet türleri, medya ve şiddet ilişkisi ve medya içeriklerinde şiddet konuları üzerinde durulmaktadır. Şiddet türleri ayrı ayrı açıklanarak ve medya içeriklerinde şiddetin yoğun olarak sunulduğu programlar alt başlıklar halinde açıklanmaktadır. İncelenen şiddet türlerinden özellikle fiziksel şiddetin ve sözel ve fiziksel şiddetin aynı anda sağlık çalışanlarına yönelik daha çok uygulandığı görülmektedir.

İkinci bölümde, “çerçeveleme yaklaşımı” incelenmektedir. Çerçeveleme yaklaşımının ortaya çıkışı, çerçeveleme yaklaşımına öncülük eden medya etkileri teorileri açıklanarak suskunluk sarmalı ve gündem belirleme kuramları açıklanmaktadır. Çerçeveleme teknikleri ve çerçeveleme türleri ayrı ayrı incelenerek haber çerçeveleri üzerinde durulmaktadır. Haber çerçevelerinin sınıflandırılması yapılarak, çerçeveleme yaklaşımı ve şiddet haberleri arasındaki bağlantı üzerinde durulmaktadır. Çerçeveleme kavramının, sağlık çalışanlarına yönelik şiddet haberlerinde uygulanması üzerine değerlendirmeleri yapılmıştır. Farklı internet haber sitelerinin sağlık çalışanlarına yönelik şiddet içeren haberlerinde başlıklar, haber metinleri, fotoğraflar öne çıkarma ve dışta bırakma gibi çerçeve türleriyle yeniden işlenmektedir.

Çalışmanın üçüncü bölümünde metodolojik bilgiler, araştırmanın sorunu, amacı, önemi, evren ve örnekleme açıklanmaktadır. Çalışmanın analiz kısmında IBM SPSS 22 programına girilerek Frekans Analizi ve Çapraz Analiz Testleri uygulanarak veriler tablolara yansıtılmaktadır. Bulgularda değişkenler arasında anlamlı bir ilişkinin bulunup bulunmadığının tespiti için ayrıca Chi-Square (Ki-Kare)

Testi uygulanarak ortaya çıkan sonuçlar yorumlanmaktadır. Sonuç olarak; sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin temelinde sadece medyanın etkili olduğunu söylemek doğru olmaz. Ancak medyanın toplumsal yapı üzerinde her alanda etkili olduğu gibi şiddet üzerinde de etkili olduğu görülmektedir. Bu nedenle çalışmada öneri olarak medyada şiddeti çağrıştırmayan ve normalleştirmeyen içerikler sunması sağlık çalışanlarına şiddeti önlemede etkili olacağı yönünde bilgiler verilmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

MEDYA VE ŞİDDET

1.1. Şiddet Kavramı

Şiddet, Türk Dil Kurumu'nun Güncel Türkçe Sözlüğü'nde bir hareketin, bir gücün derecesi, yeğlilik, sertlik olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2019).

Şiddet sözcüğü Türkçeye Arapçadan girmiştir. Peklik, sertlik, sıkılık anlamları vardır. Bu anlamı ile şiddet sözcüğü İngilizce ve Almancadan farklıdır. Latince “violentus” ve “violare” olan sözcük İngilizceye “violence” olarak geçmiştir. Wade (1971) violentus ve violare sözcüklerinin anlam farkını şu şekilde açıklar: Violentus, bir şeyin yapılma tarzı olarak cebri, kuvvetli, hiddetli, sert, zorlu, taşkın anlamlarına gelirken, violare, incitmek, zarar vermek, bozmak, lekelemek, tecavüz etmek, zorlamak, çiğnemek, ihlal etmek gibi anlamlara gelir ve yapılan şeyi vurgular. Sözcüğün İngilizce kullanımının Latince köklerinde göze çarpan ilk nokta, biri genel olarak kuvvet fiilini gerektiren diğeri de ihlal etmeyi içeren iki temel anlamının olduğu görülmektedir. Sözcüğün eski Yunancası incelendiğinde ise bia kelimesinin kullanımının bu etimolojiye paralel bir kökte yer almaktadır. Latince olduğu gibi Yunancada da yapı olarak fiil ve sıfat şeklinde, kuvvet ve ihlal anlamlarını taşımaktadır. Anlamı, kuvvet, güç, zor, iktidar, kısıtlamak, zorlamak, sınırlamak, baskılamaktır. Platon'un Yasalar kitabında şiddet eylemlerinin anlatıldığı noktalarda bia sözcüğünü sık sık kullandığı görülmektedir (Dursun, 2011:3-4).

Kocacık, Fransızcadan tanımını yaptığı şiddeti; bir kişiye güç veya baskı uygulayarak; istediği bir şey yapmak ya da yaptırmak olduğunu ifade eder. Şiddet uygulama eylemleri, zorlama, saldırı, kaba kuvvet, bedensel ya da psikolojik acı çektirme ya da işkence, vurma ve yaralama biçiminde sıralanmaktadır (2001: 2).

Şiddet kavramı, sertlik, sert ve katı davranış, kaba kuvvet kullanma anlamındadır. Şiddet olaylarında ise; insanları sindirmek, korkutmak, baskı kurmak amacıyla yaratılan olay ya da girişimler mevcuttur (Ünsal, 2001: 29). Şiddet kavramının temelinde güç vardır. Fiziki ya da psikolojik ölçütlerde güç olumlu bir kavram iken, şiddete dönüştüğü anda olumsuz durumlar ortaya çıkmaktadır. Fiziki ve psikolojik saldırılar; cinayet, işkence, darbe, vuruş, etkili eylem, savaş, terör, baskı,

sindirme, tehdit, şantaj gibi tüm davranışları kapsar. Fiziksel saldırılar ve eylemler içinde şiddetin var olduğu açıkça görülür ve suç unsuru teşkil etmektedir (Güleç vd., 2012: 114).

Garver (1972), şiddet eyleminde bir şekilde bir şeyin ihlal edildiğini belirtir. Bu ihlal edilen şeyin de kişiselliğe ait olan haklar olduğunu, yani kişi haklarının ihlal edildiğini söyler. Fakat insani ilişkilerde kuvvet ile şiddetin aynı anlamda olmadığı ifade edilmektedir. Kuvvet özellikle tıp alanında şiddetten bağımsız olarak tedavi amaçlı kullanıldığında olumsuz anlamından ayrılmaktadır. Şiddetle birlikte ihlal edilen hakların iki yönlü olduğu görülmektedir. Kişinin bedenine yönelik yapılan fiziki saldırı, aynı zamanda saygınlığına da uygulanan bir şiddettir. Burada ihlal edilen bireyin beden hakkı, otonomi hakkı, eylemlerinin sonuçları ile uğraşma hakkı ve üretme haklarıdır (Akt. Dursun, 2011: 8).

Şiddeti yalnızca fiziksel bütünlüğe karşı saldırı olarak sınırlandırmak doğru değildir. Toplum içinde karşılıklı ilişkiler ortamında tarafların birbirine karşı doğrudan veya dolaylı bir şekilde ahlaki ve manevi bütünlüğüne yönelik, kültürel değerlerine yönelik şiddet vardır. Şiddet tipolojisi genel olarak hukuksal çerçevelere dayanmaktadır. Ancak şiddet olgusu zaman ve topluma göre değişkenlik göstermektedir. Toplamlar değişirken, normların da değişmesi ile hukuksal ölçütlerin değiştirilerek fiziksel ve psikolojik şiddete karşı cezai yaptırımlar geliştirilmelidir (Ünsal, 2001: 30-31).

1.2. Şiddet Türleri

Şiddet çeşitli disiplinler tarafından farklı biçimlerde sınıflandırılmaktadır. Bazı kaynaklar şiddeti doğrudan ve dolaylı olarak kategorize ederken, bazı araştırmalar bilinçli ve bilinçsiz uygulanan şiddet türleri üzerine yapılmıştır. Yöyen (2017), şiddet türleri ve kişilik özellikleri ilişkisi üzerine yazdığı makalesinde, farklı şiddet türlerinin farklı kişiliklerin oluşumuna neden olduğunu sonuçlandırmıştır. Şiddet türlerinden fiziksel saldırganlık, sözel saldırganlık, öfke ve dolaylı saldırganlık arttığı zaman kişilik özelliklerinden yumuşak başlılığın karşı ve negatif alanında yer alan düşmanlık özelliğinin de arttığı ve bu şiddet davranışını da kişilik olarak yine düşmanlığı pozitif olarak algıladığı açıklanmıştır (Yöyen, 2017: 45).

İlk çağlardan itibaren insan, gücü ve şiddeti kullanarak doğal yaşam içinde hayatta kalma mücadelesini sürdürmüştür. İnsanın doğal bir eğilimi olmakla birlikte öğrenilebilir olan şiddeti, çevresine de yansıtması farklı biçimlerde dir. Kişinin iç dünyasında var olan, hem yapıcı hem yıkıcı niteliklere sahip bir olgu olan şiddeti bu iki temel başlıkta da incelemek mümkündür (Kurşun, 2017: 12). Ancak şiddetin anlaşılmasında sadece en temel sınıflandırılmasından hareket etmek yeterli değildir. Şiddet uygulanış biçiminden toplumsal bakış, sosyolojik boyuttan psikolojik düzeye geniş bir çerçevede kategorize edilmektedir.

Bireysel ve toplumsal açıdan incelendiğinde şiddet olgusu, karmaşık bir yapı ortaya koymaktadır. Bu nedenle şiddet olgusunu tanımlamak ve ortaya çıkarmak da kolay olmamaktadır. Kendini çok farklı biçimlerde gösterebilen şiddet olgusu, günümüzde gerek bireysel ve gerekse toplumsal boyutta oldukça sık karşılaşılan bir olgudur. Bireysel olarak kişinin istediğini yaptırma çabası şiddet yoluyla; baskı, eziyet, korkutma, sindirme, öldürme, cezalandırma her toplumda derece derece fakat sürekli bir biçimde günlük yaşamda rastlanan olaylar haline gelmektedir (Kocacık, 2001: 1).

Uygulanan şiddet tipine göre şiddet; fiziksel şiddet, sözel şiddet, psikolojik şiddet, ekonomik şiddet, cinsel şiddet ve siyasal şiddet olarak sınıflandırılmaktadır.

1.2.1. Fiziksel Şiddet

Fiziksel şiddetin tanımı; kasten güç uygulamak suretiyle mağduru denetim altına alma amacına yönelen, iteklemek, şiddetli bir şekilde sarsmak, tokatlamak, yakmak, boğmaya teşebbüs etmek, kesici delici aletle yaralamak suretiyle ortaya çıkan şiddet olarak yapılmaktadır. (Demir, 2014: 217-218).

Fiziksel şiddetin boyutu niteliksel olarak gözlemlenebilen ve en sık karşılaşılan bir şiddet türüdür. Fiziksel şiddette, güçlünün güçsüze hâkimiyeti görülür. Bedensel sağlık bütünü bozulmasına neden olan fiziksel şiddet, psikolojik olarak da olumsuz etkiler yaratmaktadır. Fiziksel şiddet uygulama amaçlarının arasında en çok, kişinin isteklerini kabul ettirme, karşıdakine hâkimiyet kurma, cezalandırma, boyun eğdirme, etkisiz hale getirme, korkutma ve sindirme vardır. Sadece fiziki kuvvet uygulanarak şiddetin yanında suç aleti niteliğindeki birçok alet

kullanılarak uygulanan fiziksel şiddet görülmektedir (Kurşun, 2017: 13). Adli vakaların çoğunu fiziksel şiddet olayları meydana getirmektedir. Sadece insanlara yönelik uygulanan şiddet dışında hayvanlara uygulanan şiddet eylemleri için de artık hukuki süreç yürütülmektedir.

Şiddeti sadece başkalarına karşı uygulanan bir eylem olarak görmek doğru değildir. İnsanın kendine yönelik uyguladığı en önemli fiziksel şiddet intihardır. İntihar girişimleri, kendi bedenine zarar verme veya kendi hatasıyla yol açtığı bir kaza yoluyla ölüm bu türden şiddete örnektir (Ünsal, 2001: 31). Beden sağlığına zarar verme yönünden madde bağımlılığı fiziksel şiddet türü içinde değerlendirilebilecek bir eylemdir.

Şiddetin öğrenilmesinde çocukluk ve gençlik dönemlerinde yapılan özdeşleştirmeler önemli unsurlardır. Şiddet çocuklar tarafından en kolay benimsenen bir davranıştır. Bazı aileler çocuklarını, kendilerini koruma adı altında çevrelerine karşı şiddete başvurmaları için yönlendirmektedirler. Fiziki güç kullanma eğilimi böylece çocukluk döneminde çocukluk döneminde başlamaktadır. İçinde bulunduğu sosyal çevrenin, saldırganlığı benimsemiş bir alt kültür olması etkisi ile çevreden gelecek olan en küçük bir uyarıya saldırı ile karşılık verecek kişilikler olarak yetişmektedirler (Kocabaşoğlu vd., 2000: 28-29).

1.2.2.Sözel Şiddet

Sözel şiddet, bağırma, küfür, hakaret, aşağılama ile korkutmak ve kişiyi sindirmek üzere uygulanan şiddet türüdür. Fiziksel şiddet bireyler üzerinde gözle görünür hasarlar bırakır ancak sözel şiddete maruz kalan bireyler psikolojik olarak etkilenmektedirler. Sözlü saldırıların, tehditlerin ardından genellikle fiziksel şiddet uygulanmaktadır.

Erich Fromm, tehdit edilme duygusu ve bunun yol açtığı tepkisel şiddet çoğu zaman meydana gelecek bu gerçeklikten değil insan zihninin bulandırılmasından kaynaklandığını açıklamaktadır (Fromm, 1990: 19).

İletişim sürecinin başladığı noktada sözlü iletişimin sağlıklı sürdürülmesi için konuşma tarzı, hitap biçimi, kullanılan kelimeler ve ses tonu önemlidir. Konuşma dilindeki ses değişiklikleri anlatımın da değişmesinde etkilidir. Kırgınlık, öfke ve

şiddet belirtisi veren sözcükler diğerlerinden daha sert, üstüne basa basa vurgulanarak iletilir. Yüz ifadeleri ve yer yer yükselen ses tonu ile ifade edilen anlatımdan karşıdaki kişinin sinirli olduğu açıkça görülebilir. Genel olarak cümle içinde vurgulanan sözcükler dikkat çeker, önem kazanır. Jest ve mimiklerle tamamlanan iletişim sürecinde kendi başına bir anlamı olan, ileti veren, duyguları ve coşkuları canlı, güçlü, yoğun biçimde belirten sözcüklerle acıma, bağırma, elem, kaygı, korku, neşe, sevinç, şaşkınlık, yalvarma, yardım gibi çeşitli duygular yanında kırgınlık, öfke, şiddet iletileri de verebilir (Köknel, 2000:139-141).

Toplumsal yaşam alanları içinde insanlar fark etmeden bile sözlü şiddete maruz kalmaktadırlar. Toplu taşıma araçlarında, kamu dairelerinde, resmi kurumlarda görevlilerin müşterilere veya müşterilerin birbirlerine sözlü saldırıları gözlemlenebilmektedir.

1.2.3.Psikolojik Şiddet

Psikolojik şiddet, sözlü ve fiziksel şiddeti de içeren bir şiddet türüdür. Eski kaynaklarda çoğunlukla duygusal şiddet olarak çeşitli tanımlamalar yapılmıştır. Aile içinde, okulda, işyerlerinde ise mobbing olarak adlandırılan günümüzde en çok maruz kalınan şiddet türünün psikolojik şiddet olduğu söylenebilir.

Matkap (2007), psikolojik şiddeti: “Başka bir insana ya da gruba fiziksel, zihinsel, ruhsal, ahlaki ya da sosyal gelişimine tehdit oluşturabilecek biçimde istemli olarak güç uygulamak ya da fiziksel güç kullanmaya tehdit etmektir” (Matkap, 2007: 53) olarak tanımlamaktadır. Kişilik bozuklukları ve ruhsal sorunlar gösteren bireyler, toplum içinde yaşadığı uyum problemleri nedeniyle şiddete ve saldırganlığa başvurmaktadırlar. Toplumun davranış kalıplarına uyum sağlayamayan, içgüdülerinden ve dürtülerinden kaynaklanan bazı davranışlara engel olamayan bu bireyler, yerli yersiz öfkeye kapılırlar. Geç çocukluk veya gençlik döneminde ortaya çıkan, Dünya Sağlık Örgütü’nün Klinik Tanımlamalar ve Tanı Kılavuzunda da yer alan kişilik bozuklukları; paranoid, şizoid, şizotipal, antisosyal, özsever, bağımlı, çekingen gibi alt sınıflara ayrılmıştır. Bu tip rahatsızlıklarda saldırganlık ve şiddet, kişiliğin temel yapısını oluşturmaktadır (Köknel, 2000: 48-49).

Kişilik yapısının şiddetle bağlı olduğu noktada bir başka kişilik bozukluğu olarak “narsisizm” karşımıza çıkmaktadır. Narsistik kişi, sadece kendini seven, dış dünyayı umursamayan kişidir. Günümüz tüketim toplumlarında kendini sergileme görüşünün ağırlaşması ile benmerkezci yaklaşım da çoğalmıştır. Narsistik kişilik bozukluğu, bireyci ve tüketici toplumlarda daha çok görülmektedir. Şiddetin psikolojisini incelerken be ve benzer psikiyatrik bozuklukları da değerlendirmek gerekmektedir. Psikiyatrik sorunlara sahip bireyler kendisine ve çevresine karşı saldırgan tavırlar sergilemektedir. Özellikle gençlik dönemlerinde rol model aldıkları karakterler gibi olmak isterken şiddet eğilimli, madde bağımlısı kişilikler ortaya çıkmaktadır (Balcıoğlu, 2000: 35-37).

Şiddet davranışlarının incelenmesinde bireylerin ruhsal ve kişilik özellikleri birlikte ele alınmalıdır. Farklı farklı kişilik bozuklukları farklı şekillerde şiddet ve saldırganlığı ortaya çıkarmaktadır. Erich Fromm, Hitler’in sado-mazoistik olduğunu ileri sürer ancak hayat hikâyesi ve kendisinin yazdığı Kavgam isimli kitabından yola çıkılarak aslında narsistik bir kişilik yapısı olduğu gözlemlenmiştir. Kendi ideolojisine insanları ikna edebilmek için, çeşitli propaganda ve beyin yıkama yöntemleri ile İkinci Dünya Savaşını çıkarabilecek bir derecede “Narsistik Beslenme” uygulanmıştır. Siyasal şiddetin de en bariz örneği olan, büyük savaşlara, toplumsal eylemlere, kitleleri yönlendirmede kişilik özelliklerinin etkili olduğu açıkça görülmektedir (Tarhan, 2000: 109-111).

1.2.4.Ekonomik Şiddet

Maslow’un ihtiyaçlar hiyerarşisinin temelinde yer alan fizyolojik ihtiyaçların günümüzde sağlanabilmesi için bireylerin belirli bir ekonomik statüye sahip olmalı gerekmektedir. Küreselleşen dünyada ekonomik statünün önemi yadsınamayacak düzeydedir. Ekonomi, en küçük aile kavgalarından, ülkeler arası savaşlara kadar uzanan büyük bir öneme sahiptir. Bu nedenle ekonomik güce sahip olmak amacıyla uygulanan şiddet türü gözlemlenmektedir.

Genel bir tanımlama ile ekonomik şiddet, kişinin ekonomik varlığı üzerinde kişinin kendi isteği dışında yaptırımlarda bulunulmasıdır. Bununla birlikte kişinin çalışma, barınma, beslenme, mülki haklar edinmesine yönelik kısıtlamalar da

ekonomik şiddettir (Kırşun, 2017: 15). Çalışan işçinin maaşını alamaması, çalışmayan eşin ve çocukları ihtiyaçlarının karşılanmaması, miras yoluyla mülk paylaşımında yoksun bırakmak da ekonomik şiddet türüdür. Aile içinde eşlerin, birbirlerinin gelirlerine yönelik yaptırımlar ya da yapılan harcamalara yönelik kısıtlamalar, para ile tehdit ve mağdur etme ekonomik şiddetin en belirgin göstergesidir.

İşyerlerinde kadın ve erkeklerin çalışma koşullarındaki farklılıklar, aldıkları ücretlerdeki farklılıklar, sigortasız çalıştırma, kadınların hamilelik sürecinde işten çıkarılması, işe başlama aşamasında hamile olmasının engel olarak görülmesi de ekonomik şiddet örneğidir.

Suç oranları ile ilgili yapılan çalışmalar, ekonomik koşullar ile suç işleme arasında yakın bir ilişki olduğunu göstermektedir. Suça teşvik kapsamında incelendiğinde ekonomik şartların kötü olmasının tek neden olduğu düşünülemez ancak bunun için yeterli zemini hazırlamaktadır. Kötü konutlar, düşük eğitim seviyesi, ev halkının kalabalık olması, içinde bulunulan kötü sosyal çevre, yoksulluk büyük bunalımlara neden olmaktadır. Ekonomik şartların kötü olması aile içindeki düzeni sarsmakta ve ahlaki bozukluklara da neden olmaktadır. Yapılan araştırmalarda çocuk suçluların, % 50'den fazlasının, ailelerinin gelir seviyelerinin düşük olduğu ortaya çıkmıştır (Yavuzer, 1996: 210-211).

1.2.5.Cinsel Şiddet

Cinsel şiddet, kişinin karşısındaki kişinin rızası olmadan cinsel ilişkiye zorlamaktır. Karşı cins veya hemcins cinsel şiddet uygulanabileceği gibi literatüre enest olarak geçen aile içi istismarlarla da rastlanmaktadır.

Günümüzde sosyal medya araçlarının da çoğalması ile birlikte sözlü ve fiili taciz, tecavüz, cinsel içerikli saldırılar, özel görüntüler ile tehdit etmek de cinsel şiddetin örneklerindendir. Cinsel şiddetin en ağır örneklerinden olan tecavüz aynı zamanda fiziksel şiddet içermektedir.

Cinsel şiddetin son günlerde daha sıklıkla kadınlar ve çocuklara uygulandığı görülmektedir ki arkasında ağır bir psikolojik travma bırakmaktadır. Evli çiftler arasında dahi olsa karşı tarafın istemediği bir cinsel ilişki şiddet uygulamasıdır.

Kişiyi başkalarıyla cinsel ilişkiye zorlamak, cinsel organlara zarar vermek, çocuk doğurmaya ya da doğurmamaya, kürtaja, enseste, fuhuşa zorlamak, zorla evlendirmek, telefonla ya da sözlü olarak cinsel içerikli rahatsızlık verici davranışlarda bulunmak gibi eylemler de cinsel şiddettir (Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2008: 8).

Her ne kadar kadın erkek eşitliği savunulsa da toplumlarda erkeklerin yüceltilerek, kadınların bir adım geride bırakılması, erkeğin yaptırımlarını haklı çıkarmaktadır. Cinsel şiddetin bir başka uzantısı, erkeklerin kendi namusunu temizlemesi adına işlenen cinayetlerdir. Erkeğe yüklenen namusu koruma yetkisi ile şiddeti ve cinayeti meşrulaştırmaktadır.

1.2.6.Siyasal Şiddet

Siyasal şiddet, fiziksel gücün meşru ve yasal olmayan biçimlerde kullanılmasıdır. Siyasal şiddetin bireysel şiddetten başladığını söylemek mümkündür. Belli bir siyasi görüşü savunan kitle, bu siyasi iktidarı korumaya veya indirmeye yönelik eylemlerde bulunmaktadır.

Siyasal şiddeti açıklarken en somut örneklerin; dinsel ve etnik çatışmalar, terörist oluşumların eylemleri, iç savaşlar, devlet terörü, askeri müdahaleler, savaşlar olduğu açıkça ifade edilebilir (Kara, 2004: 54). Çocukların ve gençlerin en çok etkilendiği iç çatışmaların, siyasal şiddetin, terörün yaşandığı toplumlarda ve ülkelerde ruhsal bozukluklar daha çok görülmektedir. Çocukların ve gençlerin casusluk, haber alma, bomba, dinamit koyma, adam öldürme, işkence yapma aracı olarak kullanılmaları, ailenin, toplumun gözünü korkutmak, yıldırma amacıyla çocuklara ve gençlere işkence yapılması, öldürülmesi siyasal şiddetin ne boyutlarda olduğunu da ortaya çıkarmaktadır (Köknel, 2000: 194-195).

Hükümet kararlarını ve kamu politikalarını uygulamaya ya da bu politikalara karşı çıkma amacıyla bireylere veya malına yönelik yıkıcı eylemler de politik şiddettir. Siyasal rejimi ortadan kaldırmak amacıyla düzenlenen şiddet eylemleri terörizmi doğurmaktadır. Terörizmi bir siyasal amaç için örgütlü ve sistemli bir şekilde hareket eden stratejik yapı olduğunu düşünen bazı görüşler de vardır. Fakat

terörün dehşet eylemleri toplumsal yapının bozulmasına yönelik siyasal bir şiddettir (Keleş ve Ünsal, 2001: 91-95).

Savaşların meydanlarda topla, tüfekte, silahla yapıldığı dönemlerin sona ermesiyle yeni tehditler ortaya çıkmaktadır. Ülkelerin bilişim ve yazılım ağlarına gizlice erişmek, siber saldırılar, nükleer silahlar, ekonomik savaşlar da siyasal şiddet türüne girmektedir.

1.2.7.Simgesel Şiddet

Simgesel şiddet üzerine en genel tanımı Fransız sosyolog Pierre Bourdieu yapmaktadır. Açıkça uygulanmasının imkânsız olduğu yerde şiddetin gizlendiği, kibar bir şiddet uygulama yöntemidir.

Bazı kesimlerin sahip olduğu araçlar, yetenekler ve statüler gibi avantajlı durumların kullanılarak yönlendirme yapması ve otokontrol kurmaya çalışması da gizli bir simgesel şiddettir. Sadece iktidar kurma ve kontrolü elde tutma olarak değil, başkalarının davranışsal özelliklerini de etkileyip idare etme durumudur. Simgesel şiddet mağdurları mantık yapılarına ve düşünce sistemlerine göre şiddete maruz kaldıklarını reddetmektedirler. Gerek bireysel anlamda gerekse toplumsal olarak simgesel şiddetin anlaşılamamasının nedeni bireylerin kendilerini değersiz olarak kodlamasından kaynaklanmaktadır (Tatar, 2018: 59-60).

Simgesel şiddeti iktidarın bakış açısından ele alındığında, şiddetin kontrolsüz bir şekilde ortaya çıkmasına engel olduğu görülmektedir. Simgesel şiddeti; toplumsal yapı üzerinde, yine şiddete engel olmak amacıyla uygulanan bir şiddet biçimi olarak değerlendirmek mümkündür. İktidarın simgesel şiddeti etkin bir şekilde kullandığı görülmektedir. Bazı kuramcılara göre yönetimdeki iktidarın şiddete başvurarak yönetmesi onun sonunu getirirken, Weber'in de aralarında olduğu bazı kuramcılara göre iktidarın egemenliğini sürdürmesi için şiddetin meşru olduğunu savunmaktadır. Bourdieu simgesel şiddetin uygulanmasında en etkin aracın televizyon olduğunu işaret etmektedir. Kitle iletişiminde ilan etmenin en kolay yolu medya olduğu için, elit sınıfa ve yönetime yakın medyanın yarattığı şiddeti de simgesel şiddete örnektir (Akt. Özsöz, 2007: 291-294).

Okullar ve eğitim sistemi simgesel şiddetin sıklıkla görüldüğü diğer yapılardır. Bourdieu'ya göre aile ile okul arasındaki ilişki, toplumsal alanda hiyerarşinin üretilmesini ve yayılmasını sağlayan araçlardan biridir. Dolayısıyla okullar, simgesel şiddetin en çok uygulandığı ve sembolik iktidarın en çok kurumsallaştığı alanların başında yer almaktadır (Akt. Tatar, 2018: 74-75).

1.3. Medya ve Şiddet ilişkisi

Medya, bilgi edinme, haberdar olma gibi en temel işlevleri yanında giderek artan oranda eğlence amaçlı da kullanılmaktadır. Değişen ve dönüşen medya, denetimden bağımsız hale geldikçe aykırı davranışların eğlenceli biçimde sunumunu takipçi toplama ve daha fazla kişiyle iletişim kurma motivasyonlu sunumu sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Medyada şiddet unsuru haber programları, filmler, diziler, reklamlar, magazin programları, gündüz kuşağında da çeşitli programlar aracılığı ile görülmektedir. Her alanda olduğundan daha fazla haberlerin konusunu oluşturan kadın ve sağlık çalışanları şiddetin öznesi olması nedeniyle medyada daha fazla yer bulmaktadır. Yeni medya, mobilize yapısı nedeniyle bilginin yayılımını kolaylaştırmış, zaman ve mekân bağımsızlığına imkân sağlamıştır. Sosyal mecralar ve haber siteleri bilgi edinme kaynağına erişmeyi oldukça kolay hale getirmiştir. Kolay olmasının yanı sıra medyaya erişim ucuz ve zahmetsiz bir yapıya bürünmüştür.

Yeni medya araçlarının dijitalleşmesi ile birlikte görsel içeriklerin istenildiği gibi değiştirilmesi mümkün olmuştur. Dolayısıyla gelişen teknolojinin de en etkin kullanıcıları yine medya şirketleri olmuştur. Görseller yeniden kurgulanıp medyanın istediği gibi bir malzeme olarak sunulmaktadır. Görseller üzerine odaklanan medya şirketleri, hedef kitleye daha çekici ürünler sunabilmek adına içeriği diledikleri gibi manipüle etmektedirler (Kurşun, 2017: 49-50).

Sosyal medya yanında günümüzde diğer kitle iletişim araçları da şiddet haberlerini vermekte fazlaca isteklidirler. Bu haberler aynı zamanda farklı şiddet türlerini değişik biçimlerde sunmayı gerektiren biçimde sunulmaktadır. Maruz kalınan bu şiddet haberleri izleyici veya okuyucuda bu tür suçların cezai bir yaptırımının olmadığını da bilinmesi ve öğrenme yoluyla şiddete yönelme gibi

sonuçları doğurabilmektedir. Bu haliyle medya toplumun davranışlarında önemli bir etkiye sahip olma işlevini daha da geliştirmiştir.

Kocadaş (2010), toplumsal alanda şiddetin engellenmesi noktasında, medyanın bireyler üzerinde yarattığı olumsuz etkiler nedeniyle toplumların çaresiz kaldığını ifade etmektedir. Görsel medyada özellikle televizyonun şiddet toplumu yaratmakta en etkili araç olduğu vurgulanmaktadır. Medyada şiddet, bireysel etkilenebilirlikten başlayarak toplumun yapısına ve değerlerine kadar ulaşacak seviyede geniş etkiye sahiptir (Kocadaş vd., 2010:113).

Eskiden var olduğu gibi bugün de var olan şiddetin, günümüz ile farklılığı şiddetin niteliğinin daha gizli ve daha yoğun olmasıdır. Zaman ve mekân kısıtlamasını ortadan kaldırın teknoloji geniş kitlelere erişme noktasında her alanda etkili olduğu gibi şiddet konusunda da çok etkilidir. Toplumsal örgütlenmeler ve yönetimlerde de günümüz teknolojilerinden faydalanılmaktadır (Ayan, 2010: 65-66). Hızla gelişen bu teknoloji ağı şiddet ile birleşince yeni bir kavram olarak dijital şiddeti doğurmuştur. Dijital şiddet ağırlıklı olarak, sosyal medya üzerinden kadınlara yönelik psikolojik, cinsel ve ekonomik saldırılar şeklinde uygulanmaktadır.

1.4. Medya İçeriklerinde Şiddet

Şiddetin medyaya yansımaları, eylemler olumsuz bir örnek olarak sunulsa da toplum tarafından ilgiyle takip edilmesi motivasyonu dramatisasyonla başvurulmakta ve şiddet gündelik hayata dâhil olmaktadır. Günümüzde sosyal medyanın da yaygın kullanımı ile kişiler bulundukları ortamda herhangi bir olayla karşılaştıklarında görüntü kayıtları yaparak haber programlarının ihbar hatlarına gönderebilmekte veya doğrudan kendileri yayın yaparak topluma ulaştırmaktadır. Bunlar da genellikle kadına yönelik şiddet, hayvanlara yönelik şiddet veya taciz haberlerini içermektedir. Sürekli karşılaşılan bu şiddet haberleri ise insanları şiddete karşı duyarsız bir hale getirmekte ve şiddeti sıradanlaştırmaktadır. Yaşanılan olaylar karşısında verilmesi gereken tepki şiddet içerikli olması gerektiği toplum içerisinde yaygınlaşan düşünce haline gelmiştir.

Medyanın insanlar ve toplum davranışları üzerinde ne kadar etkili bir güce sahip olduğu bilinmektedir. Tartışılmakta olan konu, medyanın şiddeti nasıl

yönlendirdiğidir. Medyanın aslında toplumda var olmayan bir şeyi gösterdiğini söylemek doğru değildir. Medya toplumda var olanı yansıtır. Ancak bunu yansıtırken kendi yöntemlerini kullanmaktadır. Şiddeti izleyiciye sunarken de kendi yöntemleri ile aslında toplumda var olanı kendi şekillendirmesiyle sunmaktadır. Medyanın gözünde içinde şiddet olmayan haber, haber niteliğinde değildir. Medyada şiddet üzerine yapılan araştırmalarda şiddetin en fazla televizyonlarda yer aldığı görülmektedir. (Palabıykoğlu, 1997: 123).

Medyadaki şiddet, yeni medya araçları ile yoğun olarak sunulsa da en belirgin olarak haberler, dizi ve sinema filmleri, reality şovlar ve reklamlar aracılığıyla sunulmaktadır.

1.4.1.Haberler

Haber en kısa tanımıyla, gelişen güncel olayları bildirir. Gazetecilik tanımıyla haber, güncel ve ilginç bir olayın tarafsız ve gerçeğe uygun bir biçimde sunulmasıdır. Haberin içeriğinde taraflı değerlendirmelerden kaçınılması, kelime kargaşasından uzak, kısa metinlerle, yalın halde olması gerekmektedir. Ancak özel medya sektörünün gelişmesi ile tarafsız bakış açısından uzak habercilik ortaya çıkmıştır.

Haber kavramının ortaya çıkışının temelinde bilgi alma ihtiyacı yatmaktadır. Basın yayın organları çeşitli olaylar ve gelişmeleri aktararak, toplumun haber almasını bilgi sahibi olmasını sağlar. Neyin haber olduğu konusunda yapılan medya araştırmalarında; toplumlarda her ideoloji ve düşüncenin mevcut çıkar gruplarının medya aracılığıyla aktarıldığı ileri sürülmektedir. Bir medya kuruluşunun yayın politikasının hangi yönde olduğu en kolay haberlerinden anlaşılmaktadır (Bal, 2007: 9-10).

Gelişen gündemi takip etmek için yazılı veya görsel medyada öncelikle haberlere başvurulmaktadır. Ana haber bültenlerinde gündem konularından daha fazla yer tutan şiddet haberleridir.

Teknolojinin hızlı gelişimi, cep telefonları ve sosyal medya mecraları ile bugün herkes haber paylaşımları yapmaktadır. Televizyon kanallarının ana haber bültenlerinde ihbar hatların gönderilen görüntüler yayınlanmaktadır. Sosyal medyada

trend olmuş görüntüler de ana haber bültenlerinde de karşımıza çıkmaktadır. Bu görüntüler genellikle komedi veya şiddet içeren videolardan oluşmaktadır. Şiddet haberlerinden etkilenen insanlar şiddete yönelmekte, bununla karşılaşan insanlar ise şiddeti önlemek yerine mahremiyeti de önemsemeden ve farkında olmadan şiddete destek vererek video kayıtları yapmaktadırlar. Bunu kamuoyuna bildirmeyi, şiddeti haberleştirerek vermenin şiddet karşıtı bir eylem olarak görmekteirler. Toplum şiddete karşı propaganda yaparken bile şiddet uygulayıcısı haline gelmektedir.

Medya kuruluşları yarattıkları rekabet ortamında en önemli ürünü olan habere ayrı bir önem vermektedirler. Dikkat çekici görseller ve özenle seçilmiş kelimeler ile yakın olunan ideolojiye göre haber yeniden şekillendirilmektedir. Televizyon haberlerinde ise bilgi verme amacından çok bir mizahi sunum şeklinde, izleyicinin hoşuma gidecek şekilde haber yeniden düzenlenmektedir (Atabek ve Uztuğ, 1998: 97-99).

Haberlerin dijital ortamlara taşınması nedeniyle basılı gazetelerin yerini internet gazeteleri almıştır. Bazı medya kuruluşları gazetelerinin basımını kaldırıp sadece internet gazeteciliğine devam etmektedir. Televizyon ve diğer medya araçlarında da olduğu gibi, internet gazetelerinde şiddet sürekli yer almaktadır.

1.4.2.Dizi ve Sinema Filmleri

20. yüzyılın başından itibaren iletişim araçlarının da gelişmesiyle medya sektöründe en büyük hâkimiyetin Amerika ve diğer batılı ülkelerde olduğu görülmektedir. Özellikle sinema filmleri alanında Amerika'nın etkin gücü görülmektedir. Amerika'nın büyük medya güçleri yeni ürünler üretirken eski ürünlerini üçüncü dünya ülkelere satarak hem ekonomik hem kültürel bir sömürü oluşturmaktadır. Medya aracılığıyla gerçekleştirilen bu süreç medya emperyalizmi olarak tanımlanmaktadır. Medya emperyalizmi güçlü ülkelere doğru ilerlemektedir (Bulduklu ve Karaçor, 2019: 287-288).

Kutlukhan Kutlu, Quentin Tarantino'nun sinema filmlerinin değerlendirmesini yaparken; filmlerinde şiddetin tekdüze ve alışılmış bir hale getirildiğini vurgulamaktadır. Ucuz Roma ve Rezervuar Köpekleri filmlerinde geneli ele veren bir jargonda konuşmaların ardından kan ve şiddet içeren sahneler ön plana

çıkılmaktadır. Mafya hayatını, kurbanların acizliğini, uyuşturucu kullanımını, kana bulanmış insanların görüntülerini içeren kesitleri sıradanlaştırarak gözler önüne sermektedir. Tarantino'nun yaptığı şiddet içerikli sinema filmleri, yine bir başka şiddet üzerine odaklanan sinema filmlerinden beslenmektedir (Kutlu, 2001: 353-356).

Amerikan film yapım şirketleri dünyayı kurtarma rolüne bürünerek yarattıkları süper kahramanlarla başta çocuklar olmak üzere genel bir izleyici kitlesine ulaşmaktadır. Filmlerde veya çizgi filmlerde izledikleri kahramanlarla kendilerini özdeşleştiren çocuklar, onlar gibi olmaya çalışırlar. Dizi ve filmlerde silah kullanımı, çatışma, saldırı, işkence sahneleri şiddeti en yoğun biçimde hafızalara kazınmaktadır. Dizi ve filmlerde yaşanan olaylardan etkilenecek şiddete yönelenlerin, vahşice katliamlar gerçekleştirenlerin haberleri yine basında sık sık yer almaktadır.

Sinema içinde şiddeti çoğu zamanda estetik bir şekilde barındırmaktadır. Yaşamın olağan döngüsünü yansıtırken şiddetin var olduğunu bir şekilde izleyiciye sunmaktadır. Şiddetin sinemanın içinde bu şekilde estetik olarak tasviri, şiddeti izlenir hale getirmektedir. Normal koşullarda görmezden gelinen şiddet olaylarına sinemanın anlatım dili sayesinde izleyiciyi “katlanılabilir tanık” haline getirmektedir. Ana bir tema üzerinden kurulan sinema senaryolarında gerçek bir yaşam öyküsü içerisine tesadüfi şiddet olaylarını yerleştirir ki, bu hem gerçekçiliği sağlamaktadır hem de toplumsal alanda şiddetin varlığını göstermektedir (Erkan, 2014: 17-18).

1.4.3.Reality Şovlar

Kitle iletişim araçlarında medya alanında özel kuruluşların artması ile televizyon kanalları ve programlarında da çeşitlilik artmıştır. Bu çeşitli şov programlarının kültürel açıdan toplumun da değişimine büyük etki etmektedir. Reality şov, aslında gerçek yaşamdan bazı dramatik ve trajikomik olayları içeren bir televizyon programı çeşididir. Farklı türlerde televizyon programları olarak yayınlanmakta olan bu şovlarda oyuncu değil de olayı yaşayan gerçek kişi yer almaktadır.

Günümüz yayıncılığında özel kanallarda yayınlanan yarışma, gündüz veya akşam kuşağı programlarında sözel, simgesel ve psikolojik şiddet türleri izlenmektedir. Televizyon karakterlerinin öne çıkma, en iyi olma, diğerlerine karşı üstünlük kurma çabaları ile ortaya koydukları davranış ve söylemlerde şiddeti görmek mümkündür. Kültürel anlamda toplumun yozlaşması en hızlı şekilde bu tarz yabancı kaynaklı programlar ile gerçekleştirilmektedir.

Baudrillard, televizyonun bilinçli kişisel amaçlara hitap etme düşüncesinin toplumun alt sınıflarına inildikçe değiştiğini ifade etmektedir. Toplumsal uyum şartları içinde televizyona sahip olmak meraktan daha önde gelmektedir. Teşhirciliğin doğal bir zemine oturtularak, gözlere hitap eden, bilgi ve düşünmeyi göz ardı eden televizyon dünyası toplumsal yönlendirmenin baş mimarı haline gelmektedir. Eğlenmek, şöhret sahibi olmak, kolay para kazanmak amacıyla her türlü gösteri ekranlara yansımaktadır. Yarışmalar ve tartışma programlarından sonra çoğu yabancı programlardan devşirme reality şov programları gelmektedir. Gösteri dünyasının dayanılmaz cazibesi toplumu bu şekilde etkisi altına almaktadır (Ulutaş, 2018: 203-204).

Reality şov programlarında cinayetlerin nasıl işlendiği, şiddetin uygulanma görüntüleri, mağdurun görüntüleri açık açık verilmektedir. Toplumun tamamen bu programlar aracılığıyla şiddete yöneldiği söylenemez ancak şiddeti sıradanlaştırmakta ve insanlar gözünde normalleştirmektedir.

1.4.4.Reklamlar

Reklam bir şeyi tanıtmak, mali kazanç elde etmek amacıyla üretilen bir ürünü satın almaya teşvik etme, gönüllü almaya yönelik faaliyetlerdir. Duygulara hitap eden bir sistemde insanları etkilemenin yöntemlerini bir araya getirmektedir.

Bugün daha çok toplumda psikolojik ve duygusal olarak sömürü haline gelen reklam aslında bir ikna yöntemidir. Reklam mantığa ya da zihne hitap etmekten çok, duygulara hitap etmektedir. Reklamcı bu bilinçle, insanların olumlu veya olumsuz geribildirimler vermesine yönelik daha çok duygulara yönelik reklam yapmaktadır (Akt. Tunçel, 2012: 27).

Reklamlardan kaçmanın mümkün olmadığı kitle iletişim araçlarında çeşitli dolandırıcılık olaylarına da rastlanmaktadır. Reklamın amacı maddi getiri olduğu için daha çok izleyiciyi etki altına almak temek hedeftir. Duygulara hitap eden reklam içeriğinde, reklamcı daha çok korkuyu, cinselliği, şiddeti izleyiciye etkileyici bir biçimde sunmayı başarmaktadır.

Reklamlarda çoğunlukla, gizli şiddet olarak da tanımlana simgesel şiddet örnekleri görülmektedir. Reklamın çoğunda kadına yer verildiği görülmektedir. Erkeklerle yönelik ürünlerde, mobilya, otomobil, yiyecek reklamlarında aslında kadını bir meta olarak kullanılması cinsel şiddete yönelik bir örnektir. Aynı zamanda kadın bir deterjan reklamında ya da bir anne rolünde kadın daha sade bir görüntüde sunulabilmektedir. Aynı şekilde kadına yönelik güzellik, erkeklerle yönelik karizmatik olma vurgusunu ön plana çıkaracak reklamlar da duygusal şiddet içermektedir. Gizli şiddet göstergesi reklamlarda kadın bakımlı ve güzel olmak zorunda erkek ise kadına pırlanta almak zorunda duygusu yansıtılmaktadır. Lüks tüketim ürünlerine sahip olan kişilerin diğer insanlar üzerinde pozitif etki bırakacağını düşündüren reklamlar ekonomik şiddeti işaret etmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

ÇERÇEVELEME YAKLAŞIMI

2.1. Çerçeveleme Yaklaşımına Öncülük Eden Medya Etkileri Teorileri

Çerçeveleme kavramı, sosyal bilimlerin her alanında görülmesine rağmen teorik genel bir tanımı bulunmamaktadır. Daha çok haber metinlerinde kullanılan çerçeveleme; yorumlama, seçme, vurgulama ve dışta bırakma teknikleri ile bir anlatımın gücünü artırabilir, ifadeye farklılık kazandırabilir. Entman çerçeveleme için “dağınık bir kavramsallaştırma“ der ve bir gerçeklik algılanışının belli bir sorun tanımlanmasını neden-sonuç yorumunu, ahlaki bir değerlendirmeyi veya anlatılan şeye yönelik bir muamele önerisini destekleyecek şekilde bazı yönlerini seçerek onları bir iletişimsel metinde daha etkili hale getirmek şeklinde tanımlamaktadır (Özarslan, 2007: 28-29).

Çerçeveler, iletişimde kullanılan bazı gerçeklik unsurlarının seçilmesine karar verici bir araçtır. İzleyicinin çeşitliliğe duyarlı olduğu göz önüne alındığında, konuların da hangi yönleriyle ele alınacağı ve nasıl bir merkezi konumda tutulacağına çerçeveler yön vermektedir. Olayları aktaran kişinin inşacı perspektifi sayesinde bilinçli olarak mesajı düzenlemesi nedeniyle çerçevelemenin manipülatif yapısı olduğunu da ifade etmek yanlış olmaz (Gorp ve Vercruysse 2012: 1275).

Sosyal bilimlerin tüm alanlarında yaygınlaşmaya başlayan çerçeveleme kavramı, toplumsal inşa yaklaşımının da gündeme gelmesi ile önem kazanan bir kavram olmuştur. Çerçevelemenin medya araştırmaları alanında en önemli çalışmayı yapan Entman, aslında çerçeveleme kavramının farklı disiplinlerle bağlantılı olduğunu ancak bunların birbirleri ile ortak bir tanımlamasının olmadığını ifade etmektedir. Çerçevelemenin hem medya araştırmalarında hem de diğer akademik branşlarda kullanılabilmesi için yeni bir düzenlemeye ihtiyaç olduğunu vurgulamaktadır. Entman’ın 1993 yılında yayınladığı “Framing: Towards Clarification of a Fractured Paradigm” ve Scheufele’nin “Framing as a Theory of Media Effect” isimli makaleleri çerçeveleme kavramını iletişim alanında en başarılı şekilde araştıran çalışmalardır.

Gamson ve Modigliani medya çerçeveleri için “yorum paketleri” ifadesini kullanırken psikolojik açıdan değerlendiren Bateson çerçevelemeyi “mesajlar takımı” olarak adlandırmaktadır. Sosyoloji alanında çalışmalar yapan ve çerçeveleme kavramını ilk kez kullanan sosyolog olan Goffman bu kavram için “iyi bir yorum kalıbı” olarak tanımlamaktadır. Goffman’ın 1974 yılında yayınladığı kitabı “Framing Analysis” literatürdeki en önemli kaynaktır. Çerçeveleme kavramını sosyoloji alanına kazandıran Goffman’ın ardından çerçeveleme; medya araştırmaları, sosyal hareketler ve yönetim organizasyon bilimleri ile birlikte gelişim göstermiştir. Medya çerçeveleri alanında çalışma yapan diğer araştırmacılar Gitlin ve Tuchman özellikle haber çerçeveleri üzerinde durmuşlardır. Medyanın toplumsal ideolojileri yönlendirmedeki etkisini çerçeveleme kavramı ile tamamladığını, habercilerin olayları yorumlama ve aktarma sürecinde seçkinlerin ve güçlü mekanizmalarının etkisinde kaldığını açıklamaktadırlar. Bu da çerçevelemenin güç-iktidar bağlantısını işaret etmektedir (Özarslan ve Güran, 2015: 32-35).

Bu bağlantının kaynağı, demokratik sistemlerde bulunan medyanın iki temel işlevidir. Medyanın yasama, yürütme ve yargı güçlerini denetleme ve gözetleme özelliği ve farklı görüşlere, fikirlere yer vererek açık bir düşünce pazarı oluşturma etkileri vardır. Bu etkilerin ise medyanın tekelleşmediği serbest rekabet koşullarının sağlandığı bir ortamda kendini gösterebileceği savunulmaktadır. Bununla birlikte medyanın toplum üzerindeki etkileri toplumsallaştırmadan kültürel etkileşime, bütünleştirmeden güdülemeye kadar birçok etkisi bilinmektedir. Medya, kamuoyunun düzenleyicisi ve yaratıcısı olarak kabul edildiğinde ve yukarıdaki özellikleri ile tekrar bakıldığında toplumsal davranışlara etkisi görülmektedir. Suskunluk Sarmalı Kuramı ve Gündem Belirleme Kuramı, bu noktada medya ve kamuoyu ilişkisinde dikkat çeken kuramlardır (Yüksel, 2007: 575-576).

2.1.1. Suskunluk Sarmalı Kuramı

Kamuoyunu anlamaya ve açıklamaya yönelik olarak ortaya çıkmış ve Elisabeth Noelle-Neumann tarafından geliştirilmiş bir kuramdır. Suskunluk Sarmalı Kuramı, politikada seçim süreçlerinde seçmenin oy verme davranışı ile kamuoyunun algısını araştırmaya yönelik çalışmalarda etkili olmuştur. Sosyal bir varlık olan insanın psikolojik yapısı, tutum ve davranışları üzerinde duran bir kuramdır.

Neumann'a göre bireyler kendi görüşlerini gizler ve toplumsal görüş çemberinde hareket eder, bunun sonucunda da bir suskunlar kitlesi oluşur. Bu kitlenin oluşma nedeni, bireylerin toplum tarafından dışlanma korkusudur. Kamuoyu bakış açısından bakarak birey kendi davranışlarını ona göre şekillendirir (Bulduklu ve Karaçor, 2019: 145).

Sosyal psikoloji alanında yapılan ve kökleri Neumann'ın kuramında dayanan Festinger'in Bilişsel Çelişki Kuramı, Suskunluk Sarmalı Kuramının gelişmesinde en önemli araştırmadır. Aynı alanda psikolog Solomon Asch ve Stanley Milgram'ın da sosyal etki ile ilgili deneyleri de bu kuramda önemli yere sahiptir. Sosyal psikolog Asch tarafından 1950'lerde elliden fazla deney uygulanmıştır. Bu deneyde bir örnek çizgi ve üç değişik uzunlukta çizgiler verilir ve bunlardan hangisinin örnek çizgiye en yakın olduğu sorulur. Denekler arasında deney ekibinden de kişiler bulunmaktadır. Verilen çizgilerden biri belirgin bir şekilde örneğe en yakın olan çizgidir. Deneyde sırası ile deneklere kartlar gösterilir fakat ilk önce deney ekibinden olan kişilere gösterilir ve ilk başlarda şüphe çekmemek adına doğruyu işaret eder ancak sona doğru yanlış olanları seçer. Sıra deneye geldiği zaman aslında doğru olanı bilmesine rağmen diğer deneklerin verdiği yanlış olanları seçer. Çok sayıda yapılan bu deneyde deneklerin kararları hep çoğunluğun verdiği karardan yana çıkmıştır. Buradan çıkarılan sonuçta insanların aslında kendilerine zararı olmasa bile, önemsiz konularda çoğunluğun yanlış olduğunu düşünmeden onların görüşlerini onaylamasıdır. Neumann bunun nedenini şu şekilde açıklar: kişi başkalarından bir şey öğrenmeyi beklemez, daha çok dışlanmaktan korkar (Boz, 1999: 43).

Bireyler toplum içinde kendileri gibi düşünen insanların olup olmadığını denetler. Toplumun görüşü, kendi görüşünden daha önemlidir. Bir birey eğer toplum içinde aynı fikirde olduğu çoğunlukla karşılaşarsa, kendi düşüncelerini rahatlıkla dile getirir. Burada önemli olan normalde daha az kişi bir görüşü sahiplense bile çoğunluğun görüşü gibi algılanmasıdır. Kitle iletişim araçları da söylem ve önem verme şekliyle toplumda görüşlerin baskınmış gibi algılanmasını sağlar.

Bireyin algılama süreci ile başlayan Suskunluk Sarmalı Kuramının beş varsayımını, Neumann şu şekilde anlatır:

- Bireyler öncelikle çevrelerinde ortaya çıkan görüşlerin hangi yönde ilerlediğini izlerler. Bu izleme ile görüşler hakkında zihinlerinde bir fikir oluşur. Öne çıkan ya da değer kaybeden görüşler gözlemlenir, bunlar kamuoyunun algılanışında ve oluşumunda etkindir.
- Görüşlerini açıklama isteği çevresindeki görüşlere bağlıdır. Kendi görüşleri ile aynı doğrultuda olan görüşlerini açıklama isteği oluşur, farklı ise bu görüşün yaygınlaşmasını bekleyen ve sarmalın giderek büyüdüğü bir süreçtir.
- Kişi kendi görüşleri ile çevresindeki görüşleri kıyasladığında farklılıklar fazlaysa kendi görüşlerini gizleyecektir. Kendi görüşleri ile çevresindeki görüşler ortak ise bunu açıklama isteği duyacaktır.
- Bireyin mevcut değerlendirmesi ile gelecekteki değerlendirmeleri arasında paralel bir korelasyon vardır. Düşüncelerin yayılmakta olduğu veya azalmakta olduğu izlenirse aynı şekilde görüşler de bu yönde değişecektir. Kamuoyunda yaygın olan görüşlerde ise değişme olasılığı çok azdır.
- Bireyin özel bir görüşünü açıklama isteği mevcut görüşlere bağlıdır. Eğer mevcut değerlendirmelerde farklılık varsa kendi görüşünü açıklama isteği gelecekteki duruma bağlıdır. Bireyin görüşleri çoğunluğa uymazsa birey izole olmaktan korkar ve görüşlerini açıklama derecesinde farklılıklar oluşur (Bulduklu ve Karaçor, 2019: 145-148).

Gelişmiş toplumların kamuoyu oluşturma konusunda, medya'nın yadsınamaz bir gücü bulunmaktadır. Azınlığın görüşü karşısında medya'nın desteklediği görüş daha güçlü bir konuma ulaşacaktır. Medya'nın desteklediği görüşler toplumda egemen görüş haline gelmektedir (Yaylagül, 2016: 85).

2.1.2. Gündem Belirleme

Gündem belirleme kuramı, McCombs ve Shaw tarafından geliştirilen, kamuoyunda gündemi oluşturma noktasında kitle iletişim araçlarının önemine vurgu yapan bir kuramdır. Kitle iletişim araçlarında yer alacak haberlerin hangilerinin önemli hangilerinin önemsiz olduğuna karar verme ve kamuoyu tarafından hangi bilginin öğrenilip öğrenilmeyeceğine yönelik hareket edilmektedir. Kitle iletişim araçlarının salt kendi fikri ile gündem belirlenemez. Vurgu yapmak istediği haberde

hedef kitlenin de kendi yaşamından bir şeyler bulması yönünde bilgilerden beslenmektedir. Toplum, medyada en çok yer alan haberin ya da olayın bilinmesi gereken en önemli haber olduğu mantığındadır. Ancak medyada hangi haberin daha çok ön plana çıkmasına karar verilmesi, medyanın yakın olduğu ideoloji ile bağlantılıdır (Temizel, 2008: 143).

Gündem oluşturma kuramında, medya kamuoyunun gündemini oluşturmada ve yönlendirmede, bireylerin kanaat ve tutumları üzerine de etkili bir güçtür. McCombs, Shaw ve Lippmann gibi isimler bu kuramın önde gelen araştırmacılarıdır. Bernard Cohen ise Theodore White'ın yaptığı çalışmaları bu kuramın başlangıcı olduğunu ifade eder ve kuramla ilgili olarak “basın çoğu zaman insanların ne düşünceleri gerektiğini söyleme konusunda başarılı olmayabilir, ancak okurlara ne hakkında düşünceleri gerektiğini söyleme konusunda son derece başarılıdır” der. Theodore White'ın ilk çalışmalarından başkanlık seçimleri üzerine incelemeleri “Amerikan basınının gücü, seçim kampanyalarını etkilemektedir” görüşü ile sonuçlanmıştır. McCombs ve Shaw ile Lang ve Lang, aynı alanda medyanın politik konular üzerinde oluşturduğu etkiden yola çıkarak politik bir kampanyada gündem yarattığı hipotezi ile 1968 Başkanlık seçimlerinde bu kuramı araştırmışlardır. Chapel Hill seçmenleri örnekleminde kampanyanın ana temaları ile medyanın gerçek içerikleri arasındaki ilişkiyi ve seçmenlerin konuya yönelik söylemleri incelenmiştir. Toplum içinden seçilen ırk, sosyal ve ekonomik açıdan tesadüfi örneklem ile 100 kişi ile görüşmeler yapılarak; beş gazete, iki dergi ve iki televizyon akşam bültenlerinde içerik analizi uygulanmıştır. Çalışma sonucunda seçim kampanyalarının sundukları ile seçmenlerin yargıları arasında önemli bir ilişki olduğu görülmüştür. Sunulanlar ile seçmenlerin yargılarının gösterdiği paralellik de bu çalışmanın sonucunda ortaya çıkmıştır. McCombs ve Shaw'ın bu seçim kampanyası araştırmasından da görüleceği gibi medya Gündem Oluşturma Kuramı üzerinde etkilidir. Genel olarak kitleye dönük iletişim için kullanılan araçların gündemine aldıkları konuların kamunun da gündemi olacağı, yer vermediklerinin de kamu tarafından göz ardı edileceği sonucuna varılmıştır (Bulduklu ve Karaçor, 2019: 140-141).

Medya, topluma ne düşüneceğini söylemez ancak ne hakkında nasıl düşüneceği yönünde önemli ölçüde etki etmektedir. Birbiri ile etkileşim içinde olan

kamu, medya ve siyasal gündem, gündem belirlemenin temelinde yer almaktadır (Kılıç, 2015: 7-8). Gündem belirleme ile birlikte çalışılan bir diğer konu da medyanın insanlar üzerindeki etkisidir. Bu alanda ilk çalışma, 1922 yılında Lippmann tarafından yapılmıştır. Kamuoyu (Public Opinion) isimli bu çalışmada medyada öne çıkan unsurların, insan zihninde de öne çıktığına dair sonuçlar vermiştir. Genel olarak gündem belirleme kavramı ile ilgili yapılan tanımlamalar aslında medyanın toplum üzerine olan etkileri ile ilgili tanımlamalardır. Gündem belirleme kavramının ortaya çıktığı dönemlerde, medyanın insanlar üzerindeki etkilerinin de dönem dönem farklılıklar gösterdiği görüşü savunulmuştur. İlk dönemlerde medyanın izleyiciler üzerinde güçlü etkiler yarattığı görüşü savunulurken sonraki dönemlerde bu etkinin sınırlılığından bahsedilmiştir. Ancak 1960'lı yıllardan itibaren medyanın insanlar üzerindeki etkisinin güçlü olduğu noktasında görüşler ortaya çıkmıştır. Medyanın bu güçlü etkisinin insanlar üzerinde aşama aşama geliştiği ve birey davranışını yönlendirme noktasına ulaştığı da görülmektedir. Sırasıyla farkında olma, bilgi edinme, tutum ve davranış değişiklikleri olarak bireyler üzerine etkisi gözlemlenmektedir (Yüksel, 2007: 577).

Çerçevelemenin, ikinci düzey Gündem Oluşturma Kuramı ile iç içe ve birbirine sıkı bir şekilde bağlı olduğunu söylemek yanlış olmaz. Gündemin nasıl yapılacağına yönelik ifade edilen özelliklerle ikinci düzey, çerçeveleme yaklaşımını oluşturmaktadır. Gündem oluşturma kuramının denetlenmiş bir düzeyi olarak da tanımlanabilen bu ikinci düzey, haberin niteliği açısından gündemdeki etkilerine odaklanmaktadır. Son dönemlerde yapılan çalışmalarda çerçeveleme kavramı ile gündem kurmanın ikinci düzeyi arasındaki benzerlik öne çıkmaktadır. Gündem oluşturma noktasında çerçevelemeye dönük kuram söylemleri öne çıkmış olmasına rağmen, çerçeveler gündeme yönelik mesajların sunumu ile ilgili bir teknik olarak ifade edilmektedir. Medya manipüle eder ve bu şekilde gündemi istediği gibi oluşturur. Pazarlama amacı ile izleyicilere seçici bir algı yaratarak ve seçim kampanyalarında adayları halka istenilen şekilde sunulması çerçevelemenin tekniklerindendir. Aslında gündem oluşturma çerçeveleri kullanma yöntemi ile etkileri üzerinde durmak, çerçevelemenin bir kuram olarak sunumu ile üzerinde durmaktan daha önemlidir (Bulduklu ve Karaçor, 2019: 144).

2.2. Çerçeveleme Yaklaşımının Ortaya Çıkışı

İletişim kişiler arasında mutlak var olan bir süreçtir. Toplum biliminde de üzerinde en çok durulan konulardan biri olan iletişimde kaynak, ileti, kanal, alıcı ve geribildirim döngüsü bu süreci açıklamaktadır. Bu döngünün elemanlarından olan ileti çerçeveleme kavramına dahil olan bir parçadır. Çerçevelemede kaynak vereceği mesajı belirli sınırlarla süsleyebilir, değiştirebilir, bazı noktaları daha görünür hale getirebilir bazılarını da görmezden gelebilir. Genel bir tanım olarak çerçeveleme; haber verilen konu üzerinde vurgulama yapma, seçme, öne çıkarma ya da göz ardı etme yoluyla yapılan düzenlemeler olarak ifade edilebilir.

Goffman'ın (1974) Çerçeve Analizi isimli çalışmasında, çerçevelemeyi yaşam deneyimlerini anlamlandırmak, sınıflandırmak ve organize etmek için kullanıldığını ifade etmektedir. Nitekim çerçeveleme kavramından yorum şeması olarak bahseder ve bireylerin olayları algılaması ve yorumlamasını sağladığını savunur. Sosyolojik literatürde çerçeveleme anlayışı bireysel bilişsel bir süreçtir. Ancak bütünsel olarak bakıldığında sistematik olarak bilinçli işleyen bir süreç değildir. Bilişsel temsillerin yapılandırılmış unsurları üzerine geliştirilmiş teoriler varsayımlar yaparlar. Bunlar benzer terimler kullanan bilişsel psikologlar veya diğer bilişsel yönelimli araştırmacılar tarafından paylaşılan varsayımlar ile aynıdır (Pan ve Kosicki, 1993: 56).

Çerçeveleme kavramı ilk olarak sosyal psikoloji alanında ortaya çıkmış ancak farklı disiplinlerle de bağlantılı olarak gelişmiştir. Bateson gerçeklik algısının yönlendirilme tanımını yaparken çerçeveleme kuramının psikolojik alanda açıklamasını yapmıştır. Bunun devamında sosyolojik alandan önemli isimlerden olan Goffman çerçevelemeyi sosyoloji alanında ilk inceleyen sosyolog olmuştur. Bateson alınan mesajlar üzerinden gerçeklik algısının yönlendirilmesi üzerine çerçeveleme kavramı ile değerlendirirken; Goffman yüz yüze etkileşim alanında bu kuram ile çalışmıştır. Gamson ve Modigliani siyasal ve toplum hareketleri üzerine çalışmıştır ve çerçeveleme için “yorum paketleri” ifadesini kullanmışlardır. İletişim ve halkla ilişkiler alanında çerçeveleme kuramı üzerine çalışan isimler Entman ve Hallahan'dır. Bununla birlikte bugün en çok medya üzerinde etkileri görülen çerçevelemeyi Scheufele kitle iletişimi ve medya alanlarındaki çalışmalarda

incelemiştir. Entman'ın çalışmalarını rehber edinerek medya ve çerçeve analizleri üzerine ilk olarak Iyengar araştırmalar yapmıştır (Özarslan, 2007: 24-26).

McCombs (1997) çerçevelmeyi iletişim alanında giderek önem kazanan bir paradigma olarak görmeye başlar ve gündem kurma kuramının ikinci bir tekniği olduğunu ifade eder. Birçok farklı disiplinle iç içe olmasına rağmen çerçevelmeyi medya daha aktif kullanmaktadır. Sosyolojik ve toplumsal konuların anlaşılmasına yönelik farklı yöntemleri çerçeveler aracılığı ile medya iletir. Bu açıdan bakıldığında medyanın çerçevelmeyi bir çeşit algı yönlendirme aracı olarak kullandığı ifade edilebilir. Çerçevelemenin gündem konularını oluştururken bazı çağrışımlarla kamuoyunun dikkatini çekebilme özelliği sayesinde medya yer verdiği konulara ilişkin durum tanımlaması yapabilir, hangi kanaatlerin var olduğunu tespit edebilir ve yönlendirebilir. Bu nedenle toplum içinde baskın ve suskun karakterleri yaratmada çerçevelemenin medya aracılığı ile etkisi görülmektedir (Bulduklu ve Yeşil, 2017: 94-95).

2.3. Çerçeveleme Teknikleri

Çerçeveleme araştırmalarındaki gelişmeler sonucu bugün bu kavramın daha da genişlediği, medya içeriği çözümlemesi için kullanılan bir yöntem olmaktan çıkmış bir teoriye dönüşmüştür. Çerçeveleme medya içeriklerini tanımlamada ve toplumda bu içeriklerin kimlere hizmet ettiğini araştıran içerik analizinin bir çeşidi olarak tanımlanırdı. Günümüzde ise herhangi bir düşünce ve eylem sisteminin işleyişi ve sonuçları hakkında birçok çalışmaya teorik bilgi sağlayan genel bir teoridir. Çerçeveleme, bugün insanlar arasında ve insanlarla kurumlar arasında mesajların üretilmesinde ve bunların alıcılar üzerindeki etkilerine, ikna amaçlı reklamlar, sağlık ve siyasal iletişim ile halkla ilişkiler alanlarını da dahil eden bir etki alanına sahiptir (Güran ve Özarslan, 2015: 39).

Çerçeveler kullanılarak bilgiler sınıflandırılır ve anlamlı bir biçimde yorumlanarak bilginin işlenmesini sağlanmaktadır. Habercilerin ve iletişimcilerin bilgiyi izleyicilerin kafasında var olan şemaları şekillendirecek biçimde sunmaktadırlar. Özellikle haber çerçevelerinde sunulan bilgilerin verimli olması ve

izleyicilere de bilgileri olmasa bile ulaşılabilirliği sağlamaktadır (Özarslan, 2017: 16).

İletişim çerçevelerinde medya, bir konu ile ilgili olarak anlatmak istediklerini ifade vurguları, retorik yapıları ve kelime bağlamları aracılığıyla yeniden üretir. Medya, çerçevelerini oluştururken kullandığı yorumlama, seçim, vurgulama, dışta bırakma yöntemleri, bilgiyi hızlıca ve rutin bir biçimde işleyip izleyenlere etkili bir biçimde aktarmayı sağlamaktadır (Güran ve Özarslan, 2015: 37). Çerçevelemenin izleyiciler üzerinde etkili olması için kullanılan bazı teknikler bu kavramı açıklamak için farklı bakış açıları da getirmektedir. Çerçeveleme teknikleri arasında öne çıkarma, yorumlama, seçme, vurgulama ve dışta bırakma yer almaktadır. Bu teknikler söylemi daha güçlü bir hale getirir, anlatıma bir ifade ve yön verir.

2.3.1. Öne Çıkarma

Olaylarla ilgili sunumlarda, olayın tek bir açıdan verilip diğer yönlerini göz ardı etme öne çıkarmadır. Özellikle haber metinlerinde, haber metni oluşturulurken göze çarpacak noktaya odaklanarak haber içeriği hazırlanmaktadır. Aynı zamanda haber medyası da bir haberi gündeme getirip diğerlerine çok az yer verebilir veya hiç gündeme getirmeyebilir. Haber medyası kendi görüşüne yakın olan siyasal görüşe yönelik öne çıkarmalar da yapabilmektedir.

Çerçevelemenin ilk aşaması olan öne çıkarma, izleyicinin zihninde yer edinebilme ve değerlendirme yapabilmesi için odaklanılan bir süreçtir. Habere dair ilk bulgular için öne çıkarma sürecinde özellikle üzerinde durulur. Bu süreçte en önemli unsur kullanılan dildir. İzleyiciler üzerinde ilk etkinin bu aşamada kullanılan dil aracılığıyla olduğu görülmektedir (Akalin, 2018: 20-21). Aslında bir konu medyada sürekli yer alıyorsa bu sadece kamusal olarak gündemde tutma değildir, bununla birlikte bu konu ile ilgili bazı değerlendirme kriterleri de ortaya çıkarmaktadır. Bu konuların medyada yer alma biçimi, haberleştirmede kullanılan ifadeler insanlar üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Yapılan bazı psikolojik önceleme deneylerinde bunun üzerinde durulmaktadır. Kullanılan kelimeler ve deyimler ile ilgili etkinleştirmeler özellikle test edilmiştir. Aynı şekilde insanların davranışları üzerine de bilişsel bir bağlantı olduğu yönünde sonuçlanan deneyler

yapılmıştır. Sonuç olarak psikolojik strateji ile kitle iletişimi arasında uyumsuzluklar olduğu ortaya çıkmıştır. Medyada öne çıkarılan haber sunumunda tek bir kelime veya nitelikten çok daha farklı yönler çekebilmektedir (Özarslan, 2007: 14-15).

İzleyici için ülkede hangi sorunların daha önemli olduğuna ve hükümetin bu sorunlara yönelik çözümlerinin uygun olup olmadığını haber medyası yönlendirebilmektedir. Bu bağlamda haberlerin medyada yer alabilmesi için haberi yeniden nasıl kurgulanacağını açıklamak için çerçeveleme ve öne çıkarma kavramlarının kullanıldığını vurgulamak yanlış olmaz. Haber medyasının ticari kaygıları olduğundan, haberin çerçeveleme ve öne çıkarma süreci haberi yer yer ilgi çekici, yer yer eğlendirici ve yer yer sansasyonel bir dil kullanılarak tamamlanmaktadır (Atabek ve Uztuğ, 1998: 103-104).

2.3.2. Yorumlama

Erving Goffman (1974) 'Çerçeve Analizi' nde, yaşam deneyimlerini anlamlandırmak için aktif bir şekilde sınıflandırma, organize etme ve yorumlamalar yapıldığını ifade etmektedir. Çerçeveleme kavramının önemli bir yapı taşı olan yorumlamada, yorum şeması tasarlanarak sunulan olayları ya da bilgileri bireylerin algılaması, tanımlaması ve konumlandırmalarını yapmalarını sağlamaktadır. Yorumlama tekniğini haber medyasında çerçeve oluştururken bilgi kodlama, aktarma ve almada kullanılan bilişsel bir cihaz olarak düşünebilir. Farklı alanlarla da bağlantılıdır. Medya kuruluşunun yakın olduğu siyasi görüşe göre, medyanın kendi yayın etiğine göre, bağlı olduğu diğer kurumların da ilgili olabileceğini planlayarak olaylar ve haberler yorumlanmaktadır. Bu nedenle çerçevelemenin yorumlama tekniği, haber söylemini oluşturma ve işleme stratejisi olarak veya söylemin kendisinin bir özelliği olarak incelenebilir. Haber söyleminin faaliyet gösterdiği alanda toplumun ortak inançları bulunmaktadır. İzleyiciler medyadan gelen haber sunumlarını aktif yorumlayıcıları oldukları için bu inançlar sayesinde içeriklerinin anlaşılabilir doğasına rağmen, toplumun çoğunluğu tarafından sağduyu veya geleneksel bilgi olarak kabul edilir (Pan ve Kosicki, 1993: 56-57).

Çerçevelemede yorumlamalar hedef kitlenin kültürel yapısına, inanç sistemine, değer ve yargılarına göre farklılıklar göstermektedir. Farklı kültürdeki

toplumlar kendilerine sunulanlara karşı farklı görüşlere sahiptir. Burada önemli olan haberi yeniden yorumlayanın daha bilinçli ve güncel aktif değerlere hâkim olmasıdır. Yazarlar bir mesajı çerçevelediğinde, değerler, kalıplar ve paylaşılan anlatılar bir hikâye içinde içerisinde bir ortak zemine oturtulmaktadır. Bir iletinin yorumunda sözcük dağarcığı, tanımlamalar, bağlantılar ve anlam bütünlüğü mesajı işlevsel olarak hazırlar. Haberin ya da olayın iletildiğinde bireylere gerçekliğin algılanabileceği yeni bir bakış açısı da sunar. Çerçevelerin genellikle bireylerin zihinlerinin ötesinde olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle kendi zihinsel yapılarının bir çerçevenin tanımlanmasına etki edebileceğini dikkate almaktadırlar (Gorp ve Vercruysse, 2012: 1275).

2.3.3. Seçme

Kitle iletişim araçlarında sunulanlar içinden bireyler kendi adlarına önemli olanları seçer ve kendi zihninde bir yere oturtur. Birey kendi düşüncesine, bakış açısına, yaşam tarzına, siyasi görüşüne, dini inancına yakın olan verileri almaktadır. Buradan yola çıkan medya kuruluşları da hem hedef kitleye hem kendi yakın olduğu görüşe bağlı çerçeveler kullanmaktadır. Haber niteliği taşımayan bir olayın haber olamayacağı gibi, medyada da çerçeveleme olmadan sunum olmayacaktır.

Bilişsel paradigmada yer alan çerçeveler bireyin zihin şemasında anlamsal ilişkilendirmeler oluşturur. Kodlanan metinler kısa bir süre için de olsa bireydeki şemaların güncellenmesini sağlar ve ilk bilincine yerleşmeye başlar. Haber seçimi rutini genellikle hegemonik siyasi ve ekonomik seçkinlerin kanalına uygun düzenlenen bir süreçtir (D'Angelo, 2002: 875-876).

Çerçevelerin, gerçekliği toplumsal yapı içinde tutarlı ve öngörülebilir bir anlatım olduğu gerçektir. Özellikle haber çerçevelerinde, olaylara, problemlere, konulara bağlantılı bilgiler vererek düzenli bir ifade ile yeniden tutarlı bir anlatım üretirler. Bu tutarlı anlatımı ortaya koyarken hem medya hem izleyiciler birbirinden kopuk bir bilgi yerine daha net haberlere ulaşmaktadırlar. Günlük hayatta meydana gelen birçok haber veya olay olabilir ancak bunu tümüyle medyada görmek mümkün değildir. Burada çerçeveleme kavramının bir parçası olan seçme yöntemiyle hangi olayın nasıl bir hikâye içinde aktaracağı belirlenir. Habercilik sektöründe bu seçim

editörler tarafından belirlenir ve haberlerin yeniden oluşturulmasında çerçevelemenin diğer teknikleri ile harmanlayıp yeni bir sunum oluştururlar. Bazı günlük olaylar, sadece meydana geldiği günü değil ilerleyen günleri de etkileyecek bir olay olabilir (küresel salgın hastalıklar, suikastler vb.) bu durumda daha önce yaşanmış bu tarz olayların çerçevelerinin örneklerinden faydalanılır. Medya, sunumunda hâkim kültürel anlamları ileten çerçeveler dahilinde sözcükleri, kullanılacak diğer materyalleri, fotoğraf veya görüntüleri seçerek bu verileri anlamlandırarak haber hikayesini oluşturmaktadır (Özarslan, 2007: 85-86).

2.3.4. Vurgulama

Çerçeveleme tekniklerinden biri olan vurgulamada, bir bütünden alınan bir parça daha öne çıkarılmaktadır. Gerek yazılı gerek sözlü iletişimde vurgulamanın önemi konunun önemine dikkat çekmektedir. Özellikle sözlü iletişimde dilin etkin kullanılması, uygun sözcüklerin seçilmesi ve konuşma içinde ses tonunun ayarlanması vurgulanmak istenilen mesaja dikkat çeker. Medyada ve haber programlarında vurgulanmak istenilen noktalara sık sık aynı görüntüyü vererek ya da işaretleme, sunumda da spikerin ses tonu ile konuda öne çıkarılmak istenilen konuya vurgu yapılır. Konu anlatımında seçilecek kelimelerin aynı zaman da izleyiciler veya okuyucular tarafımdan da kolaylıkla anlaşılır olması gerekmektedir. Dili iyi kullananlar karşısındaki kitleyi etkileyen, dinlettiren veya takip ettiren bir etkiye sahiptir.

Çerçevelerin bir konu hakkında belirginliği, insanların o konu hakkında nasıl fikirlere sahip olduğu ile bağlantılıdır. Bireyler ilk olarak karşılaştığı ana tema ile kendi zihninde bir örnekleme karşılaştırır. Bir konu hakkındaki düşünceleri çerçevelerin erişilebilirliğinden etkilenir. Scheufele bu bağlamda en kolay ulaşılabilir olan çerçevelerin, bellekten en kolay çıkarılabilen çerçeveler olduğunu ifade etmektedir. Algılanan veri, önemli olmasının aksine, daha bilinçli bir şekilde işleme sürecinin sonucudur (Scheufele, 1999: 116).

Çerçevelerin temelinde olaylara anlam vermek ve konunun ana temasını devam ettirebilmek için vurgulanan merkezi bir fikir veya yine çerçevenin kendisi bulunmaktadır. Bir olay veya haberin bazı unsurlarına diğerlerinden daha çok vurgu

yapılması çerçevenin işlevini ortaya koymakta ve olayı anlaşılır hale getirmektedir (Erdoğan, 2008: 38).

2.3.5. Dışta Bırakma

Kitle iletişimi alanındaki çalışmalar psikoloji, sosyoloji, siyaset bilimi gibi farklı disiplinlerle iç içe yürütülmüştür. Çerçevelemenin kavramı da bu farklı disiplinlerle bağlantılı olması sebebiyle kitle iletişim araştırmalarında başta gelen konulardandır. Dışta bırakma çerçeveleme tekniklerinden biri olarak incelenmiştir.

Entman, haberler üzerinden yaptığı değerlendirmelerde; çerçevelerin, belirli anahtar kelimelerin, ifadelerinin, basmakalıp imgelerin, bilgi kaynaklarının veya yargının şekilsel olarak güçlendirilmesini sağlayan cümlelerin varlığı ya da yokluğu ile incelenebileceğini ve tanımlanabileceğini söylemektedir (Vreese, 2005: 54).

Her haber veya olayın bir çerçeve ile sunulması gerekmektedir. Haberin çerçevelenme sürecinde ise olayın bağlam ve sınırının belirlenmesi için bazı yönleri seçilip öne çıkarılırken bazı yönleri görmezden gelinerek dışarda bırakılmaktadır. Öne çıkarılan, vurgulanan noktalar insanların dikkatini o yöne çeker, dışarda bırakılan yönler ise olayın dışta kalan yönlerinin yok sayılmasını sağlamaktadır. Çerçevelemede, içerikte öne çıkarılan özelliklerin etkili olduğu gibi dışarda bırakılan özellikler de izleyenler üzerinde etkili olmaktadır. İnsanlar çerçeveler aracılığı ile sorunları fark eder, değerlendirme yapar ve anlamaya çalışırlar. İzleyicilerin algısını, olaylara bakış açısını şekillendirmeye yönelik uygulanan çerçeveler, farklı hedef kitle üzerinde ortak etkiye sahiptir (Akmeşe, 2020: 41).

Medya kamuoyuna istediği haberi büyütüp öne çıkarırken istediği haberi de küçülterek önemsizleştirir. Dolayısıyla medya gündem belirleme gücünü ile kamuoyu oluşturmada ve yönlendirmede güçlü bir şekilde kullanmaktadır. Gündeme getirilen haberlerle önemli ve önemsiz ayrımını yapılar ve kamuoyunun gündemine getirilir. İnsanların fikirlerine ve düşüncelerine yön vermede çerçevelemenin teknikleri bu şekilde etkin bir şekilde kullanılmaktadır (Kılıç, 2015: 39).

2.4. Çerçeveleme Türleri

Çerçeveleri farklı disiplinlerle bağlantılı olduğu gibi en çok iç içe olduğu iletişim her alanında görmek mümkündür. İletişimin içeriğine yön veren

çerçeveler; sadece kelimeler, cümle yapıları veya yorumlarla değil, yazılı ve sözlü iletişime destek verecek her türlü görsel içeriklerden de faydalanmaktadır. İletişim çerçeveleri aslında bir meseleye yönelik çerçevelemenin bazı teknikleri ile alıcıya iletirken, yorumlama yapmasını da sağlamaktadır (Güran ve Özarslan, 2015: 37).

Çerçeveler konu hakkında belirgin bir bilgi oluşmasını sağlamak için önce parçalarına ayırır. Bu parçaların önem sırasına göre sunum içine alarak çerçevelemektedir. Önemli olan parça, dikkat çekicidir, izleyici hafızasında yer edicidir ve anlamlıdır. İzleyici, medyadan aldığı mesajlardan önce anlam çıkarır, sonra bilgiyi işler ve hafızasına alır. Medya çerçeveleri de tam olarak bunun olabilmesi için kullanılmaktadır (Özarslan, 2007: 31).

Erdoğan (2008) çerçevelemenin; genel bir tipoloji veya ayırım ile çerçevenin doğasına ve içeriğine yönelik değerlendirmeler yapılmasını ifade etmektedir. Haber üretim sürecinde birçok farklı çerçeve kullanılabilir. Bu anlatımların hikâye oluşturma aşamasında farklı çerçevelerin belirli ayırt edici özelliklerin korunabileceği ortak fikirdir. Bazı çerçeveler sadece spesifik olay veya konuların anlatımına uygundur. Bu tarz çerçeveler konuya özgü çerçeveler olarak nitelendirilmektedir. Bazı çerçeveler ise konuya odaklanan sınırların dışına çıkar ve farklı konularla da bağlantılı olabilmektedir. Bu çerçevelerde de farklı kültürel sentezler ve zaman kavramının da dışına çıkarak kullanılmaktadır. Çerçevelerin bu şekilde sınıflandırılması, bütün unsurları da bünyesinde bulunduran çerçeveleme kavramının açıklanmasına yardımcı olmaktadır (Erdoğan, 2008: 40). Çerçevelemenin bireysel düzeyde ve medya etkileri önemli bağlantıları, süreçleri ve sonuçları birbirinden ayrılan bir model ortaya çıkarmaktadır.

2.5. Medya Çerçeveleri ve İzleyici Çerçeveleri

Çerçeveleme kavramının aynı zamanda sosyoloji ve psikoloji alanları ile bağlantılı olduğu vurgulanmıştı. Özellikle psikoloji alanında yapılan araştırmalarda genellikle üzerinde durulan başlık alıcının çerçeveleri nasıl algıladığı ve tutum ve davranışlarına nasıl etkisi olduğu yönündeydi. Kitle iletişim araçlarında haberlerin ya da olayların sunumu ve izleyicilerin bu olayları nasıl algıladıkları çerçevelemenin

içinde incelenen konulardan birisidir. İletişim araştırmalarında da bu süreç; medya çerçeveleri ve izleyici çerçeveleri olarak iki farklı açıdan incelenmiştir.

Tuchman (1978) medya ve haber çerçevelerini, anlamsız olayları fark edilebilir, dikkat çekebilir bir olay haline getirilmek için kullanıldığını belirtmektedir. Haber çerçevesini, günlük gerçekliği organize ettiğinden ve gündelik gerçekliğin bir parçası olduğu için haberin en önemli özelliği olarak görmektedir. Gamson ve Modigliani (1987) kavramsal olarak medya çerçevelerini, gelişmekte olan bir olay şeridi dahilinde anlam sağlayan merkezi bir düzenleme veya bir hikâye çizgisi oluşturma şeklinde tanımlarlar. Entman'a (1993) göre medyanın izleyicilere olayları yorumlama noktasında nasıl bir sunum hazırladığı önemlidir. Çerçevelemenin, algılanan gerçekliğin bazı yönlerini seçmesi, metinde nedensel yorumunu ve ahlâki değerlendirmeyi aktarmasının önemi izleyicinin bu haberleri nasıl algıladıklarını sistematik olarak etkili olduğunu vurgulanmaktadır (Scheufele, 1999: 106-107).

Medya çerçeveleri incelemelerinde, haber metnlerinin sözdizimsel, senaryo, tematik ve retorik olmak üzere dört yapısal boyuttan oluştuğu aktarılmaktadır. Haber çerçeveleri yalnızca süreçteki bu dört madde ile değil, aynı zamanda bu haberlerin sunulduğu sosyal ve kültürel bağlamları içeren çok daha geniş bir haber söylemi çerçevesiyle mantıksal olarak tutarlı olması gerekmektedir. Bu nedenle, çerçeveleme analizi, haber metninin analizini, çerçeve kavramının sosyolojik ve bilişsel kodlarıyla teorik bir çerçeveye yerleştirmektedir. Geleneksel içerik analizi yaklaşımındaki bazı gerçekçi olmayan varsayımlardan kaçınır. Siyasal iletişimi, haber metnlerini, bunların üretimini, dinleyicileri işlemeyi ve içerik analizinde bilgisayar teknolojisinin uygulamaları kullanılarak çerçevelenebilir (Pan ve Kosicki, 1993: 69-70).

İzleyici çerçeveler, medyanın sunduğu çerçevelenmiş olay ile bireyin kendi bilgisi, inancı, değerleri ve siyasi görüşünün harmanlanmasıyla meydana gelmektedir. Entman'a (1993) göre izleyici çerçeveleri; kişinin bilgiyi işleyiş biçimlerini yönlendirebilen zihinde birikmiş fikirlerdir. İzleyicilerin kendi çerçevesi, medyanın ona sunduğu çerçevelenmiş haber ile bazen aynı yönde bazen de zıt yönde olabilmektedir. İzleyici çerçevelerinin en önemli etmenleri hem bireyin kendi bilişsel temsili hem de kamusal söylem temsili olduğu için izleyici çerçeveleri farklı

şekillerde ortaya çıkabilir. Haberin asıl konusuna göre veya haberin öyküsüne göre hazırlanmış haber içeriklerinde izleyici çözümleme yaparken kendi kişisel bakış açısı ya da mensubu olduğu grubun bakış açısına göre değerlendirmektedir (Özarlan, 2007: 57).

İzleyici çerçevelerinin, çeşitli davranış, tutum ve bilişsel değişkenleri ile ilgili bireysel etkileri üzerine çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Bu araştırmalardan yapan Iyengar (1991) olayların tematik medya çerçevelemesini kişisel veya toplumsal sorumluluğun niteliklerine olan etkisini incelemiştir. Kitlelerin bu medya çerçevelerini kabul edip etmediği ve kendi bilişsel açısından da bu medya çerçevelerini kullanıp kullanmadığı sorulmuştur. Medya çerçevelerinin davranışsal, tutumsal ve bilişsel hareketleri üzerindeki etkilerini açıklamada önemli sonuçlar verir ancak bu iki değişkenin neden ve nasıl birbiri ile bağlantılı olduğuna dair bir katkı sağlayamamaktadır. Nelson (1997) bu iki kavram arasındaki bağlantı üzerine çalışmış ve medya çerçevelerinin bir konuyu çerçevelerken bireyler tarafından gösterilen dikkate odaklanmıştır. Çerçeveleme stratejileri izleyeni nasıl ve ne derece etkiler, bireysel çerçeveler nasıl oluşur üzerine araştırmalar yapmıştır (Scheufele, 1999: 117).

2.6. Haberlerin Çerçevesi

Genel çerçeveleme kavramının altında yer alan haber çerçeveleme kuramı ile ilgili pek çok tanımlama bulunmaktadır. Bu kavrama yönelik en genel tanım özellikle haber çerçeveleri üzerinde duran Gitlin'in: "çerçeveleri söylemin rutin olarak bir düzenleme aracı olarak kullanıldığı seçme, vurgu yapma ve dışta bırakma süreçlerini kavrama, yorumlama ve sunum şekilleridir" tanımıdır. Kavramsal olarak haber çerçevelerinin, olaylar ile bağlantı kurarak merkezi bir düzenleme ile hikaye oluşturma sürecini kapsadığı söylenebilir. Bir nevi çerçevenin konuyu genişletip farklı açılardan yeniden oluşturmaya, inceleme esnasında yine çerçevenin izlediği yol üzerinden konunun özüne yönlendireceği ifade edilebilir (Erdoğan, 2008: 38-40).

Haber çerçevelerinde haber öyküsünün aslında verilmek istenilen anlamı izleyiciye sunulan perspektifleri kısıtlamasının yanı sıra dikkati de yönlendirmektedir. Haber hikayesinin anlamı belli kurallar ve fonksiyonel ilişkiler

çerçevesinde oluşturulur. Söylemin yapısı itibariyle haber hikayesinde amaçlanan ve kavranan tema aynı yönde olmayabilir. Haber çerçeveleme araçları sözdizimsel yapı, senaryo yapısı, tematik yapı ve retorik yapı olmak üzere dört farklı yapısal grupta açıklanabilir. Sözdizimsel yapılar; başlık, bölümler, arka plan içeriği ve kapanış cümleleriyle anlamlı bir metin oluşturacak şekilde hazırlanır. Başlık bu sözdizimsel yapının en önemli ögesidir. Haberlerde okuyucunun hafızasına ilk ulaşan başlıktır. Senaryo yapıları ise haber konusunun hikayeleştirme kısmıdır. Kim, ne, nerede, neden, ne zaman sorularına drama ve aksiyon ifadeleri eklenmiş cevaplarla hikaye bütünü oluşturulur. Tematik yapılar, olay odaklı olan haberlerden farklı olarak söylemin araştırma yönünün olmasıdır. Bir tema sunulur ve hipotezi desteklemek için kaynak alıntıları, araştırmalar ve gözlemlerden faydalanılır. Retorik yapı sözdizimsel yapının bir alt başlığı olarak da değerlendirilebilir. Retorik anlam olarak güzel söz söyleme sanatını içerir. Haber içeriklerinde en çok kullanılan retorik yapıda sözcükler ve dil ustalıklarla kullanılır (Pan ve Kosicki, 1993: 58-62).

Çerçevelerin analizleri üzerine yapılan çalışmalar tümevarımsal bir yaklaşım veya tümdengelim yaklaşımları üzerindedir. Tümevarımsal çalışmalar tek bir örneklem üzerinden değerlendirme yapıldığı için eleştirilen bir yaklaşımdır. Tümdengelim yaklaşımında içerik analizlerinde çerçevelerin özlü uygulamaları yönünden araştırılmıştır. Haber çerçevelerinin tanımlamaları yapılırken; başlıklar, alt başlıklar, fotoğraflar, fotoğraf başlıkları, kaynak seçimi, alıntılar, logolar, istatistikler / çizelgeler ve sonuç tabloları ile detaylı olarak değerlendirilir. Haberciler bir konuyu alanlarında birçok farklı çerçeve kullanabilirler. Bazı çerçeveler yalnızca belirli konular veya olaylarla ilgilidir. Diğer çerçeveler tematik sınırlamaları aşar ve bazıları zaman içinde ve farklı kültürel bağlamlarda farklı konularla ilişkili olarak tanımlanabilir (Vreese, 2005: 53-55).

2.7. Haber Çerçevelerinin Sınıflandırılması

Haber üretilirken, haberde ele alınan konunun farklı yönlerine belli sınırlar içerisinde vurgu yapılarak yeniden düzenlenmektedir. Bu yeniden üretme çeşitliliği habercinin kişisel yeteneğine bağlı iken günümüzde ticari amaçlar doğrultusunda sunulmaktadır. Ticari kaygılarla üretilen haberlerde haberin ne olduğundan ziyade nasıl sunulduğu ön plandadır. Dolayısıyla bu haberlerin kurgulanma sürecini

araştırırken çerçeveleme kavramından güç alınmaktadır (Atabek ve Uztuğ, 1998: 98-99).

Medya üzerine tanımlamalar yapılırken aynı zamanda da çerçevelemenin etkileri araştırılmaktadır. Çerçeve araştırmaları haber üretiminde çerçevenin nasıl oluşturulduğu ve izleyenlerin sunulan bu çerçeve haberleri anlamaları üzerine yapılmaktadır. Haber çerçeveleri hakkında daha önce yapılan araştırmalara bakıldığında iki şekilde incelendikleri görülmektedir. Biçimsel (konuya ilişkin) çerçeveler ve tür (içeriğe ilişkin) çerçevelerdir. Biçimsel çerçeveler sadece belli konular ve olayların ele alındığı çerçevelerdir. Tür çerçeveleri ise daha geniş konuları ele alır ve kültürel açılardan yorumlamalar yapabilir (Özarslan, 2007: 59-60).

2.7.1. Biçimsel (Konuya İlişkin) Çerçeveler

Medya çerçeveleri ile bireysel çerçeveler arasındaki bağlantılar üzerine yapılan araştırmalarda görülmüştür ki; izleyiciler gibi haberciler de diğer habercilerin yaptığı çerçevelere dikkat etmektedirler. Rhodebeck (1998), çerçeveleme sürecinin elitlerden, çıkar gruplarından veya kitle iletişim araçlarından oluşan basamaklarında bir süreç olarak kavramsallaşmış olmasına rağmen, çerçevede yukarıdan aşağıya sistematik bir tasvirin ihmal edildiği bir karşılıklılık olduğunu savunmaktadır. Fishman (1977) ise haber medyasında çerçeveler kavramında temalar ifadesini kullanır ve izleyicilerle aynı şekilde gazetecilerin haber medyası tarafından belirlenen çerçevelere duyarlı olduklarını ileri sürmektedir. Iyengar (1991) çalışmasında medya çerçeveleri ile bireysel düzeydeki sonuçlar arasında doğrudan bir bağlantı olduğunu varsaymaktadır ve olayların epizodik ve tematik olmak üzere medya çerçevelemelerini iki başlıkta incelemektedir (Scheufele, 1999: 117-118).

Kelime anlamı olarak epizot hikâye, roman, destan içerisinde geçce olaydır. Aynı zamanda Yunan tiyatro oyunlarında da bölüm ve perde anlamı taşımaktadır. Aynı anlamı ile medya çerçevelerinde de haber sunumunda tek bir olay veya örnek üzerinde durulmaktadır. Olaylar farklı haber çerçevesi türlerini sentezlemek için daha genel bir tipoloji veya ayırım ile oluşturulur. Bazı çerçeveler yalnızca belirli

konular veya olaylarla ilgilidir. Bunlar konuya ilişkin çerçeveler dahilindedir ve soruna yönelik çizgide çerçevelenir.

Özarslan (2007) haber söylemlerinde daha çok epizodik çerçevelerin görüldüğünü, olaylar ve insanları öne çıkarmak için konuları kendi geniş bağlamlarından ayırdığını ifade etmektedir. Konuya ilişkin çerçevelerde bahsedilen sorun ve çözümü noktasında tek bir kişi mesul tutulurken tematik çerçevede sorundan sorumlu olan toplumdur (Özarslan, 2007: 60).

2.7.2. Tür (İçeriğe İlişkin) Çerçeveler

Biçimsel (konuya ilişkin) çerçeveler tek bir olay üzerinde durur ve bağlantılı olduğu unsurlara değinerek bir haber oluşturulur. Biçimsel çerçevelerden farklı olarak tür (içeriğe ilişkin) çerçeveleri daha kapsamlı konuları içerir, konuyla bağlantılı farklı noktaları ile ve kültürel açılardan yorumlamalar yapmaktadır.

D'Angelo'nun 2002 yılında yayımlanan "News Framing as a Multiparadigmatic Research Program: A Response to Entman" başlıklı makalesinde çerçevelemenin dört sert çekirdeğinden bahseder ve Entman'ın çerçevelerin iletişim sürecinde de; iletişimci, metin, alıcı ve kültür olmak üzere dört kapsama alanı olduğunu aktarmaktadır. Haber çerçevelerinin içeriği, çeşitli çerçeveleme aygıtları tarafından bildirilen haber öykülerindeki temalardır. Metin öğeleri kelimeler ve görüntüler sayesinde çerçeveleme araçlarından alınan bağlamsal şekillerle birleştirilmektedir. Bu nedenle çerçevelerin, haber hikayesinin haber konusundan ontolojik olarak farklı olduğu düşünülmektedir. Bilişsel açıdan toplum tarafından zaten ön bilgisi bulunan konularda haber çerçeveleri daha verimli bir şekilde işlenmek adına toplumun rutinlerine, siyasi odaklara, haber konusunun bağlantı noktalarına uzanan bir çerçeve kullanılır. Buradaki gündem bilişsel ve kişilerarası iletişim alanlarında da toplum içindeki gruplar tarafından oluşturulan iç çerçeve sürecinde değerlendirilmektedir (D'Angelo, 2002: 872-874).

İçeriğe ilişkin çerçeveler tek bir anlama yönelik ve biçimsel çerçevelerde olduğu gibi soyut değillerdir. Medya ve izleyici çerçeveleri üzerine yapılan araştırmalarda tür çerçevelerinin kullanıldığı içerik analizleriyle belirlenmiştir, bu da orijinal medya sunumuna uygunluğu kanıtlamaktadır. Medya söyleminde etkin olan

beş tür çerçevesi bulunmaktadır; sorumluluk, çatışma, insani ilgi, ahlâk ve ekonomik sonuçlar çerçeveleri. Özarslan (2007) tezinde bu beş maddenin açıklamalarını şu şekilde yapmıştır:

Sorumluluk çerçeveleri bir probleme neden olma veya bu problemin çözme sorumluluğunu hükümete, bir bireye veya bir gruba yükler, çatışma çerçevelerinde izleyicinin ilgisini çekmek için bireyler, gruplar veya kurumlar arasındaki çatışmayı aktarır, insani ilgi çerçeveleri insanların hayat hikayelerini anlatırken duygusallığı kullanarak anlatır, Ahlâki çerçevede anlatılan konuda yoğunluk dini inançlar ve ahlaki değerlere bağlanmaktadır, konularını çerçevelerken bireyler, gruplar, kurumlar, bölgeler ve ülkeler açısından oluşacak maddi fayda ve maliyetleri yönünden anlatımı ekonomik sonuçlar çerçeveleri ifade etmektedir (Özarslan, 2007: 62-63).

2.8. Çerçeveleme Yaklaşımı ve Şiddet Haberleri

Çerçevelemeyi algılanan gerçekliğin birkaç unsurunu kaldırma ve belirli bir yorumu teşvik etmek için aralarındaki bağlantıyı vurgulayan bir anlatı oluşturma süreci olarak açıklayan Entman, çerçevelemenin, aynı zamanda izleyicilerin yorumlarını ve tercihlerini şekillendirmek ve değiştirmek için çalıştığını belirtmektedir. Çerçeveler hedef kitleleri belirli bir şekilde düşünmeye, hissetmeye ve karar vermeye teşvik eden düşünceleri uyandırarak belirli fikirlerin ortaya çıkmasını sağlar (Entman, 2007: 164).

Druckman (2007) medya çerçeveleri için; gelişmekte olan olay şeridine anlam katarak ve politik tanımların ve yorumların ilave edilmesiyle her gün gerçekliği organize ettiğini söyler. Standart bir sonuç veren net ölçekler olmasa da bazı çalışmalarda çerçevelerin belli adımlarla oluşturulduğu gözlenmektedir. Öncelikle bir olay veya problem tanımlanır. Bir sonraki adımda kamuoyu görüşünü sağlayabilmek için genel bir görüş sunarken bazı yaklaşımları da izole etmesi gerekmektedir. Bir sonraki adımda çerçeveleyeceği konuda bir konuda kodlama şeması oluşturur ve kaynak toplar. Örnekler ve kullanılan kelime dizinleri tasarlanan çerçevenin tamamlayıcısıdır. Daha önce yapılan çalışmalarda iki medya çerçevesi incelenmiş ve özellikle bireysellik ve eşitçilik kelimelerinin daha çok kullanıldığı

gözlemlenmiştir. Dolayısı ile kullanılan kelimelerin hukuksal anlamda “adalet” ve “yasa altında eşit koruma” gibi yeni ifadeleri ortaya çıkarmıştır (Chong ve Druckman, 2007: 106-107).

Medyanın en sevdiği konulardan bir olan şiddetin, günümüzde özellikle haberler olmak üzere birçok kitle iletişim araçlarında yer aldığı bilinmektedir. Şiddeti medyada bu kadar çekici hale getiren ilgi çekici olmasıdır. Cinsellik, savaş, terör ve şiddet olayları medyanın beslendiği ana kaynaklardır. Bu içerikleri olan haberlerin veya olayların çerçevelerinde kullanılan kelimeler metin içinde sık sık tekrar edilmekte ve şiddet sahneleri de tekrar tekrar gösterilmektedir. Medya hedef kitlenin ne istediğini bildiğinde bunu özellikle yayınlamaktan kaçınmadığı aşikârdır. Bugün özellikle sosyal medya aracılığıyla açık bir şekilde gösterilen şiddet sahneleri hızlı bir şekilde yayılmaktadır. İzleyicinin haberler veya sosyal medya araçlarında bir şekilde bu görüntülere maruz kalmaktadır.

Şiddetin terim olarak benzerlik veya farklılık gösterdiği kavramlar vardır. Kelime olarak başka kavramlarla izleyiciye sunumu ile farklı anlamlar ifade edebilmektedir. (Eşidir ve Bak, 2018: 17). “Kadına şiddet” ve “Sağlık çalışanına şiddet” gibi vurgulanan başlıklar kalıplaşmış olarak dilimizde de yerini almaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SAĞLIKTA ŞİDDET HABERLERİNİN ÇERÇEVELENİŞİ

3.1. Metodoloji

Bu çalışmada medyada sağlık kurumlarında yaşanan şiddetin sunumu içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. İçerik analizinde kullanılan nitel analiz yöntemi ile çerçevelenen şiddet haberlerinin görsel ve metinsel içerikleri incelenmiştir. Sosyal bilimler alanındaki araştırmalarda en çok kullanılan yöntemlerden bir olan içerik analizi ile ilgili belirgin net bir tanım bulunmamaktadır. Ancak kabul gören en yaygın tanımı Berelson şu şekilde yapar; içerik analizi, iletişimde görünür haldeki içeriklerin nesnel, sistematik ve nicel olarak betimlenmelerine yönelik bir araştırma tekniğidir (Akt. Gökçe, 2019: 21).

Berelson'un içerik analizi ile ilgili yapmış olduğu bu genel tanım, ana temellerini muhafaza etmesine rağmen farklı birçok açıdan değiştirilerek geliştirilmiştir. Son yıllardaki araştırma eğilimi daha çok nitel içerik analizi yönündedir. Mevcut olan iletişim boyutlarını analiz etmek ve buradan mevcut olmayan sosyal gerçeğin belirli boyutları yani kaynak, hedef ve ortama yönelik veriler elde etmek amacıyla, metinlerin içeriklerini belirli kurallar dâhilinde sistemli olarak analiz eden bir yöntemdir. Dil aracılığıyla oluşturulan her türlü iletişim içeriği sözlü, sözsüz, görsel ve yazılı her türlü materyal, içerik analizinin konusunu oluşturmaktadır. Metin üzerine odaklanırken yazılı olmayanları da görsellerden yola çıkarak yazılı bir değerlendirme haline getirmektedir. İçerik analizi, sezgisel ve mantıksal yoruma sıcak bakmaz ve nesnelliği ön planda tutar. Metin içeriklerinin gözlemciler ve analizciler tarafından aynı şekilde yorumlanması ana unsurdur. İçerik analizinin sistematikliği kendi kurallarını oluşturmaktadır (Gökçe, 2019: 32-33).

Çalışmanın birinci ve ikinci bölümlerinde literatür taramasına yer verilmiş; konuyla ilgili olarak yayımlanmış kitaplar, bilimsel dergilerde yayımlanan makaleler, kamu kurumlarının yaptığı çalışma raporları ve arşivleri ile internet kaynaklarından faydalanılmıştır. Sağlık hizmetinin sunumunda şiddete maruz kalan sağlık profesyonellerinin haberleştirilişinde kullanılan çerçeveler, üçüncü bölümün konusunu oluşturmaktadır. Nitel içerik analizleri yapılarak sağlık çalışanlarına

yönelik şiddet haberlerini, internet gazetelerinin sunuş biçimleri öne çıkartılmıştır. Çerçeveleme yaklaşımı perspektifinden şiddeti ele alan araştırmada, şiddetin izleyiciye nasıl aktarıldığı konuyu oluşturmaktadır. Nitel araştırma yöntemi bir sorundan yola çıkarak, bu sorun üzerine gözlem, doküman analizleri ve görüşmelerle veriler elde edilerek yapılır. İletişim, insan ilişkileri, olaylar ve olgular üzerine nitel araştırma yöntemi ile yapılan araştırmalarla elde edilen veriler yine aynı şekilde nitel analiz çerçevesinde yorumlanarak sunulur.

3.1.1. Araştırmanın Sorunu

Bilgi vermek, haberdar etmek ve kamuoyu oluşturmak gibi işlevleri ile araştırmanın konusunu oluşturan medya, olumsuz boyutuyla da ele alınmaktadır. Özellikle sosyal medya söz konusu olduğunda medyanın olumsuzluk atfedilen boyutu daha da öne çıkmaktadır. Günlük hayatta insanların uzak kalamadığı sosyal medyanın çocuklar ve gençler üzerinde olumsuz etkileri, akademi camiasında sıklıkla araştırılmaktadır. Sosyal mecraların denetimindeki güçlüğü, iletilerin kontrolsüz yayılmasına, sosyal ve kültürel değerleri aşındırmasına neden olduğu ileri sürülmektedir. Değişen ve dönüşen medya, denetimden bağımsız hale geldikçe aykırı davranışların eğlenceli biçimde sunumunu, takipçi toplama ve daha fazla kişiyle iletişim kurma motivasyonlu aktarımı tüm boyutlarıyla sorun olarak görülmektedir.

Yeni medyanın yükselişi yanında geleneksel medya da etkisinden bir şey kaybetmemiş, insanların en çok zaman geçirdikleri mecra olma niteliğini devam ettirmiştir. Yeniye eklemlenen geleneksel medya, ürettiği içeriklerle eğlencenin asıl ögesi olmaya devam etmektedir. Değişik zamanlarda yayımlanmış yapımların karakterlerinin toplum kesimlerince benimsenmesi ve onlara atfedilen önem, bugün de aynı şekilde devam etmektedir. Bu çerçevede bazı film ve dizi film karakterlerinden esinlenmiş insanlara rastlamak olasıdır. Medyadaki karakterlerin yansımaları olarak gerçek dünyada bu karakterler gibi olmak isteyen insanlar, onların davranışlarına bürünmektedir. Birçok haber ya da olayı medyada haber programları, filmler, diziler, reklamlar, magazin programları, gündüz kuşağında da çeşitli programlar aracılığı ile görmek mümkündür. Aynı şekilde şiddet gibi öğrenilebilen bir davranışın da bu yapımlar aracılığıyla kişilere aktarıldığı savunulmaktadır. Şiddet ve cinayet haberlerinin sunumu yoluyla yaygınlaştığı ise iletişim etki

araştırmalarında çoğunlukla ortaya konulmaktadır. Gündeme gelen şiddet haberleri içinde, sağlık çalışanlarının şiddetin öznesi olmasına yönelik içerikler medyada daha fazla yer bulmaktadır. Sağlık alanında da bilgi edinme ihtiyacını medyanın üstlendiği açıktır. Medya bilgi akışını sağlarken kamu yararı, doğruluk ve nesnellik ilkelerine bağlı kalmak gibi toplumsal sorumlulukları da mevcuttur. Birçok çalışmada, medya ve şiddet ilişkisi incelenmektedir. Bazı çalışmalarda, medyanın şiddeti sunum biçimi yoluyla özendirdiği ve bireyleri şiddete karşı duyarsızlaştırdığı tartışılmaktadır (Duğan, 2015: 25). Kültürümüzde saygı duyulan meslek gruplarından olmasına rağmen bugün en çok şiddete maruz kalan kesim sağlık çalışanlarıdır. Kişilerin temel haklarının karşılıklı ihlal edildiği şiddet olgusunun çerçevelenişi de bu araştırmanın konusunu oluşturmaktadır.

Çerçeveler, iletişimde kullanılan bazı gerçeklik unsurlarının seçilmesine karar verici bir araçtır. İzleyicinin çeşitliliğe duyarlı olduğu göz önüne alındığında, konuların da hangi yönleriyle ele alınacağı ve nasıl bir merkezi konumda tutulacağına çerçeveler yön vermektedir. Burada medya ve izleyici çerçeveleri birbirinden ayrı iki konsept olarak ortaya çıkmaktadır. Medya çerçeveleri, bir olayı haberleştirirken belli bir yöne çekme ve algı yaratma ile haber üretmektedir. İzleyici çerçeveleri ise daha çok haberde geçen ana temaya göre şekil alır. İzleyici, olayları analiz ederken belleğindeki önceki örneklerden faydalanır. İçinde bulunduğu aile, meslek çevresi ve toplum açısından da bakarak meseleyi değerlendirmektedir (Özarslan, 2007: 56-57).

Çerçeveleme kavramı, iletişim alanı ile olduğu gibi aynı zamanda sosyoloji ve psikoloji alanları ile bağlantılıdır. Özellikle psikoloji alanında yapılan araştırmalarda genellikle üzerinde durulan konular, izleyicilerin ya da okuyucuların çerçeveleri nasıl algıladığı ve tutum ve davranışlarına nasıl yansıdığıdır. Kitle iletişim araçlarında haberlerin ya da olayların sunumu ve izleyicilerin bu olayları nasıl algıladıkları çerçevelemenin içinde incelenen konulardan birisidir.

3.1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Çalışmada özellikle sağlık hizmet sektörü ile ilgili şiddet haberleri gündeme alınmıştır. Son günlerde meydana gelen sağlık çalışanlarına yönelik şiddet haberleri, söylemleri ve görselleri ile dikkat çekmektedir. Dünya genelinde etkisini gösteren salgın hastalık sürecinde dahi büyük özveri ile çalışan sağlık personelinin, bu salgın hastalığa yakalanan hastalar ve yakınları tarafından da sözlü, psikolojik ve fiziksel saldırılara maruz kaldığı basına yansımıştır.

Çalışmanın amacı, medyada şiddetin görsel ve içerik olarak sunumunu ortaya koymak; özellikle sağlık alanında çalışan sağlık profesyonellerinin maruz kaldığı şiddetin sunum biçimini çerçeveleme yöntemi ile açıklamaktır. Medyada şiddetin görsel ve içerik olarak sunumunu genel çerçevede betimlemek; sağlık alanında maruz kalınan şiddetin medyada sunumu için kullanılan söylem dilini ve haberin nasıl çerçevelendiğini ortaya çıkarmak çalışmanın temel çerçevesini oluşturmaktadır.

Çerçeveleme kavramının somut olarak medyada kullanımını da bu çalışmada incelenmiştir. Bir haber ya da olayın izleyiciye sunumu öncesinde hangi aşamalardan geçtiği, neler ekleyip neler çıkarıldığı, hangi konularla bağlandığı, hangi yönünü yansıtıp hangi yönünü gizlediği üzerinde durulmuştur.

Son günlerde giderek artan şiddet olgusunun ve özellikle sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin medyada hangi kalıplarla anlatıldığı ve bu anlatım tarzlarının haber kaynaklarına göre değişip, değişmediğini göstermek de bu çalışmada amaçlanmıştır.

Medyada, televizyon programlarında, haberlerde, dizi ve filmlerde her türlü şiddet sunulurken izleyicinin uzak kalması mümkün değildir. Çalışmanın önemi bu alanda şiddetin sunumuna odaklanmasıdır. Medyadaki şiddet haberlerinin, olaylarının ve görüntülerinin nasıl işlenerek topluma yansıtıldığı çalışmada incelenmiştir.

3.1.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Medyada özellikle haber programlarında ve gazetelerde şiddet içerikli görseller her geçen gün artmaktadır. Haberlerin sunumu, izleyenleri şiddete eğilimli ya da şiddete karşı duyarsız hale getirebilmektedir. Şiddetin medyaya yansımaları,

eylemler olumsuz bir örnek olarak sunulsa da toplum tarafından takip edilmesiyle şiddet gündelik hayata dâhil olmaktadır.

Araştırmanın evrenini sağlık alanında çalışanlara yönelik uygulanan şiddet haberleri oluşturmaktadır. Örneklemini ise internette en fazla takip edilen on iki farklı internet haber sitesi oluşturmaktadır. Bu haber sitelerinin, web sayfalarında yayımlanan sağlığa yönelik şiddet içeren haberler örneklem olarak belirlenerek 22 soruluk kodlama cetveli oluşturulmuştur. İnternet sitelerinde yer alan sağlık çalışanlarına yönelik şiddet haberlerinin görselleri ve haber metinleri bu çerçevede incelenmiştir. Toplam 130 haber kodlama cetveli ile taranarak analizleri alınmış, çapraz analizleri yapılmış ve veriler tablolar halinde sunulmuştur.

Araştırmada 12 farklı internet haber sitesinden sağlık çalışanına yönelik 130 şiddet haberi, görsel ve metinsel olarak 22 soruluk kodlama cetveli ile analiz edilmiştir. Araştırmada, 2020 yılı içerisinde Ocak, Şubat, Mart, Nisan, Mayıs, Haziran, Temmuz, Ağustos, Eylül, Ekim, Kasım ve Aralık aylarında internet haber sitelerinden en çok okunan ilk 12 haber sitesi örnekleme dâhil edilmiştir.

3.1.4. Araştırma Soruları

Sağlık hizmetleri, toplumsal amaca yönelik olarak sunulan ve bireylerle etkileşim içinde verilen hizmetlerdir. Bu nedenle sağlık hizmeti alanında çalışan bütün işgörenlerin iletişim becerilerinin gelişmiş olmasına gerek vardır. Sağlık alanındaki şiddet haberlerinin çoğunluğunu hasta veya hasta yakınlarının sağlık personeline uyguladığı şiddete yöneliktir. Nadir de olsa sağlık çalışanının, hastane güvenlik personelinin hastaya uyguladığı şiddet, çalışanların meslektaşına ya da diğer sağlık personeline uyguladığı şiddet haberlerine de rastlanmaktadır. Haberlerin sunumunda medyanın kullandığı çerçeveleri araştırmayı amaçlayan bu çalışmada araştırma soruları aşağıdaki gibi oluşturulmuştur.

- 1- Sağlık çalışanlarına şiddet medyada nasıl sunulmaktadır?
- 2- Şiddet haberlerinin sunumunda hangi konulara vurgu yapılmaktadır?
- 3- Sağlıkta şiddet haberlerinin sunulması hangi konulara dikkat çekmektedir?
- 4- Haber sitelerinin, haber metinlerinde kullandığı olumlu ve olumsuz ifadeler nelerdir?

5- Haberlerde kullanılan sözcükler ve görseller şiddet çağrışımı yapmakta mıdır?

6- Haber içeriğinde sıklıkla kullanılan şiddet kelimeleri nelerdir?

7- Haberlerde mağdur olarak gösterilen kimlerdir?

8- Hasta veya hasta yakınları ne tür şiddete maruz kalmaktadır?

9- Sağlık çalışanları ne tür şiddete maruz kalmaktadır?

10- Şiddet uygulayan failler kimlerdir?

11- En fazla hangi sağlık kuruluşlarında şiddet olayları yaşanmaktadır?

3.1.5. Veri Toplama Araçları

Çalışmamızda 2020 yılında internet haber sitelerinden en çok takip edilen ilk 12 farklı haber sitesi taranarak, sağlık çalışanına yönelik şiddet içeren 130 haber incelenmiştir. <https://www.alex.com/topsites/countries/TR>’ dan 12.01.2021 tarihinde alınan verilere göre Türkiye’de en çok okunan haber siteleri; www.ensonhaber.com, www.hurriyet.com, www.milliyet.com, www.memurlar.net, www.mynet.com, www.sozcu.com, www.yenisafak.com, www.haberturk.com, www.yeniakit.com, www.sabah.com, www.haberler.com ve www.haber7.com’dur.

3.1.6. Veri Analizi

Çalışmamızda içerik analizi yöntemi dâhilinde oluşturulan sağlık çalışanlarına yönelik şiddet haberleri ile ilgili kategoriler, IBM SPSS 22 programına girilerek Frekans Analizi ve Çapraz Analiz Testi uygulanmıştır. Ayrıca şiddet haberlerinin çeşitli alanlarda incelenmek amacıyla Chi-Square (Ki-Kare) Testi uygulanmıştır ve ortaya çıkan sonuçlar yorumlanmıştır. Değişkenler arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığı tespit edilmiştir.

3.2. Bulgular

Araştırmada toplam 12 farklı internet haber sitesinden toplam 130 haber analizi yapılmıştır.

Tablo-3.1: Şiddet Haberlerinin Yer Aldığı İnternet Siteleri

	Frekans	Yüzde
Ensonhaber.com	12	9,2
Hürriyet	11	8,5
Milliyet	10	7,7
Memurlar.net	13	10,0
Mynet.com	16	12,3
Sözcü	11	8,5
Yeni Şafak.com	10	7,7
Habertürk.com	10	7,7
Yeni Akit.com	10	7,7
Sabah	10	7,7
Haberler.com	10	7,7
Haber7.com	7	5,4
Toplam	130	100,0

Tablo-1’de sağlık çalışanlarına yönelik şiddet haberlerine yer veren haber sitelerinin frekans yüzdeleri verilmiştir. Farklı haber sitelerinin aynı şiddet olayları için farklı başlık, metin ve görsellerle sunulduğu gözlemlenmiştir. İncelenen internet haber siteleri içerisinde, sağlıkta şiddet haberlerine en çok yer veren haber sitesinin %12,3 ile www.mynet.com olduğu görülmektedir. Sağlık çalışanlarına yönelik şiddet haberlerinin en az yer aldığı haber sitesinin ise %5,7 ile www.haber7.com olduğu görülmektedir.

Tablo-3.2: Haberin Ana Aktörü

	Frekans	Yüzde
Doktor	50	38,5
Hemşire	13	10,0
Hasta Bakıcı	4	3,1
Teknisyen	20	15,4
Güvenlik Görevlisi	6	4,6
Hasta	2	1,5
Sağlık Çalışanı	35	26,9
Toplam	130	100,0

Tablo-2’de haberlerin ana aktörünün dağılımı görülmektedir. Sağlık çalışanları içinde şiddete uğrayanlar sıralamasında 50 haberde %38,5’lik oran ile doktorlar birinci sırada yer almaktadır. Haber metinlerinde şiddete maruz kalan ana aktör çoğunlukla “sağlık personeli” veya “sağlık çalışanı” olarak ifade edilmektedir. Şiddete maruz kalan sağlık çalışanı 35 haberde %26,9’luk oran ile ikinci sırada yer almaktadır. Haberin ana aktörü olarak şiddete maruz kalan teknisyenler 20 haberde %15,4’lük oranla üçüncü sırada ve 13 haberde %10,0’lık oran ile hemşireler dördüncü sırada yer almaktadır. Sağlık kurumlarında güvenlik personellerinin de doğrudan şiddete maruz kaldığı görülmektedir. Bununla birlikte, güvenlik personellerinin kurumda şiddete maruz kalan doktor, hemşire veya diğer sağlık çalışanlarını korumak adına dolaylı olarak şiddete maruz kaldığı söylenebilir.

Tablo-3.3: Uygulanan Şiddet Türü

	Frekans	Yüzde
Fiziksel Şiddet	74	56,9
Sözel Şiddet	4	3,1
Psikolojik Şiddet	2	1,5
Fiziksel-Sözel Şiddet	50	38,5
Toplam	130	100,0

Haberlerde yer alan sağlık çalışanlarına yönelik şiddet haberlerinde, uygulanan şiddet türünün analizi için Tablo-3 incelendiğinde; uygulanan şiddet türünün çeşitliliği göze çarpmaktadır. Toplamda 130 internet haberi içinde 74 haberin fiziksel şiddet (%56,9) içerdiği gözlemlenmiştir. Sözel şiddet içeren haber %3,1 iken, fiziksel şiddet ile sözel şiddeti aynı anda uygulandığını ifade eden haberler ise %38,5 oranı ile ikinci sırada yer almaktadır. Şiddet haberlerinin başlıklarında yer alan; “*Kadın kadını muayene eder, dedi sağlık görevlisini darp etti*”, “*İğne canımı yaktı dedi, sağlık çalışanını darp etti*” gibi ifadelerle sağlık çalışanına yönelik sözlü saldırı, hakaret ve küfür içeren sözel şiddet ve fiziki saldırıların gerçekleştiği görülmektedir. Psikolojik şiddetin oranının %1,5 ile genel tablo dağılımında sözel şiddetten sonra yer aldığı görülmektedir.

Tablo-3.4: Uygulanan Şiddet Biçimi

	Frekans	Yüzde
Öldürme	2	1,5
Yaralama	34	26,2
Darp Etme	68	52,3
Küfür-Hakaret	2	1,5
Tehdit Etme	4	3,1
Saldırma	20	15,4
Toplam	130	100,0

Sağlık çalışanlarına yönelik şiddet haberlerinin, uygulanan şiddet türü tablosunda elde edilen sonuçların uygulanan şiddet biçimi ile oranlarının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Haberlerde uygulanan şiddet biçimlerine bakıldığında, ilk sırada %52,3 oranı ile darp etme, ikinci sırada %26,2 oranı ile yaralama yer almaktadır. Üçüncü sırada %15,4 oranı ile saldırma ve devamında tehdit etme, öldürme, küfür-hakaret olmak üzere fiziksel şiddet biçimleri Tablo-4’te görülmektedir. Psikolojik şiddet içeren “*Çocuklarını Yetim Bırakmak İstemem*” başlığı ile www.sabah.com.tr’de yer alan haberde, doktorun tehdit edilerek şiddete maruz bırakıldığı ifade edilmektedir. Bir diğer şiddet biçimi olarak kategorize edilen öldürme oranı %1,5’tir. İncelenen internet sitelerinden, www.milliyet.com’un

haberinde aynı hastanede görevli bir doktorun bir diğer doktora uyguladığı şiddet olayı sunulmuştur. Önce hakaret, tehditle sözlü ve psikolojik olarak başlayan şiddetin sonucunda bir hekimin, meslektaşını bıçaklayarak öldürdüğü haberi verilmektedir.

Tablo-3.5: Uygulanan Şiddet İçin Gösterilen Neden

	Frekans	Yüzde
Sağlık Personelinin İlgisizliği	14	13,1
Hastanın Hastanede Ölmesi	18	13,8
Hastaya Geç Müdahale Edilmesi	2	1,5
Muayeneden Memnun Kalmama	18	13,8
Hastane Kurallarını Kabul Etmeme	49	40,0
Sağlık/ Güvenlik Personelinin Uyarıda Bulunması	29	17,8
Toplam	130	100,0

Haber sitelerinde sunulan şiddet haberlerinde, şiddet için gösterilen nedenler arasında birinci sırada hastane kurallarını kabul etmeme %40,0 ile 49 haberde geçmektedir. Hastane kurallarına, Covid-19 salgını nedeniyle maske takma zorunluluğu gelmesi ile uyarıda bulunan sağlık personeline şiddet için bir sebep daha oluşmuştur. Haberler.com ‘un “*Maske uyarısı yaptığı kişi tarafından darbedilen sağlık çalışanı: Sol gözüm görmüyor*” başlıklı haberinde şiddet nedeninin maske uyarısı olduğu görülmektedir. Şiddet için gösterilen nedenler arasında sağlık çalışanının veya sağlık kurumundaki güvenlik personelinin uyarıda bulunması %17,8 oranı ile ikinci sırada yer almaktadır. Hastanın hastanede ölmesi, sağlık çalışanlarına yönelik uygulanan şiddetin nedenleri arasında %13,8 oranı ile üçüncü sırada gelmektedir. Eylül ayında Keçiören Eğitim ve Araştırma Hastanesinde, Kasım ayında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Cebeci Hastanesi Çocuk Yoğun Bakım Servisinde yaşanan şiddet olaylarında, sağlık çalışanlarının kendilerini sedye ve diğer tıbbi malzemelerle koruduğu görüntülerin sunulduğu haberler dikkatleri çekmiştir. Yapılan bu saldırılar için gösterilen nedenler hastanın hastanede ölmesidir. Bunun nedeni olarak, ölümün getirdiği psikolojik baskı ve üzüntü ile hasta yakınlarının

hastanın ölümünden doktoru ya da diğer sağlık çalışanlarını sorumlu tutarak şiddete aşırı meyilli hale gelmeleri gösterilebilir.

Hasta ve hasta yakınlarının sağlık kuruluşlarında muayeneden memnun kalmadıkları zaman da şiddete yönelmeleri ile ilgili olarak, Uludağ ve Zengin'in çalışmalarında görülmektedir. 2013 yılında 5. Uluslararası Hasta ve Çalışan hakları Kongresinde "Hasta Şikâyetlerinde Bulunan Olumsuz İfadelere Bir Bakış: Konya Örneği" başlığı ile sözlü bildiri olarak sunulan çalışmada, şikâyetlerin en çok doktorların, hastaya ilgisiz davranması, bağırması, azarlaması, hakaret etmesi ve hastayı bekletmesi gibi olumsuz ifadelerin yer aldığı görülmektedir (Uludağ ve Zengin, 2013: 84).

Tablo-3.6: Şiddet Haberlerinde Mağdur Cinsiyeti

	Frekans	Yüzde
Erkek	54	41,5
Kadın	25	19,2
Grup	44	33,8
Belirtilmemiş	7	5,4
Toplam	130	100,0

Tablo-6' da şiddet haberlerinde yer alan mağdur cinsiyetinin oranları yer almaktadır. Sağlık çalışanına yönelik şiddet haberinde mağdur olan erkekler, 54 haberle ve 41,5 yüzde ile birinci sırada, 44 haberle ve 33,8 yüzde ile birden fazla çalışan ikinci sırada, 25 haberle ve 19,2 yüzde ile kadın sağlık çalışanları üçüncü sırada şiddete maruz kalmaktadır. Şiddeti uygulayan failler, doktora aynı zamanda yanında bulunan hemşireye veya teknisyene de şiddet uygulamaktadır. Kalabalık hasta yakınlarının da güvenlik personellerine uyguladığı şiddet video içerikli haber sitelerinde açıkça görülmektedir. Haberlerde, şiddet mağduru olmanın yanı sıra cinsiyet farklılığına da vurgu yapılan şiddet olayları yer almaktadır. Şiddet mağdurunun hem kadın hem sağlık çalışanı olması, şiddete maruz kalanın kadın, şiddeti uygulayan failin erkek olması gibi hassas noktaları da öne çıkarmaktadır. Mağdur sağlık çalışanları haber metinlerinde ve başlıklarında cinsiyet ayrımını

belirten “kadın doktor”, “erkek hemşire”, “kadın güvenlik” gibi ifadelerin yer aldığı haberler gözlemlenmiştir.

Tablo-3.7: Şiddet Haberlerinde Fail Cinsiyeti

	Frekans	Yüzde
Erkek	43	33,1
Kadın	8	6,2
Grup	56	43,1
Belirtilmemiş	23	17,7
Toplam	130	100,0

Şiddet haberlerinde yer alan fail cinsiyeti dağılımına bakıldığında, ilk sırada 56 haber ve %43,1 oran ile grup halinde fail(hem kadın hem erkek) görülmektedir. İkinci sırada 43 haber ve %33,1 oran ile erkek fail görünürken, devamında belirtilmemiş fail (%17,7) ve son sırada ise kadın failler (%6,2) yer alır. Tablo-6’daki mağdur cinsiyeti ile Tablo-7’deki bulgular birlikte değerlendirildiğinde, grup halinde şiddet uygulamanın erkek sağlık çalışanlarına daha fazla olduğu görülmektedir. Erkek failin kadın ve erkek sağlık çalışanına saldırdığı haberler ağırlıktayken, kadın faillerin kadın sağlık çalışanlarına şiddet uyguladığına yönelik haberler de örneklemde yer almaktadır. Kadın mağdur oranı %19,2 kadın fail oranı ise %6,2’dir. www.yeniakit.com web sitesinde yer alan haberin, “*Genç kızların doktoru darp olayının görüntüleri ortaya çıktı*” başlığı, fail cinsiyeti ve çokluğu ile ilgili somut bir bilgi vermektedir. Aynı haberin metninde genç kızların şiddet uyguladığı mağdurun da kadın olduğu, isim bilgisinin verilmesi ile netlik kazanmaktadır. Şiddete uğrayan kadın sağlık çalışan oranı (%19,2), şiddeti uygulayan kadın fail oranından (%6,2) yüksektir. İncelenen haberlerde görülmektedir ki, bir veya birden fazla erkek failin kadın sağlık çalışanına yönelik sözlü, fiziksel ve psikolojik şiddeti mevcuttur. “*Trabzon’da hasta yakınları kadın doktora saldırdı*” başlıklı haber www.ensonhaber.com’ un sitesinde yer almaktadır. Birden fazla hasta yakını tarafından yapılan saldırıda, doktorun kadın olduğu özellikle vurgulanmaktadır. Bunun nedeni olarak, toplumsal roller bağlamında kadına yönelik olarak yapılan şiddetin daha fazla haber niteliği taşıdığı, şiddetin erkek ile eşleştirildiği ve cinsiyet

rolleri bağlamında kadının içe dönük, şiddetten kaçan, şiddet yanlısı olmayan; erkeğin ise dışa dönük, şiddete meyilli ve öz güveni tam olan şeklinde algılanması gösterilebilir.

Tablo-3.8: Şiddet Haberlerinde Mağdur İsim Bilgisi

	Frekans	Yüzde
İsim-Soy İsim Tamamı	63	48,5
İsim Tamamı-Soy İsmi İlk Harfi	9	6,9
İsim- Soy İsim Baş Harfi	21	16,2
Belirtilmemiş	37	28,5
Toplam	130	100,0

Tablo-8’de taranan sağlık çalışanlarına yönelik şiddet haberlerinde, şiddete uğrayan çalışanların isim bilgilerinin açık bir şekilde veriliş verilişmediği analiz edilmiştir. İncelenen toplam 130 haberden 63’ünde %48,5 yüzde ile şiddete uğrayan mağdurun ismi ve soy ismi açık şekilde yer alması birinci sırada, 37’sinde ve %28,5 yüzde ile mağdur isim bilgisinin verilmemesi ikinci sırada yer almaktadır. 21 haberde %16,2 yüzde ile mağdurun adının ve soy isminin baş harfleri verilmesi üçüncü sırada, 9 haberde ve %6,9 yüzde ile şiddet mağdurunun adının tamamı, soy isminin ilk harfinin verilmesi dördüncü sırada gelmektedir. Mağdurun isminin ve fotoğrafının açık bir şekilde sunumu, ileride bu haberlerin tekrar görülebileceği dikkate alınarak gerçekleştirilmelidir. Mağdurun, ailesinin ve yakınlarının yaşadığı psikolojik travmanın tekrarlanma ihtimali bulunduğundan, mağdur bilgilerinin haberde sunumunun dikkat edilecek önemli bir unsur olduğuna dikkat edilmelidir.

Tablo-3.9: Şiddet Haberlerinde Fail İsim Bilgisi

	Frekans	Yüzde
İsim-Soy İsim Tamamı	11	8,5
İsim Tamamı-Soy İsmi İlk Harfi	26	20,0
İsim-Soy İsim Baş Harfi	26	20,0
Belirtilmemiş	67	51,5
Toplam	130	100,0

Tablo-9’da sağlık çalışanlarına yönelik şiddet haberlerinde, şiddeti uygulayan fail isim bilgilerinin açık bir şekilde verilir vermediği analiz edilmiştir. Fail isim bilgileri Tablo-8’deki mağdur isim bilgileri ile karşılaştırıldığında, haberlerden 67’sinde (%51,5) fail isim bilgisinin vermediği görülmektedir. Failin isminin tamamı-soy isminin ilk harfi 26 haberde (%20,0), ismi- soy ismin baş harfi 26 haberde (%20,0) ile aynı sırada yer almaktadır. Failin isminin-soy isminin tamamının yer aldığı 11 haber (%8,5) dördüncü sırada yer almaktadır. Fail isim bilgisinin haberlerde açıkça sunulmaması, suçlunun toplum içinde dışlanmasına neden olmaktadır. Dolayısıyla fail bilgilerinin sunulmasında gösterilen özen, suçlunun topluma kazandırılmasında önemli bir rol oynamaktadır.

Tablo-3.10: Şiddet Haberlerinde Fotoğraf-Video Kullanımı

	Frekans	Yüzde
Açık	122	93,8
Görsel Yok	8	6,2
Toplam	130	100,0

Tablo-10’a bakıldığında haberlerde yer alan görsellerin analizinde fotoğraf ve video kullanımına 122 haberde %93,8 oranı ile başvurulduğu görülmektedir. Yalnızca 8 haberde herhangi bir görsel öğeye rastlanmamıştır. Kullanılan görsel materyaller sadece mağdur veya faile ait fotoğraf ve görüntüler değildir. Bazı haberlerde olayın yaşandığı sağlık kuruluşu veya hastane içindeki birimin fotoğraf ve görüntüleri verilmektedir. Şiddet haberlerinde görsel öğe kullanımının, haberin inandırıcılık boyutu ve mekânsal anlaşılabilirliği bağlamında etkili olduğu söylenebilir.

Tablo-3.11: Şiddet Haberlerinde Mağdur Fotoğrafının Sunumu

	Frekans	Yüzde
Açık	88	67,7
Buzlanmış	3	2,3
Fotoğraf Kullanılmamış	39	30,0
Toplam	130	100,0

İnternet haberlerinde sağlık çalışanlarına yönelik şiddet olayları aktarılırken kullanılan görsellerin yer aldığı 88 haberde %67,7 oranı ile açık fotoğraf kullanımı tercih edilmiştir. Mağdurun görselinin verilmediği 39 haber %30,0 oranı ile tabloda ikinci sırada yer alırken, mağdur fotoğrafının buzlandığı haber sayısı 3'tür. Haber metinlerinde geçen şiddet içerikli kelimelerin yanı sıra sunulan mağdur fotoğrafları dikkat çekmektedir. Mağdurun maruz kaldığı fiziksel şiddetin izlerini açıkça ifşa eden kanlı, sargılı, bandajlı ve mağdurun yüzü morarmış şekilde fotoğrafları sunulmaktadır. www.haberturk.com' un 10.06.2020 tarihli haberinde “*Sağlık Çalışanına Darp Güvenlik Kamerasında*” başlıklı haberinde gerçekleşen şiddet olayında hem şiddetin görüntüsü hem de mağdur açıkça görüntülerde sunulmaktadır. Mağdurun görüntülerinin ve bilgilerinin açıkça sunulması, bu haberin mağdurun ve yakınlarının daha sonra tekrar karşılarına çıkarma ihtimali düşünüldüğünde, bu kişiler üzerinde olumsuz bir psikolojik etki yaratabileceği bakımından görsel öge sunumunun önemini gözler önüne sermektedir. Aynı zamanda mağdur doktor ise mesleki kariyeri ve itibarı açısından fotoğraf sunumu önemlidir.

Tablo-3.12: Şiddet Haberlerinde Fail Fotoğrafının Sunumu

	Frekans	Yüzde
Açık	47	36,2
Buzlanmış	1	,8
Fotoğraf Kullanılmamış	82	63,1
Toplam	130	100,0

Tablo-12'ye bakıldığında, mağdur fotoğrafının sunumuna oranla fail fotoğrafının sunumunun oranı neredeyse yarısı kadar daha düşüktür. 130 haberden 82'sinde (%63,1) fail fotoğrafının kullanılmadığı görülmektedir. Haberlerin 47'sinde (%36,2) fail fotoğrafının açık bir şekilde sunulduğu ve haberlerin 1'inde (%0,8) buzlanmış fail fotoğraf sunumu görülmektedir. Fail isim bilgilerinin sunulduğu Tablo-9 ile karşılaştırıldığında, fotoğraf (%63,1) ve isim bilgilerinin (%51,5) verilmediği sonuçların birbirine yakın olduğu anlaşılmaktadır. Şiddet haberlerinin sunumunu video görüntüleri veya güvenlik kamerası görüntüleri ile destekleyen haber siteleri failleri kullandıkları suç aletleri ile açıkça sunmaktadır.

Tablo-3.13: Şiddet Haberlerinde Mağdur Yaş Bilgisi

	Frekans	Yüzde
Var	13	9,2
Yok	117	90,0
Toplam	130	100,0

Sağlık çalışanına yönelik şiddetin incelendiği haberlerin 117'sinde %90,0 oranı ile mağdurun yaş bilgisi verilmemektedir. Diğer haberlerin 13'ünde % 9,2 oranı ile mağdurun yaş bilgisinin sunulduğu görülmektedir.

Tablo-3.14: Şiddet Haberlerinde Fail Yaş Bilgisi

	Frekans	Yüzde
Var	15	11,5
Yok	115	88,5
Toplam	130	100,0

Tablo-14'de sunulan haberlerde failin yaş bilgisi verileri gösterilmektedir. Mağdurun yaş bilgisinin verilme oranı, failin yaş bilgisinin verilme oranı çok az altındadır. Haberlerin 115'inde %88,5 oranı ile failin yaş bilgisi bulunmazken diğer 15'inde %11,5 oranı ile failin yaş bilgisinin haberlerde yer aldığı görülmektedir.

Tablo-3.15: Şiddeti Uygulayan Fail

Hasta	39	30,0	
Hasta Yakını	87	66,9	
Kişisel Husumeti Bulunan	4		3,1
Toplam	130	100,0	

Tablo-15 sağlık çalışanlarına yönelik şiddeti uygulayan failin kim olduğuna dair veriler içermektedir. Şiddeti uygulayan çoğunlukla hasta yakını ve hastanın kendisi olduğu görülmektedir. Toplam 130 haberin 87'sinde %66,9 oranı ile şiddeti uygulayan hasta yakını birinci sıradadır. Hastanın kendisinin fail olduğu haberin 39'unda %30,0 oranı ile ikinci sırada yer almaktadır. Hasta ve yakını dışında sağlık

çalışanını önceden tanıyan ve kişisel husumeti bulunan kişiler tarafından uygulanan şiddet haberleri de yer almaktadır. Toplam 4 haberde %3,1 oranında kişisel husumeti bulunanların sağlık çalışanına şiddet uyguladığı haberleri yer almaktadır. İncelenen haberlerden www.sozcu.com.tr'nin 18.08.2020 tarihli haberinde, eşini hastaneye götüren şahsın tedaviden sonra hastaneden ayrılıp yakınlarını da alarak yeniden hastaneye gelerek çalışanlara demir çubuklarla saldırdığı olay aktarılmaktadır.

Tablo-3.16: Kullanılan Suç Aleti

	Frekans	Yüzde
Silah	7	5,4
Sopa	4	3,0
Kesici Aletler	29	22,3
Oksijen Tüpü	4	3,0
Demir Çubuk	4	3,0
Belirtilmemiş	82	63,3
Toplam	130	100,0

Tablo-16'da sağlık çalışanlarına yönelik şiddette kullanılan suç aletleri ile ilgili analizler verilmiştir. 130 haberin 82'inde %63,3 oranında uygulanan şiddet olayında suç aleti kullanılmamıştır. Sağlık çalışanlarına yönelik şiddette kullanılan kesici aletlerle yaralamalar ve ölümlerle sonuçlanan olaylar meydana gelmiştir. Kesici aletlerin kullanıldığına dair yer alan haberlerin sayısı 29 ve oranı %22,3'tür. Haberlerin 7'sinde %5,4 oranında silah kullanımı görülmektedir. Bunların yanında birçok haberde konu olan suç aletlerinden sopa, oksijen tüpü ve demir çubuk en az 4 haberde ayrı ayrı yer almakta ve tabloda %3,0 oranında görülmektedir.

Haber metinlerinde ve başlıklarında kullanılan suç aletleri de öne çıkarılmaktadır. *“Eczanede dehşet! Pompalı tüfekte saldırı düzenledi”*, *“Sağlıkta şiddet sürüyor! İçki şişelerini sağlık çalışanlarına fırlattılar”*, *“Kocaeli’de demir çubuklarla hastaneyi basarak başhekimin burnunu kırdılar”*, *“Sağlık çalışanlarına palalı saldırı güvenlik kamerasında”*, *“Hastanede kadın doktora oksijen tüpüyle saldırdılar”* başlıklarında verilen suç aletleri, kullanılan ünlem işareti ve ‘dehşet’, ‘vahşet’ gibi korku uyandıran sözcüklerle şiddetin boyutunu güçlendirmektedir.

Tablo-3.17: Haberde Geçen Olayın Yaşandığı Yer

	Frekans	Yüzde
Devlet Hastanesi	41	31,5
Tıp Fakültesi Hastanesi	33	25,4
Özel Hastane	10	7,5
Aile Sağlığı Merkezi	22	17,5
Özel Tıp Merkezi	6	3,9
Sağlık Ocağı	14	10,6
Belirtilmemiş	4	3,6
Toplam	130	100,0

Tablo-17’de şiddet olaylarının yaşandığı yerlerin analizi sunulmaktadır. Haberlerde yaşanan şiddet olaylarının 41’i %31,5 oranı ile birinci sırada devlet hastanelerinde yaşanmaktadır. Tıp fakülteleri hastaneleri ikinci sırada 33 haber ve %25,4 ile yer almaktadır. Aile sağlığı merkezlerinde yaşanan şiddet olayları tabloda üçüncü sırada 22 haber ve %17,5 oranı ile yer almaktadır. Şiddet olaylarının yine sıkça görüldüğü bir diğer yer sağlık ocaklarıdır. Haberlerin 14’ünde %10,6 oranı ile sağlık ocaklarında yaşanan şiddet olayları tabloda dördüncü sırada yer almaktadır. Özel hastaneler (%7,5) ve özel tıp merkezlerinde de (%3,9) şiddet olayları meydana geldiği görülmektedir.

Tablo-3.18: Haberde Geçen Olayın Yaşandığı Birim

	Frekans	Yüzde
Acil Servis	55	41,9
Poliklinik	28	21,2
Yoğun Bakım	22	17,5
Belirtilmemiş	25	19,4
Toplam	130	100,0

Tablo-18’de görüldüğü üzere sağlık çalışanının maruz kaldığı şiddet olayları genellikle acil servislerde yaşandığı görülmektedir. Haberlerin 55’inde %41,9 oranı ile birinci sırada acil servislerde, 28’inde %21,2 oranı ile ikinci sırada polikliniklerde

yaşanan şiddet olayları yer almaktadır. Yoğun bakım ünitelerinde de sağlık çalışanlarına oldukça fazla şiddet uygulandığı görülmektedir. %17,5 oranında yoğun bakım ünitelerinde meydana şiddet haberleri bulunmaktadır.

Tablo-3.19: Mağdur Çalışan Unvanı

	Frekans	Yüzde
Doktor	50	38,5
Hemşire	12	9,2
Sağlık Teknisyeni	21	16,2
Güvenlik Görevlisi	7	5,4
Sağlık Çalışanı	39	30,0
Toplam	130	100,0

Şiddet haberlerinde yer alan sağlık çalışanlarının unvanlarına bakıldığında en fazla doktorların şiddete maruz kaldığı Tablo-19’da görülmektedir. Şiddete maruz kalan doktorlar 50 haberde ve %38,5 oranı ile birinci sırada yer almaktadırlar. 39 haber ve %30,0 oranı ile sağlık çalışanı ikinci sırada şiddete maruz kalan mağdurlardır. Sağlık teknisyenleri 21 haberde ve %16,2 oranı ile üçüncü sırada, hemşireler 12 haberde ve %9,2 oranı ile dördüncü sırada yer almaktadırlar. Şiddete maruz kalan mağdur çalışanlardan güvenlik görevlilerinin oranı 7 haberde %5,4’tür.

Tablo-3.20: Haber Başlığı İfade Biçimi

	Frekans	Yüzde
Olumlu	3	2,3
Olumsuz	105	80,8
Nötr	22	16,9
Toplam	130	100,0

Tablo-20’de sağlık çalışanlarına yönelik şiddet haberlerinde atılan başlıklarda kullanılan ifade biçimlerinin analizi sunulmaktadır. İncelenen başlıklarda 105 haberde %80,8 oranında olumsuz ifadeler birinci sırada yer almaktadır. Nötr başlıklar %16,9 oranı ile ikinci sırada ve olumlu başlıklar sadece %2,3 oranı ile

üçüncü sırada gelmektedir. Bütün haberlerde olduğu gibi sağlık çalışanlarına yönelik şiddet haberlerinde de okuyucuda ilk dikkati çeken haber başlıklarıdır. Başlıkların olumsuz ifadeler içermesi okuyucuyu cezbederek haberin tıklanmasını sağlamaktadır. Başlıklarda sıklıkla kullanılan, “darp etti, saldırdı, yaraladı, burnunu kırdı, tekme- tokat dayak, hastanede dehşet” gibi sözcüklerle şiddetin boyutunu ifade eden başlıklar kullanılmaktadır. Bazı haber başlıklarında mağdurun ifadelerine yer verilirken bazı başlıklarda failin söylediği sözler yer almaktadır.

İncelenen haberlerde yer alan bazı başlıklar olduğu gibi aşağıda verilmektedir:

- *“Sağlık çalışanlarına palalı saldırı güvenlik kamerasında”*
- *“Sağlık çalışanlarına çirkin saldırı! Ölüm tehditleri havada uçuştı, kapılar tekmelendi”*
- *“Sağlıkta şiddet sürüyor! İçki şişelerini sağlık çalışanlarına fırlattılar”*
- *“İki doktora tekme tokat dayak”*
- *“Hastanede kadın doktora oksijen tüpüyle saldırı!”*
- *“Sağlık çalışanlarını adım adım takip edip böyle darp ettiler”*
- *“Doktor korku dolu anları anlattı. “Kendimi polikliniğe kilitledim”*
- *“‘Maske tak’ diye uyarayan doktora önce bıçak çekti sonra darp etti”*
- *“‘İğne canımı yaktı’ diyerek sağlıkçıyı silahla tehdit edip, dövdü! O anları anlattı”*
- *“Eczanede dehşet! Pompalı tüfekte saldırı düzenledi”*
- *“Hastane savaş alanına döndü. Sağlık çalışanlarına palalı saldırı kamerada”*
- *“Meslektaşını 75 kez bıçaklayarak öldüren doktor: ‘sende onu kullanacak cesaret var mı’”*
- *“Engelli raporu vermeyen doktora bıçakla saldırı”*
- *“Sakarya’da sağlık çalışanına tekme, tokat ve makaslı saldırı”*
- *“Maske uyarısı yaptığı için darp edilen sağlık çalışanı: şu an sol gözüm görmüyor”*
- *“Hastanede kadın güvenlik görevlisine yumruklu saldırı”*
- *“İzmir’de doktorun boğazını kesen saldırganı 20 yıl hapis cezası verildi”*

- “Dehşet! Demir çubuklarla hastaneyi bastılar”
- “Burnu kırılan doktor ameliyatı yarım bırakmadı!”
- “Doktoru ölümle tehdit etti: Acım sıcakken çocuklarını yetim bırakmak istemem”
- “Dehşete düşüren olay kamerada. Salgınla mücadelenin kahramanı sağlıkçıyı öldüresiye dövdüler”
- “Aşının olmadığını öğrenince çılgına döndü: Hemşireleri darp edip bir kişiyi bıçakladı.”
- “Hastanede skandal görüntüler! Sağlık çalışanları canlarını barikat kurarak korudular”
- “Hasta yakınlarının saldırısına uğradı”
- “Doktoru oksijen tüpü ile kovaladılar”
- “Cebeci hastanesinde skandal görüntü: Sağlık çalışanları yine barikat kurdu”
- “Durdurun şu eşkıyaları! Acil baskınında sağlıkçıları şifreli kapı kurtardı”
- “Bolu’da sağlık ekiplerine kurusıkı tabancayla saldırı”
- “Kahramanmaraş’ta iğnenin yan etkilerini söyleyen doktor darbedildi”
- “Hasta yakınlarının saldırdığı sağlık çalışanı hastanelik oldu”
- “Hasta yakını sağlık teknikerinin elmacık kemiğini kırdı”
- “Başhekim yardımcısı hasta yakınlarının saldırısına uğradı”
- “Dehşet! Hemşireleri dövdü, hasta yakını bıçakladı”

Tablo-3.21: Haberin Anlatı Yapısı

	Frekans	Yüzde
Bilgilendirici	38	29,2
Suçlayıcı	67	51,5
Magazinsel	20	15,4
Dramatik	5	3,8
Toplam	130	100,0

Haberin anlatı yapısı kodlama cetvelinde bilgilendirici, suçlayıcı, magazinsel ve dramatik olmak üzere dört başlıkta kategorize edilmiştir. Tablo-16’daki verilere

bakıldığında haberlerin 67'sinde %51,5 oranı ile suçlayıcı, 38'inde %29,2 oranı ile bilgilendirici, 20'sinde %15,4 oranı ile magazinsel, 5'inde %3,8 oranı ile dramatik anlatı yapısıyla sunulduğu görülmektedir. Suçlayıcı haber yapısında faille yönelik hukuki yaptırımların yetersizliğinden ve sağlık çalışanlarının yeterince korunamamasından yakınılmaktadır. 11.09.2020 tarihli www.milliyet.com.tr haber sitesinde yer alan “*Dehşet! Hemşireleri dövdü, hasta yakınına bıçakladı*” başlıklı haberde, olayın yaşandığı Balıkesir’de Aile Hekimleri Derneği Başkanı tarafından yapılan yazılı açıklamada; sağlık çalışanlarının hakları konusunda çalışmalar yapılması gerektiği vurgulanmaktadır. Benzer birçok haberde sivil toplum kuruluşları ve derneklerden, sağlık kurumu yöneticilerinden yaşanan şiddet olayları ile ilgili kınamalar ve sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin engellenmesine dair hukuki güçlü yaptırımların uygulanmasına dair talepler dile getirilmektedir. Şiddet haberleri zaten olumsuz bir durumu içerirken, bazı anlatımlar hem başlıkları hem haber metinleri ile olayları magazinsel veya dramatik şekilde sunmaktadır. www.mynet.com’un haberinde, ambulanda acil tıp teknisyenini taciz eden şahsın hem sarhoş hem cezaevinden izinli çıkmış olduğunu “*Sağlık çalışanını ambulanda taciz eden kişiden pes dedirten savunma*” başlığını atarak haberi magazinleştirmektedir. Şiddete maruz kalan sağlık çalışanının annesinin veya bir başka yakının da cümlelerine haber içinde yer verilmektedir. Duygusal açıdan etkili olması adına “anne” faktörü kullanılarak haber dramatik şekilde sunulan haber örnekleri gözlemlenmiştir.

Tablo-3.22: Haber Siteleri ve Haber Başlığı İfade Biçimi

Haber siteleri		haber başlığı ifade biçimi			Toplam
		Olumlu	Olumsuz	Nötr	
Ensonhaber.com	Sayı	1	11	0	12
	haber siteleri	8,3%	91,7%	0,0%	100,0%
	haber başlığı ifade biçimi	33,3%	10,5%	0,0%	9,2%
	Toplam	0,8%	8,5%	0,0%	9,2%
Hürriyet	Sayı	0	10	1	11
	haber siteleri	0,0%	90,9%	9,1%	100,0%
	haber başlığı ifade biçimi	0,0%	9,5%	4,5%	8,5%
	Toplam	0,0%	7,7%	0,8%	8,5%
Milliyet	Sayı	1	7	2	10
	haber siteleri	10,0%	70,0%	20,0%	100,0%
	haber başlığı ifade biçimi	33,3%	6,7%	9,1%	7,7%
	Toplam	0,8%	5,4%	1,5%	7,7%
Memurlar.net	Sayı	0	8	5	13
	haber siteleri	0,0%	61,5%	38,5%	100,0%
	haber başlığı ifade biçimi	0,0%	7,6%	22,7%	10,0%
	Toplam	0,0%	6,2%	3,8%	10,0%
Mynet.com	Sayı	0	12	4	16
	haber siteleri	0,0%	75,0%	25,0%	100,0%
	haber başlığı ifade biçimi	0,0%	11,4%	18,2%	12,3%
	Toplam	0,0%	9,2%	3,1%	12,3%
sözcü	Sayı	0	11	0	11
	haber siteleri	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
	haber başlığı ifade biçimi	0,0%	10,5%	0,0%	8,5%
	Toplam	0,0%	8,5%	0,0%	8,5%
Yeni Şafak.com	Sayı	0	9	1	10
	haber siteleri	0,0%	90,0%	10,0%	100,0%
	haber başlığı ifade biçimi	0,0%	8,6%	4,5%	7,7%
	Toplam	0,0%	6,9%	0,8%	7,7%

Habertürk.com	Sayı	1	6	3	10
	haber siteleri	10,0%	60,0%	30,0%	100,0%
	haber başlığı ifade biçimi	33,3%	5,7%	13,6%	7,7%
	Toplam	0,8%	4,6%	2,3%	7,7%
Yeni Akit.com	Sayı	0	9	1	10
	haber siteleri	0,0%	90,0%	10,0%	100,0%
	haber başlığı ifade biçimi	0,0%	8,6%	4,5%	7,7%
	Toplam	0,0%	6,9%	0,8%	7,7%
Sabah	Sayı	0	7	3	10
	haber siteleri	0,0%	70,0%	30,0%	100,0%
	haber başlığı ifade biçimi	0,0%	6,7%	13,6%	7,7%
	Toplam	0,0%	5,4%	2,3%	7,7%
Haberler.com	Sayı	0	8	2	10
	haber siteleri	0,0%	80,0%	20,0%	100,0%
	haber başlığı ifade biçimi	0,0%	7,6%	9,1%	7,7%
	Toplam	0,0%	6,2%	1,5%	7,7%
Haber7.com	Sayı	0	7	0	7
	haber siteleri	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
	haber başlığı ifade biçimi	0,0%	6,7%	0,0%	5,4%
	Toplam	0,0%	5,4%	0,0%	5,4%
Toplam	Sayı	3	105	22	130
	haber siteleri	2,3%	80,8%	16,9%	100,0%
	haber başlığı ifade biçimi	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	2,3%	80,8%	16,9%	100,0%

Tablo-22’de haber siteleri ve haber başlığı ifade biçiminin çapraz analizi yer almaktadır. Toplam 130 haberden 105’i (%80,8) olumsuz başlıkla, 22’si (%16,9) nötr başlıkla yer alırken sadece 3 (%2,3) haberde olumlu başlık bulunmaktadır. Olumlu başlık ile verilen haberler www.ensonhaber.com, www.milliyet.com ve www.haberturk.com sitelerindedir. En fazla olumsuz başlık içeren haber siteleri arasında www.mynet.com, www.ensonhaber.com, www.sozcu.com ve

www.yenisafak.com yer almaktadır. www.mynet.com’da toplam 16 haberin 12’sinde (%75,0) olumsuz, 4’ünde (%25,0) nötr başlık atılmıştır. www.ensonhaber.com’da toplam 12 haberin, 11’i (%91,7) olumsuz ve 1’inde (%8,3) olumlu başlık atılmıştır. www.memurlar.net’te toplam 13 haberin 8’i (%61,5) olumsuz, 5’i (%38,5) nötr başlık ile sunulduğu görülmektedir. www.sozcu.com’ da yer alan toplam 11 haberin 11’inde de (%100,0) olumsuz başlık ile şiddet haberleri sunulmuştur. www.yenisafak.com’un toplam 10 haberinde 9’u (%90,0) olumsuz, 1’i (%10,0) nötr başlık içermektedir. www.hürriyet.com’ da da toplam 11 haberden 10’u (%90,9) olumsuz, 1’i (%9,1) nötr başlık ile verilmiştir. www.haber7.com’da bulunan toplam 7 haberin tamamında (%100,0) olumsuz başlık görülmektedir. Birbirinden farklı medya kökleri olan internet haber sitelerinde sağlık çalışanlarına yönelik şiddet haberleri ile ilgili muhalif bir açıdan değerlendirilen ve sunulan olaylar yer almamaktadır. Sağlık çalışanına yönelik şiddet söz konusu olduğu için medyanın genel bakış açısının ortak olduğu görülmektedir. Haberlere atılan olumsuz başlıklar tamamen okuyucunun dikkatine çekmek adına negatif ifadelerle çerçevelenmektedir.

Tablo- 3.23: Haber Siteleri ve Haberin Anlatı Yapısı

Haber siteleri		haberin anlatı yapısı				Toplam
		Bilgilendirici	Suçlayıcı	Magazinsel	Dramatik	
Ensonhaber.com	Sayı	2	9	0	1	12
	haber siteleri	16,7%	75,0%	0,0%	8,3%	100,0%
	haberin anlatı yapısı	5,3%	13,4%	0,0%	20,0%	9,2%
	Toplam	1,5%	6,9%	0,0%	0,8%	9,2%
Hürriyet	Sayı	4	6	1	0	11
	haber siteleri	36,4%	54,5%	9,1%	0,0%	100,0%
	haberin anlatı yapısı	10,5%	9,0%	5,0%	0,0%	8,5%
	Toplam	3,1%	4,6%	0,8%	0,0%	8,5%
Milliyet	Sayı	2	5	3	0	10
	haber siteleri	20,0%	50,0%	30,0%	0,0%	100,0%
	haberin anlatı yapısı	5,3%	7,5%	15,0%	0,0%	7,7%
	Toplam	1,5%	3,8%	2,3%	0,0%	7,7%
Memurlar.net	Sayı	9	4	0	0	13
	haber siteleri	69,2%	30,8%	0,0%	0,0%	100,0%
	haberin anlatı yapısı	23,7%	6,0%	0,0%	0,0%	10,0%
	Toplam	6,9%	3,1%	0,0%	0,0%	10,0%
Mynet.com	Sayı	4	9	3	0	16
	haber siteleri	25,0%	56,3%	18,8%	0,0%	100,0%
	haberin anlatı yapısı	10,5%	13,4%	15,0%	0,0%	12,3%

	Toplam	3,1%	6,9%	2,3%	0,0%	12,3%
sözcü	Sayı	0	5	4	2	11
	haber siteleri	0,0%	45,5%	36,4%	18,2%	100,0%
	haber anlatı yapısı	0,0%	7,5%	20,0%	40,0%	8,5%
	Toplam	0,0%	3,8%	3,1%	1,5%	8,5%
Yeni Şafak.com	Sayı	5	1	3	1	10
	haber siteleri	50,0%	10,0%	30,0%	10,0%	100,0%
	haber anlatı yapısı	13,2%	1,5%	15,0%	20,0%	7,7%
	Toplam	3,8%	0,8%	2,3%	0,8%	7,7%
Habertürk.com	Sayı	2	7	1	0	10
	haber siteleri	20,0%	70,0%	10,0%	0,0%	100,0%
	haber anlatı yapısı	5,3%	10,4%	5,0%	0,0%	7,7%
	Toplam	1,5%	5,4%	0,8%	0,0%	7,7%
Yeni Akit.com	Sayı	7	2	1	0	10
	haber siteleri	70,0%	20,0%	10,0%	0,0%	100,0%
	haber anlatı yapısı	18,4%	3,0%	5,0%	0,0%	7,7%
	Toplam	5,4%	1,5%	0,8%	0,0%	7,7%
Sabah	Sayı	2	5	3	0	10
	haber siteleri	20,0%	50,0%	30,0%	0,0%	100,0%
	haber anlatı yapısı	5,3%	7,5%	15,0%	0,0%	7,7%
	Toplam	1,5%	3,8%	2,3%	0,0%	7,7%
Haberler.com	Sayı	1	9	0	0	10

	haber siteleri	10,0%	90,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	haber anlatı yapısı	2,6%	13,4%	0,0%	0,0%	7,7%
	Toplam	0,8%	6,9%	0,0%	0,0%	7,7%
Haber7.com	Sayı	0	5	1	1	7
	haber siteleri	0,0%	71,4%	14,3%	14,3%	100,0%
	haber anlatı yapısı	0,0%	7,5%	5,0%	20,0%	5,4%
	Toplam	0,0%	3,8%	0,8%	0,8%	5,4%
Toplam	Sayı	38	67	20	5	130
	haber siteleri	29,2%	51,5%	15,4%	3,8%	100,0%
	haber anlatı yapısı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	29,2%	51,5%	15,4%	3,8%	100,0%

Ki-Kare Testi

	Değer	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Ki-Kare	60,925 ^a	33	,002
Olası Oran	67,663	33	,000
Doğrusal ile Doğrusal Bağlantı	,655	1	,418
N Geçerli Durum	130		

a. 37 cells (77,1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,27.

Tablo-23'te haber siteleri ve haberin anlatı yapısının çapraz analizi yapılmıştır. Haberlerin anlatım yapıları haber sitelerine göre farklılıklar göstermektedir. İncelenen 130 haberde, 67 (%51,5) suçlayıcı, 38 (%29,2) bilgilendirici, 20(%15,4) magazinsel ve 5 (%3,8) dramatik anlatım biçimleri

görülmektedir. Haberin anlatı yapısının çeşitlilik gösterdiği haber sitelerinden biri olan www.milliyet.com'un toplam 10 haberinden 5'inde (%50,0) suçlayıcı, 3'ünde (%30,0) magazinsel, 2'sinde (%20,0) bilgilendirici anlatım yapıları görülmektedir. www.sabah.com'da da haberlerin anlatım yapılarında çeşitlilik görülmektedir. 10 haberden 5'inde (%50,0) suçlayıcı, 2'sinde (%20,0) bilgilendirici, 3'ünde (%30,0) magazinsel anlatım yapıları vardır. www.mynet.com' un haberlerinden 9'unda (%56,3) suçlayıcı, 4'ünde (%25,0) bilgilendirici, 3'ünde (%18,8) magazinsel anlatım ifadeleri yer almaktadır. www.yenisafak.com'da toplam 10 haberin 5'inde (%50,0) bilgilendirici, 1'inde (%10,0) suçlayıcı, 3'ünde (%30,0) magazinsel ve 1'inde (%10,0) dramatik anlatım yapıları bulunmaktadır. Anlatım yapısı bilgilendirici olan en fazla haber, 9 (%69,2) ile www.memurlar.net'te görülmektedir. Toplam 13 haberin kalan 4'ünde (%30,8) suçlayıcı anlatım tarzı görülmektedir. www.sozcu.com' da bilgilendirici anlatım yapısında habere rastlanmazken, 11 haberden 5'inde (%45,5) suçlayıcı, 4'ünde (%36,4) magazinsel ve 2'sinde (18,2) dramatik anlatım yapısında haberler yer almaktadır.

Suçlayıcı anlatım yapısının en fazla görüldüğü haber sitelerinden www.haberler.com'da toplam 10 haberden 9'u (%90,0) suçlayıcı anlatım yapısındadır. www.ensonhaber.com'un toplam 12 haberinden 9'unda (%75,0) suçlayıcı, 2'sinde (%16,7) bilgilendirici, 1'inde (%8,3) dramatik anlatım yapısı görülmektedir. Haber siteleri ve haberin anlatı yapısının çapraz analizi ve Ki-Kare testinde anlamlı bir bağlantı bulunmaktadır.

Tablo-3.24: Haber Siteleri ve Haberin Ana Aktörü

Haber siteleri	haberin ana aktörü							Toplam
	Doktor	Hemşire	Hasta	Teknisyen	Güvenlik	Hasta	Sağlık Çalışanı	
Ensonhaber.com Sayı	6	0	0	5	0	0	1	12
haber siteleri	50,0%	0,0%	0,0%	41,7%	0,0%	0,0%	8,3%	100,0%
haberin ana aktörü	12,0%	0,0%	0,0%	25,0%	0,0%	0,0%	2,9%	9,2%
Toplam	4,6%	0,0%	0,0%	3,8%	0,0%	0,0%	0,8%	9,2%
Hürriyet Sayı	8	0	0	1	0	0	2	11
haber siteleri	72,7%	0,0%	0,0%	9,1%	0,0%	0,0%	18,2%	100,0%
haberin ana aktörü	16,0%	0,0%	0,0%	5,0%	0,0%	0,0%	5,7%	8,5%
Toplam	6,2%	0,0%	0,0%	0,8%	0,0%	0,0%	1,5%	8,5%
Milliyet Sayı	3	2	0	1	0	0	4	10
haber siteleri	30,0%	20,0%	0,0%	10,0%	0,0%	0,0%	40,0%	100,0%
haberin ana aktörü	6,0%	15,4%	0,0%	5,0%	0,0%	0,0%	11,4%	7,7%
Toplam	2,3%	1,5%	0,0%	0,8%	0,0%	0,0%	3,1%	7,7%
Memurlar.net Sayı	7	2	0	3	0	0	1	13
haber siteleri	53,8%	15,4%	0,0%	23,1%	0,0%	0,0%	7,7%	100,0%
haberin ana aktörü	14,0%	15,4%	0,0%	15,0%	0,0%	0,0%	2,9%	10,0%
Toplam	5,4%	1,5%	0,0%	2,3%	0,0%	0,0%	0,8%	10,0%
Mynet.com Sayı	3	0	0	4	1	0	8	16
haber siteleri	18,8%	0,0%	0,0%	25,0%	6,3%	0,0%	50,0%	100,0%
haberin ana aktörü	6,0%	0,0%	0,0%	20,0%	16,7%	0,0%	22,9%	12,3%
Toplam	2,3%	0,0%	0,0%	3,1%	0,8%	0,0%	6,2%	12,3%
sözcü Sayı	3	0	0	1	1	2	4	11
haber siteleri	27,3%	0,0%	0,0%	9,1%	9,1%	18,2%	36,4%	100,0%
haberin ana aktörü	6,0%	0,0%	0,0%	5,0%	16,7%	100,0%	11,4%	8,5%
Toplam	2,3%	0,0%	0,0%	0,8%	0,8%	1,5%	3,1%	8,5%
Yeni Şafak.com Sayı	2	2	2	3	0	0	1	10
haber siteleri	20,0%	20,0%	20,0%	30,0%	0,0%	0,0%	10,0%	100,0%
haberin ana aktörü	4,0%	15,4%	50,0%	15,0%	0,0%	0,0%	2,9%	7,7%

	Toplam	1,5%	1,5%	1,5%	2,3%	0,0%	0,0%	0,8%	7,7%
Habertürk.com	Sayı	3	2	1	1	0	0	3	10
	haber siteleri	30,0%	20,0%	10,0%	10,0%	0,0%	0,0%	30,0%	100,0%
	haber in ana aktörü	6,0%	15,4%	25,0%	5,0%	0,0%	0,0%	8,6%	7,7%
	Toplam	2,3%	1,5%	0,8%	0,8%	0,0%	0,0%	2,3%	7,7%
Yeni Akit.com	Sayı	7	1	0	0	0	0	2	10
	haber siteleri	70,0%	10,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	20,0%	100,0%
	haber in ana aktörü	14,0%	7,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	5,7%	7,7%
	Toplam	5,4%	0,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,5%	7,7%
Sabah	Sayı	3	1	0	0	3	0	3	10
	haber siteleri	30,0%	10,0%	0,0%	0,0%	30,0%	0,0%	30,0%	100,0%
	haber in ana aktörü	6,0%	7,7%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	8,6%	7,7%
	Toplam	2,3%	0,8%	0,0%	0,0%	2,3%	0,0%	2,3%	7,7%
Haberler.com	Sayı	2	1	1	0	0	0	6	10
	haber siteleri	20,0%	10,0%	10,0%	0,0%	0,0%	0,0%	60,0%	100,0%
	haber in ana aktörü	4,0%	7,7%	25,0%	0,0%	0,0%	0,0%	17,1%	7,7%
	Toplam	1,5%	0,8%	0,8%	0,0%	0,0%	0,0%	4,6%	7,7%
Haber7.com	Sayı	3	2	0	1	1	0	0	7
	haber siteleri	42,9%	28,6%	0,0%	14,3%	14,3%	0,0%	0,0%	100,0%
	haber in ana aktörü	6,0%	15,4%	0,0%	5,0%	16,7%	0,0%	0,0%	5,4%
	Toplam	2,3%	1,5%	0,0%	0,8%	0,8%	0,0%	0,0%	5,4%
Toplam	Sayı	50	13	4	20	6	2	35	130
	haber siteleri	38,5%	10,0%	3,1%	15,4%	4,6%	1,5%	26,9%	100,0%
	haber in ana aktörü	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	38,5%	10,0%	3,1%	15,4%	4,6%	1,5%	26,9%	100,0%

Ki-Kare Testi

	Değer	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Ki-Kare	108,211 ^a	66	,001
Olası Oran	95,893	66	,010
Doğrusal ile Doğrusal Bağlantı	,990	1	,320
N Geçerli Durum	130		

a. 82 cells (97,6%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,11.

Tablo-24'te haber siteleri ile haberin ana aktörünün çapraz analizi yer almaktadır. Bütün haber sitelerinde yer alan şiddet haberlerinde ana aktör çoğunlukla doktordur. Haberlerin 50'sinde (%38,5) doktor, 13'ünde (%10,0) hemşire, 20'sinde (%15,4) teknisyen, 6'sında (%4,6) güvenlik personeli ve 4'ünde (%3,1) hasta bakıcı ana aktördür. Bunun dışında diğer sağlık çalışanlarının ana aktör olarak yer aldığı haber sayısı 35'tir. (%26,9). Haberlerde unvan belirtilmeden genel adı ile sağlık çalışanı, aile hekimi veya 112 ekibi olarak ifade edilen ana aktörler yer almaktadır. Sağlık hizmet alanında, hastanın yatarak tedavi aldığı sürede hastane içindeki işlemleri ile ilgilenen, oda temizliği yapan ve yataklı servislerde birçok işe yardımcı olan hasta bakıcılar, günümüzde bu görev isminden sıyrılarak, sağlık personeli olarak anılmaktadır. İncelenen haberlerde de görülmüştür ki, aynı olayda şiddet mağduru olan hasta bakıcılar bazı haber sitelerinde sağlık çalışanı olarak yer almaktadır. Şiddete maruz kalan ana aktörün hasta bakıcı sıfatı ile verildiği 4 (3,1) haber görülmektedir. Bu haberlerin 2'si (20,0) www.yenisafak.com'da, 1'i (%10,0) www.haberturk.com'da ve 1'i (10,0) www.haberler.com'da yer almaktadır.

Haber sitelerinin tamamında ana aktörün doktor olduğu haberler görülmektedir. Doktorun ana aktör olduğu haberler en fazla www.hurriyet.com'da 11 haberden 8'inde (%72,7) görülmektedir. Doktorun ana aktör olduğu haberler ise en az www.haberler.com'da 10 haberden 2'sinde (20,0) görülmektedir. Haber siteleri ve haberin ana aktörünün çapraz analizinde ve Ki-Kare testinde anlamlılık tespit edilmiştir.

Tablo-3.25: Haber Siteleri ve Şiddet Türü

Haber siteleri		şiddet türü				Toplam
		Fiziksel Şiddet	Sözel Şiddet	Psikolojik Şiddet	Fiziksel- Sözel Şiddet	
Ensonhaber.co m	Sayı	10	0	0	2	12
	haber siteleri	83,3%	0,0%	0,0%	16,7%	100,0%
	şiddet türü	13,5%	0,0%	0,0%	4,0%	9,2%
	Toplam	7,7%	0,0%	0,0%	1,5%	9,2%
Hürriyet	Sayı	3	0	0	8	11
	haber siteleri	27,3%	0,0%	0,0%	72,7%	100,0%
	şiddet türü	4,1%	0,0%	0,0%	16,0%	8,5%
	Toplam	2,3%	0,0%	0,0%	6,2%	8,5%
Milliyet	Sayı	7	0	0	3	10
	haber siteleri	70,0%	0,0%	0,0%	30,0%	100,0%
	şiddet türü	9,5%	0,0%	0,0%	6,0%	7,7%
	Toplam	5,4%	0,0%	0,0%	2,3%	7,7%
Memurlar.net	Sayı	6	1	0	6	13
	haber siteleri	46,2%	7,7%	0,0%	46,2%	100,0%
	şiddet türü	8,1%	33,3%	0,0%	12,0%	10,0%
	Toplam	4,6%	0,8%	0,0%	4,6%	10,0%
Mynet.com	Sayı	7	0	0	8	16
	haber siteleri	43,8%	0,0%	0,0%	50,0%	100,0%
	şiddet türü	9,5%	0,0%	0,0%	16,0%	12,3%
	Toplam	5,4%	0,0%	0,0%	6,2%	12,3%
sözcü	Sayı	10	0	1	0	11
	haber siteleri	90,9%	0,0%	9,1%	0,0%	100,0%
	şiddet türü	13,5%	0,0%	50,0%	0,0%	8,5%
	Toplam	7,7%	0,0%	0,8%	0,0%	8,5%
Yeni Şafak.com	Sayı	5	0	0	5	10
	haber siteleri	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%	100,0%
	şiddet türü	6,8%	0,0%	0,0%	10,0%	7,7%

	Toplam	3,8%	0,0%	0,0%	3,8%	7,7%
Habertürk.com	Sayı	4	1	0	5	10
	haber siteleri	40,0%	10,0%	0,0%	50,0%	100,0%
	şiddet türü	5,4%	33,3%	0,0%	10,0%	7,7%
	Toplam	3,1%	0,8%	0,0%	3,8%	7,7%
Yeni Akit.com	Sayı	5	0	0	5	10
	haber siteleri	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%	100,0%
	şiddet türü	6,8%	0,0%	0,0%	10,0%	7,7%
	Toplam	3,8%	0,0%	0,0%	3,8%	7,7%
Sabah	Sayı	6	1	1	3	10
	haber siteleri	60,0%	7,7%	10,0%	30,0%	100,0%
	şiddet türü	8,1%	33,3%	50,0%	6,0%	7,7%
	Toplam	4,6%	0,8%	0,8%	2,3%	7,7%
Haberler.com	Sayı	5	1	0	4	10
	haber siteleri	50,0%	10,0%	0,0%	40,0%	100,0%
	şiddet türü	6,8%	33,3%	0,0%	8,0%	7,7%
	Toplam	3,8%	0,8%	0,0%	3,1%	7,7%
Haber7.com	Sayı	6	0	0	1	7
	haber siteleri	85,7%	0,0%	0,0%	14,3%	100,0%
	şiddet türü	8,1%	0,0%	0,0%	2,0%	5,4%
	Toplam	4,6%	0,0%	0,0%	0,8%	5,4%
Toplam	Sayı	74	4	2	50	130
	haber siteleri	56,9%	3,1%	1,5%	38,5%	100,0%
	şiddet türü	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	56,9%	2,3%	1,5%	38,5%	100,0%

Tablo-25'te haber siteleri ve şiddet türünün çapraz analizi görülmektedir. Haberlerde fiziksel şiddet, haber sitelerinin çoğunda ilk sırada yer almaktadır. Hem fiziksel hem sözel şiddetin yer aldığı haberler ikinci sırada görülmektedir. Fiziksel şiddet haberlerinin fazla olduğu haber siteleri şöyledir; www.ensonhaber.com'un 12 haberinden 10'unda (%83,3) fiziksel şiddet, 2'sinde (%16,7) hem fiziksel hem sözel

şiddet, www.sozcu.com' un 11 haberinden 10'unda (%90,9) fiziksel şiddet, 1'inde (%9,1) hem fiziksel hem sözel şiddet, www.haber7.com' un 7 haberinden 6'sında (%85,7) fiziksel şiddet, 1'inde (%14,3) hem fiziksel hem sözel şiddet mevcuttur. Sözel ve psikolojik şiddet haberlerinin bulunduğu çok az haber sitesi vardır. www.memurlar.net'in 13 haberinden 6'sı (%46,2) fiziksel şiddet içerirken sadece 1 (%7,7) haberinde sözel şiddet vardır, 6'sında (%46,2) ise hem fiziksel hem sözel şiddet mevcuttur. www.haberturk.com' un 10 haberinden 4'ünde (%40,0) fiziksel şiddet, 5'inde (%50,0) hem fiziksel hem sözel şiddet yer alırken sadece 1 (%10,0) haberde sözel şiddet tek başına yer almaktadır. www.haberler.com'un da 10 haberinden sadece 1'inde (%10,0) sözel şiddet görülmektedir. Tabloda yer alan 2 psikolojik şiddet haberinden 1'i (9,1) www.sozcu.com' da, 1'i (%10,0) de www.sabah.com'da görülmektedir.

Tablo-26'da haber siteleri ve şiddet biçiminin çapraz analizi yer almaktadır. Sağlık çalışanlarına yönelik fiziksel şiddetin en fazla darp etme ve yaralama olarak haber sitelerinde yer aldığı görülmektedir. Şiddet biçimlerinden öldürme, darp etme, yaralama, küfür-hakaret etme ve tehdit etme içeren tüm şiddet olaylarından haber sitelerinde en az 2 haber bulunmaktadır. 2 farklı öldürme haberinin yer aldığı haber siteleri www.milliyet.com ve www.mynet.com'da da en çok darp etme haberleri yer almaktadır. www.milliyet.com'un 10 haberinden 4'ünde (%40,0) darp etme, 1'inde (%10,0) öldürme, 1'inde (%10,0) yaralama ve 4'ünde (%40,0) saldırma bulunduğu görülmektedir. www.mynet.com'un 16 haberinden 8'inde (%50,0) darp etme, 4'ünde (%25,0) yaralama, 1'nde (%6,3) öldürme ve 3'ünde (%18,8) saldırma biçiminde şiddet içeren haberler yer almaktadır. www.ensonhaber.com'un 12 haberinden 10'unda (%83,3) darp etme, 1'inde (%8,3) yaralama ve 1'inde (%8,3) diğer şiddet biçimi olan saldırmadır.

Tablo-3.26: Haber Siteleri ve Şiddet Biçimi

Haber siteleri		şiddet biçimi					Toplam	
		Öldürme	Yaralama	Darp Etme	Küfür-Hakaret	Tehdit Etme		Saldırma
Ensonhaber.com	Sayı	0	1	10	0	0	1	12
	haber siteleri	0,0%	8,3%	83,3%	0,0%	0,0%	8,3%	100,0%
	şiddet biçimi	0,0%	2,9%	14,7%	0,0%	0,0%	5,0%	9,2%
	Toplam	0,0%	0,8%	7,7%	0,0%	0,0%	0,8%	9,2%
Hürriyet	Sayı	0	4	5	0	0	2	11
	haber siteleri	0,0%	36,4%	45,5%	0,0%	0,0%	18,2%	100,0%
	şiddet biçimi	0,0%	11,8%	7,4%	0,0%	0,0%	10,0%	8,5%
	Toplam	0,0%	3,1%	3,8%	0,0%	0,0%	1,5%	8,5%
Milliyet	Sayı	1	1	4	0	0	4	10
	haber siteleri	10,0%	10,0%	40,0%	0,0%	0,0%	40,0%	100,0%
	şiddet biçimi	50,0%	2,9%	5,9%	0,0%	0,0%	20,0%	7,7%
	Toplam	0,8%	0,8%	3,1%	0,0%	0,0%	3,1%	7,7%
Memurlar.net	Sayı	0	4	5	0	1	3	13
	haber siteleri	0,0%	30,8%	38,5%	0,0%	7,7%	23,1%	100,0%
	şiddet biçimi	0,0%	11,8%	7,4%	0,0%	25,0%	15,0%	10,0%
	Toplam	0,0%	3,1%	3,8%	0,0%	0,8%	2,3%	10,0%
Mynet.com	Sayı	1	4	8	0	0	3	16
	haber siteleri	6,3%	25,0%	50,0%	0,0%	0,0%	18,8%	100,0%

	şiddet biçimi	50,0%	11,8%	11,8%	0,0%	0,0%	15,0%	12,3%
	Toplam	0,8%	3,1%	6,2%	0,0%	0,0%	2,3%	12,3%
sözcü	Sayı	0	6	2	0	1	2	11
	haber siteleri	0,0%	54,5%	18,2%	0,0%	9,1%	18,2%	100,0%
	şiddet biçimi	0,0%	17,6%	2,9%	0,0%	25,0%	10,0%	8,5%
	Toplam	0,0%	4,6%	1,5%	0,0%	0,8%	1,5%	8,5%
Yeni Şafak.com	Sayı	0	5	4	0	0	1	10
	haber siteleri	0,0%	50,0%	40,0%	0,0%	0,0%	10,0%	100,0%
	şiddet biçimi	0,0%	14,7%	5,9%	0,0%	0,0%	5,0%	7,7%
	Toplam	0,0%	3,8%	3,1%	0,0%	0,0%	0,8%	7,7%
Habertürk.com	Sayı	0	0	7	1	1	1	10
	haber siteleri	0,0%	0,0%	70,0%	10,0%	10,0%	10,0%	100,0%
	şiddet biçimi	0,0%	0,0%	10,3%	50,0%	25,0%	5,0%	7,7%
	Toplam	0,0%	0,0%	5,4%	0,8%	0,8%	0,8%	7,7%
Yeni Akit.com	Sayı	0	1	8	0	0	1	10
	haber siteleri	0,0%	10,0%	80,0%	0,0%	0,0%	10,0%	100,0%
	şiddet biçimi	0,0%	2,9%	11,8%	0,0%	0,0%	5,0%	7,7%
	Toplam	0,0%	0,8%	6,2%	0,0%	0,0%	0,8%	7,7%
Sabah	Sayı	0	1	6	0	1	2	10
	haber siteleri	0,0%	10,0%	60,0%	0,0%	10,0%	20,0%	100,0%

	şiddet biçimi	0,0%	2,9%	8,8%	0,0%	25,0%	10,0%	7,7%
	Toplam	0,0%	0,8%	4,6%	0,0%	0,8%	1,5%	7,7%
Haberler.com	Sayı	0	4	5	1	0	0	10
	haber siteleri	0,0%	40,0%	50,0%	10,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	şiddet biçimi	0,0%	11,8%	7,4%	50,0%	0,0%	0,0%	7,7%
	Toplam	0,0%	3,1%	3,8%	0,8%	0,0%	0,0%	7,7%
Haber7.com	Sayı	0	3	4	0	0	0	7
	haber siteleri	0,0%	42,9%	57,1%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	şiddet biçimi	0,0%	8,8%	5,9%	0,0%	0,0%	0,0%	5,4%
	Toplam	0,0%	2,3%	3,1%	0,0%	0,0%	0,0%	5,4%
Toplam	Sayı	2	34	68	2	4	20	130
	haber siteleri	1,5%	26,2%	52,3%	1,5%	3,1%	15,4%	100,0%
	şiddet biçimi	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	1,5%	26,2%	52,3%	1,5%	3,1%	15,4%	100,0%

Tablo-3.27: Haber Siteleri ve Mağdur Cinsiyeti

Haber Siteleri		mağdur cinsiyeti				Toplam
		Erkek	Kadın	Grup	Belirtilmemiş	
Ensonhaber.com	Sayı	4	2	6	0	12
	haber siteleri	33,3%	16,7%	50,0%	0,0%	100,0%
	mağdur cinsiyeti	7,4%	8,0%	13,6%	0,0%	9,2%
	Toplam	3,1%	1,5%	4,6%	0,0%	9,2%
Hürriyet	Sayı	4	3	3	1	11
	haber siteleri	36,4%	27,3%	27,3%	9,1%	100,0%
	mağdur cinsiyeti	7,4%	12,0%	6,8%	14,3%	8,5%
	Toplam	3,1%	2,3%	2,3%	0,8%	8,5%
Milliyet	Sayı	4	1	5	0	10
	haber siteleri	40,0%	10,0%	50,0%	0,0%	100,0%
	mağdur cinsiyeti	7,4%	4,0%	11,4%	0,0%	7,7%
	Toplam	3,1%	0,8%	3,8%	0,0%	7,7%
Memurlar.net	Sayı	7	3	1	2	13
	haber siteleri	53,8%	23,1%	7,7%	15,4%	100,0%
	mağdur cinsiyeti	13,0%	12,0%	2,3%	28,6%	10,0%
	Toplam	5,4%	2,3%	0,8%	1,5%	10,0%
Mynet.com	Sayı	9	2	5	0	16
	haber siteleri	56,3%	12,5%	31,3%	0,0%	100,0%
	mağdur cinsiyeti	16,7%	8,0%	11,4%	0,0%	12,3%
	Toplam	6,9%	1,5%	3,8%	0,0%	12,3%
sözcü	Sayı	7	1	3	0	11
	haber siteleri	63,6%	9,1%	27,3%	0,0%	100,0%
	mağdur cinsiyeti	13,0%	4,0%	6,8%	0,0%	8,5%
	Toplam	5,4%	0,8%	2,3%	0,0%	8,5%
Yeni Şafak.com	Sayı	6	0	3	1	10
	haber siteleri	60,0%	0,0%	30,0%	10,0%	100,0%
	mağdur cinsiyeti	11,1%	0,0%	6,8%	14,3%	7,7%
	Toplam	4,6%	0,0%	2,3%	0,8%	7,7%

Habertürk.com	Sayı	3	3	3	1	10
	haber siteleri	30,0%	30,0%	30,0%	10,0%	100,0%
	mağdur cinsiyeti	5,6%	12,0%	6,8%	14,3%	7,7%
	Toplam	2,3%	2,3%	2,3%	0,8%	7,7%
Yeni Akit.com	Sayı	4	2	4	0	10
	haber siteleri	40,0%	20,0%	40,0%	0,0%	100,0%
	mağdur cinsiyeti	7,4%	8,0%	9,1%	0,0%	7,7%
	Toplam	3,1%	1,5%	3,1%	0,0%	7,7%
Sabah	Sayı	3	2	5	0	10
	haber siteleri	30,0%	20,0%	50,0%	0,0%	100,0%
	mağdur cinsiyeti	5,6%	8,0%	11,4%	0,0%	7,7%
	Toplam	2,3%	1,5%	3,8%	0,0%	7,7%
Haberler.com	Sayı	2	3	4	1	10
	haber siteleri	20,0%	30,0%	40,0%	10,0%	100,0%
	mağdur cinsiyeti	3,7%	12,0%	9,1%	14,3%	7,7%
	Toplam	1,5%	2,3%	3,1%	0,8%	7,7%
Haber7.com	Sayı	1	3	2	1	7
	haber siteleri	14,3%	42,9%	28,6%	14,3%	100,0%
	mağdur cinsiyeti	1,9%	12,0%	4,5%	14,3%	5,4%
	Toplam	0,8%	2,3%	1,5%	0,8%	5,4%
Toplam	Sayı	54	25	44	7	130
	haber siteleri	41,5%	19,2%	33,8%	5,4%	100,0%
	mağdur cinsiyeti	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	41,5%	19,2%	33,8%	5,4%	100,0%

Haber siteleri ve mağdur cinsiyetine dair çapraz analiz tablosunda, mağdurun erkek olduğu haberler sayıca birbirine yakındır. Haberlerin toplamında 41,5 yüzde ile en fazla mağdur erkeklerdir. Derlenen haber sayısı ile orantılı olarak sağlık çalışanlarına yönelik şiddet haberlerinde www.mynet.com'un 16 haberinde 9 erkek, 2 kadın mağdur yer almaktadır. www.haber7.com' da ise en az erkek mağdur sayısı görülmektedir. Hem kadın hem sağlık çalışanına uygulanan şiddet açısından

değerlendirildiğinde www.yenisafak.com dışında bütün haber sitelerinde en az bir kadın mağdur yer almaktadır. Günlük hayatta en çok kadına yönelik şiddet haberleri ile karşılaşılmasına rağmen, sağlık alanında en çok şiddete maruz kalanların erkekler olduğu ifade edilebilir. Medyada yer alan haberlerden yola çıkılarak ve toplumun cinsiyetlere bakış açlarına göre, şiddet ile bağdaştırılan cinsiyetin çoğunlukla erkek olduğunu söyleyebiliriz. Bununla birlikte, kadınların mağdur olduğu ve maruz bırakıldığı şiddet olayları da azımsanmayacak ölçüde çoktur. Grup halinde maruz kalınan şiddet haberlerinde ise, kadınların ve erkeklerin iş hayatında bir arada çalışmaları, sağlık kuruluşlarındaki güvenlik personellerinin doktor, hemşire ve diğer personellerinin güvenliğinin sağlanmasından sorumlu olmaları ve bundan ötürü herhangi bir şiddet olayında bir çokluk görülebileceği durumundan bahsedilebilir. Grup halinde şiddet haberleri de nicelik bakımından oldukça fazladır. Haber siteleri ve mağdur cinsiyetine dair yapılan çapraz analiz testinde anlamlı bir bağlantı bulunamamıştır.

Tablo-3.28: Haber Siteleri ve Fail Cinsiyeti

Haber Siteleri		fail cinsiyeti				Toplam
		Erkek	Kadın	Grup	Belirtilmemiş	
Ensonhaber.com	Sayı	3	1	7	1	12
	haber siteleri	25,0%	8,3%	58,3%	8,3%	100,0%
	fail cinsiyeti	7,0%	12,5%	12,5%	4,3%	9,2%
	Toplam	2,3%	0,8%	5,4%	0,8%	9,2%
Hürriyet	Sayı	7	0	2	2	11
	haber siteleri	63,6%	0,0%	18,2%	18,2%	100,0%
	fail cinsiyeti	16,3%	0,0%	3,6%	8,7%	8,5%
	Toplam	5,4%	0,0%	1,5%	1,5%	8,5%
Milliyet	Sayı	3	1	5	1	10
	haber siteleri	30,0%	10,0%	50,0%	10,0%	100,0%
	fail cinsiyeti	7,0%	12,5%	8,9%	4,3%	7,7%
	Toplam	2,3%	0,8%	3,8%	0,8%	7,7%
Memurlar.net	Sayı	5	0	3	5	13
	haber siteleri	38,5%	0,0%	23,1%	38,5%	100,0%
	fail cinsiyeti	11,6%	0,0%	5,4%	21,7%	10,0%
	Toplam	3,8%	0,0%	2,3%	3,8%	10,0%
Mynet.com	Sayı	7	0	6	3	16
	haber siteleri	43,8%	0,0%	37,5%	18,8%	100,0%
	fail cinsiyeti	16,3%	0,0%	10,7%	13,0%	12,3%
	Toplam	5,4%	0,0%	4,6%	2,3%	12,3%
sözcü	Sayı	3	0	4	4	11
	haber siteleri	27,3%	0,0%	36,4%	36,4%	100,0%
	fail cinsiyeti	7,0%	0,0%	7,1%	17,4%	8,5%
	Toplam	2,3%	0,0%	3,1%	3,1%	8,5%
Yeni Şafak.com	Sayı	4	0	4	2	10
	haber siteleri	40,0%	0,0%	40,0%	20,0%	100,0%
	fail cinsiyeti	9,3%	0,0%	7,1%	8,7%	7,7%
	Toplam	3,1%	0,0%	3,1%	1,5%	7,7%

Habertürk.com	Sayı	1	3	5	1	10
	haber siteleri	10,0%	30,0%	50,0%	10,0%	100,0%
	fail cinsiyeti	2,3%	37,5%	8,9%	4,3%	7,7%
	Toplam	0,8%	2,3%	3,8%	0,8%	7,7%
Yeni Akit.com	Sayı	4	0	4	2	10
	haber siteleri	40,0%	0,0%	40,0%	20,0%	100,0%
	fail cinsiyeti	9,3%	0,0%	7,1%	8,7%	7,7%
	Toplam	3,1%	0,0%	3,1%	1,5%	7,7%
Sabah	Sayı	1	1	7	1	10
	haber siteleri	10,0%	10,0%	70,0%	10,0%	100,0%
	fail cinsiyeti	2,3%	12,5%	12,5%	4,3%	7,7%
	Toplam	0,8%	0,8%	5,4%	0,8%	7,7%
Haberler.com	Sayı	1	1	7	1	10
	haber siteleri	10,0%	10,0%	70,0%	10,0%	100,0%
	fail cinsiyeti	2,3%	12,5%	12,5%	4,3%	7,7%
	Toplam	0,8%	0,8%	5,4%	0,8%	7,7%
Haber7.com	Sayı	4	1	2	0	7
	haber siteleri	57,1%	14,3%	28,6%	0,0%	100,0%
	fail cinsiyeti	9,3%	12,5%	3,6%	0,0%	5,4%
	Toplam	3,1%	0,8%	1,5%	0,0%	5,4%
Toplam	Sayı	43	8	56	23	130
	haber siteleri	33,1%	6,2%	43,1%	17,7%	100,0%
	fail cinsiyeti	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	33,1%	6,2%	43,1%	17,7%	100,0%

Tablo-28’de haber sitelerinin fail cinsiyetleri verileri çapraz analizi yer almaktadır. Haberlerde 43,1 yüzde ile sağlık çalışanlarına yönelik şiddet uygulayanların grup halinde fail olduğu görülmektedir. www.hurriyet.com ve www.mynet.com haber sitelerinde en çok erkek fail olduğu yer almaktadır. Erkek faillerin yüzdesi 33,1 ve kadın faillerin yüzdesi 6,2’dir. Erkek fail en fazla www.hurriyet.com ve www.mynet.com’un, en az www.sabah.com.tr,

www.haberturk.com ve www.haberler.com'un haberlerinde bulunmaktadır. Kadın failin sayısı az olmasına rağmen 6 haber sitesinde, şiddet uygulayan en az bir kadın fail olduğu gözlemlenmiştir. Diğer 6 haber sitesinde ise kadın failin yer almadığı görülmektedir. Toplam 56 haberde fail grup olarak tabloda yer almakta ve her haber sitesinde en az 2 an fazla 7 haberde şiddeti uygulayan fail birden fazladır.

Tablo-3.29: Haberin Ana Aktörü ve Şiddet Türü

Haberin Ana Aktörü		şiddet türü				Toplam
		Fiziksel Şiddet	Sözel Şiddet	Psikolojik Şiddet	Fiziksel- Sözel Şiddet	
Doktor	Sayı	22	2	2	24	50
	haberin ana aktörü	44,0%	4,0%	4,0%	48,0%	100,0%
	şiddet türü	29,7%	66,7%	100,0%	48,0%	38,5%
	Toplam	16,9%	1,5%	1,5%	18,5%	38,5%
Hemşire	Sayı	10	0	0	3	13
	haberin ana aktörü	76,9%	0,0%	0,0%	23,1%	100,0%
	şiddet türü	13,5%	0,0%	0,0%	6,0%	10,0%
	Toplam	7,7%	0,0%	0,0%	2,3%	10,0%
Hasta	Sayı	3	0	0	1	4
Bakıcı	haberin ana aktörü	75,0%	0,0%	0,0%	25,0%	100,0%
	şiddet türü	4,1%	0,0%	0,0%	2,0%	3,1%
	Toplam	2,3%	0,0%	0,0%	0,8%	3,1%
Teknisyen	Sayı	8	1	0	11	20
	haberin ana aktörü	40,0%	5,0%	0,0%	55,0%	100,0%
	şiddet türü	10,8%	100,0%	0,0%	22,0%	15,4%
	Toplam	6,2%	0,8%	0,0%	8,5%	15,4%
Güvenlik	Sayı	4	0	0	2	6
Görevlisi	haberin ana aktörü	66,7%	0,0%	0,0%	33,3%	100,0%
	şiddet türü	5,4%	0,0%	0,0%	4,0%	4,6%
	Toplam	3,1%	0,0%	0,0%	1,5%	4,6%
Hasta	Sayı	2	0	0	0	2

haberin ana aktörü		100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
şiddet türü		2,7%	0,0%	0,0%	0,0%	1,5%
Toplam		1,5%	0,0%	0,0%	0,0%	1,5%
Sağlık	Sayı	25	1	0	9	35
Çalışanı	haberin ana aktörü	71,4%	2,9%	0,0%	25,7%	100,0%
	şiddet türü	33,8%	33,3%	0,0%	18,0%	26,9%
	Toplam	19,2%	0,8%	0,0%	6,9%	26,9%
Toplam	Sayı	74	3	2	50	130
haberin ana aktörü		56,9%	2,3%	1,5%	38,5%	100,0%
şiddet türü		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Toplam		56,9%	2,3%	1,5%	38,5%	100,0%

Tablo-29’da haberin ana aktörü ve şiddet türünün çapraz analizi yer almaktadır. Haberlerin ana aktörleri sağlık çalışanları olup, genellikle hem sözel hem fiziksel şiddete maruz kalmaktadırlar. Doktorların ana aktör olduğu haberlerde 48,0 yüzde ile fiziksel şiddete, 44,0 yüzde ile hem fiziksel hem sözel şiddete maruz kaldığı görülmektedir. Hemşirelerin fiziksel şiddete uğrama oranı 76,9 iken hem fiziksel hem sözel şiddete uğrama oranı 23,1’dir. Teknisyenlerin 40,0 yüzde ile fiziksel şiddete, 55,0 hem fiziksel hem sözel şiddete uğradığı görülmektedir. Hasta bakıcıların uğradığı fiziksel şiddet oranı 75,0, hem fiziksel hem sözel şiddete uğrama oranı 25,0’dır. Güvenlik personellerinin maruz kaldığı fiziksel şiddet yüzde 66,7 iken hem fiziksel hem sözel şiddet yüzde 33,3’tür. Psikolojik ve sözel şiddet haberleri daha az yer almaktadır. Şiddetin görüntüler ve fotoğraflar ile desteklenerek haberlerde yer alması daha çok dikkat çekici olduğu için sözel şiddet unsuru haberlere yansıma noktasında zayıf kalmaktadır.

Tablo-3.30: Haberin Ana Aktörü ve Şiddet Biçimi

Haberin ana aktörü		şiddet biçimi						Toplam
		Öldürme	Yaralama	Darp Etme	Küfür-Hakaret	Tehdit Etme	Saldırma	
Doktor	Sayı	1	12	27	1	4	5	50
	haberinin ana aktörü	2,0%	24,0%	54,0%	2,0%	8,0%	10,0%	100,0%
	şiddet biçimi	50,0%	35,3%	39,7%	50,0%	100,0%	25,0%	38,5%
	Toplam	0,8%	9,2%	20,8%	0,8%	3,1%	3,8%	38,5%
Hemşire	Sayı	0	2	10	0	0	1	13
	haberinin ana aktörü	0,0%	15,4%	76,9%	0,0%	0,0%	7,7%	100,0%
	şiddet biçimi	0,0%	5,9%	14,7%	0,0%	0,0%	5,0%	10,0%
	Toplam	0,0%	1,5%	7,7%	0,0%	0,0%	0,8%	10,0%
Hasta Bakıcı	Sayı	0	2	2	0	0	0	4
	haberinin ana aktörü	0,0%	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	şiddet biçimi	0,0%	5,9%	2,9%	0,0%	0,0%	0,0%	3,1%
	Toplam	0,0%	1,5%	1,5%	0,0%	0,0%	0,0%	3,1%
Teknisyen	Sayı	0	7	11	0	0	2	20
	haberinin ana aktörü	0,0%	35,0%	55,0%	0,0%	0,0%	10,0%	100,0%
	şiddet biçimi	0,0%	20,6%	16,2%	0,0%	0,0%	10,0%	15,4%
	Toplam	0,0%	5,4%	8,5%	0,0%	0,0%	1,5%	15,4%
Güvenlik Görevlisi	Sayı	0	1	5	0	0	0	6
	haberinin ana aktörü	0,0%	16,7%	83,3%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	şiddet biçimi	0,0%	2,9%	7,4%	0,0%	0,0%	0,0%	4,6%
	Toplam	0,0%	0,8%	3,8%	0,0%	0,0%	0,0%	4,6%
Hasta	Sayı	0	0	0	0	0	2	2
	haberinin ana aktörü	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%

	şiddet biçimi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	10,0%	1,5%
	Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,5%	1,5%
Sağlık Çalışanı	Sayı	1	10	13	1	0	10	35
	haber in ana aktörü	2,9%	28,6%	37,1%	2,9%	0,0%	28,6%	100,0%
	şiddet biçimi	50,0%	29,4%	19,1%	50,0%	0,0%	50,0%	26,9%
	Toplam	0,8%	7,7%	10,0%	0,8%	0,0%	7,7%	26,9%
Toplam	Sayı	2	34	68	2	4	20	130
	haber in ana aktörü	1,5%	26,2%	52,3%	1,5%	3,1%	15,4%	100,0%
	şiddet biçimi	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	1,5%	26,2%	52,3%	1,5%	3,1%	15,4%	100,0%

Tablo-30’da haberin ana aktörü ile şiddet biçiminin çapraz analizi yer almaktadır. Haber in ana aktörlerinden en fazla doktorun ve şiddet biçimlerinden en fazla darp etme olaylarının yaşandığı görülmektedir. Doktorların maruz kaldığı şiddet biçimlerinden, 54,0 yüzde ile darp etme birinci sırada, 24,0 ile yaralama ikinci sırada yer almaktadır. Tehdit etme 8,0 yüzde ile ve öldürme 2,0 yüzde ile doktorlara yönelik şiddet biçimleri görülmektedir. Öldürme olayının yer aldığı haber www.milliyet.com’da “*meslektaşını 75 kez bıçaklayarak öldüren doktor: “sende onu kullanacak cesaret var mı?”*” başlığı ile mağdur alanında ilk sırada yer alan erkek doktor yine en çok şiddet uygulayan erkek tarafından ve kendi meslektaş tarafından öldürülmüştür. Sağlık alanında şiddetin her zaman hasta kaynaklı olmadığını nadir de olsa sağlık kurumlarının kendi içinde de şiddet olaylarına açık bir ortam olduğu ifade edilebilir. Sağlık çalışanlarının kendi çalışma sistemlerindeki düzensizliklerden kaynaklı gelişen olaylar aynı çalışan grubu içinde şiddet olaylarına yol açabilmektedir.

Tabloda yer alan diğer ana aktörlerden hemşirelerin de en fazla darp edilme haberlerinde yer aldığı görülmektedir. Darp etme 76,9 yüzdesi ile, yaralama haberleri ise 15,4 yüzdesi ile yer almaktadır. Hasta bakıcıya uygulanan şiddet biçimlerinde yaralama ve darp etme yüzdeleri 50,0 ile aynıdır. Güvenlik personelleri 83,3 yüzdesi

ile darp etme, 16,7 yüzdesi ile yaralama biçiminden şiddete maruz kalmaktadırlar. Teknisyen 55,0 yüzdesi ile darp etme, 35,0 yüzdesi ile yaralama biçiminden şiddete uğradığı görülmektedir.

Tablo-3.31: Haber Siteleri ve Mağdur Künye

Haber siteleri		mağdur künye				Total
		İsim-Soy İsim Tamamı	İsim Tamamı Soy İsmi İlk Harfi	İsim-Soy İsim Baş Harfi	Belirtilmemiş	
Ensonhaber.com	Sayı	7	0	1	4	12
haber siteleri		58,3%	0,0%	8,3%	33,3%	100,0%
mağdur künye		11,1%	0,0%	4,8%	10,8%	9,2%
Toplam		5,4%	0,0%	0,8%	3,1%	9,2%
Hürriyet	Sayı	6	0	3	2	11
haber siteleri		54,5%	0,0%	27,3%	18,2%	100,0%
mağdur künye		9,5%	0,0%	14,3%	5,4%	8,5%
Toplam		4,6%	0,0%	2,3%	1,5%	8,5%
Milliyet	Sayı	4	1	0	5	10
haber siteleri		40,0%	10,0%	0,0%	50,0%	100,0%
mağdur künye		6,3%	11,1%	0,0%	13,5%	7,7%
Toplam		3,1%	0,8%	0,0%	3,8%	7,7%
Memurlar.net	Sayı	7	0	2	4	13
haber siteleri		53,8%	0,0%	15,4%	30,8%	100,0%
mağdur künye		11,1%	0,0%	9,5%	10,8%	10,0%
Toplam		5,4%	0,0%	1,5%	3,1%	10,0%

Mynet.com	Sayı	7	2	3	4	16
	haber siteleri	43,8%	12,5%	18,8%	25,0%	100,0%
	mağdur künye	11,1%	22,2%	14,3%	10,8%	12,3%
	Toplam	5,4%	1,5%	2,3%	3,1%	12,3%
sözcü	Sayı	6	0	3	2	11
	haber siteleri	54,5%	0,0%	27,3%	18,2%	100,0%
	mağdur künye	9,5%	0,0%	14,3%	5,4%	8,5%
	Toplam	4,6%	0,0%	2,3%	1,5%	8,5%
Yeni Şafak.com	Sayı	7	0	1	2	10
	haber siteleri	70,0%	0,0%	10,0%	20,0%	100,0%
	mağdur künye	11,1%	0,0%	4,8%	5,4%	7,7%
	Toplam	5,4%	0,0%	0,8%	1,5%	7,7%
Habertürk.com	Sayı	5	2	2	1	10
	haber siteleri	50,0%	20,0%	20,0%	10,0%	100,0%
	mağdur künye	7,9%	22,2%	9,5%	2,7%	7,7%
	Toplam	3,8%	1,5%	1,5%	0,8%	7,7%
Yeni Akit.com	Sayı	5	2	0	3	10
	haber siteleri	50,0%	20,0%	0,0%	30,0%	100,0%
	mağdur künye	7,9%	22,2%	0,0%	8,1%	7,7%
	Toplam	3,8%	1,5%	0,0%	2,3%	7,7%
Sabah	Sayı	3	1	0	6	10

	haber siteleri	30,0%	10,0%	0,0%	60,0%	100,0%
	mağdur künye	4,8%	11,1%	0,0%	16,2%	7,7%
	Toplam	2,3%	0,8%	0,0%	4,6%	7,7%
Haberler.com	Sayı	2	0	5	3	10
	haber siteleri	20,0%	0,0%	50,0%	30,0%	100,0%
	mağdur künye	3,2%	0,0%	23,8%	8,1%	7,7%
	Toplam	1,5%	0,0%	3,8%	2,3%	7,7%
Haber7.com	Sayı	4	1	1	1	7
	haber siteleri	57,1%	14,3%	14,3%	14,3%	100,0%
	mağdur künye	6,3%	11,1%	4,8%	2,7%	5,4%
	Toplam	3,1%	0,8%	0,8%	0,8%	5,4%
Toplam	Sayı	63	9	21	37	130
	haber siteleri	48,5%	6,9%	16,2%	28,5%	100,0%
	mağdur künye	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	48,5%	6,9%	16,2%	28,5%	100,0%

Tablo-31’de haber siteleri ve mağdur künyesi çapraz analizi yer almaktadır. Haber siteleri mağdurun isim bilgilerinin sunumunda farklılıklar taşımaktadır. Ancak 48,5 yüzde ile mağdurun isim ve soy isim bilgileri açıkça sunulmaktadır. www.ensonhaber.com’un sitesinde 12 şiddet haberi içinde 58,3 yüzde ile mağdurun ismi ve soy ismi tamamı verilirken, 33,3 yüzde ile mağdurun isim bilgileri belirtilmemektedir. www.memurlar.net’in sitesinde yer alan 13 sağlık çalışanına şiddet haberinin 7’sinde 53,8 yüzde ile mağdurun isim ve soy ismi tamamı verilirken, 30,8 yüzde ile isim bilgisi belirtilmeyen haber yer almaktadır. www.mynet.com

haberlerinde de yüzde 43,8 oranında mağdurun isim ve soy isim tamamı, 25,0 yüzde ile mağdur ismi belirtilmemiş, 18,8 yüzde ile mağdurun isim ve soy isim baş harfleri verilmiştir. Yeni Şafak'ın sitesinde yer alan haberlerde 70,0 yüzde ile mağdur ismi ve soy ismi tamamı yer alırken, 20,0 yüzde ile mağdurun künye bilgileri belirtilmemiştir. www.haberler.com sitesinde yer alan 10 haberden sadece 2 haberde yüzde 20,0 oranı ile mağdurun ismi ve soy ismi tamamı verilmiştir. 30,0 yüzde ile mağdur ismi belirtilmemiş ve 50,0 yüzde ile mağdurun isim ve isim baş harfleri yazılmıştır. İnternet haber siteleri arasında en çok takip edilen ilk üçte yer alan www.milliyet.com'un sitesinde mağdurun ismi ve soy isminin tamamı 50,0 yüzde ile verilirken, 40,0 yüzde ile mağdur künyesi belirtilmemektedir.

Haber sitelerinin mağdura yönelik künye bilgileri sunumu açısından bakıldığında büyük farklılıklar görülmemektedir. Haber siteleri ve mağdur künyesine dair yapılan çapraz analiz testinde anlamlı bir bağlantı bulunamamıştır.

Tablo-3.32: Haber Siteleri ve Fail Künye

Haber Siteleri		fail künye				Toplam
		İsim-Soy İsim Tamamı	İsim Soy İsmi İlk Harfi	İsim-Soy İsim Baş Harfi	Belirtilmemiş	
Ensonhaber.com	Sayı	0	0	5	7	12
	haber siteleri	0,0%	0,0%	41,7%	58,3%	100,0%
	fail künye	0,0%	0,0%	19,2%	10,4%	9,2%
	Toplam	0,0%	0,0%	3,8%	5,4%	9,2%
Hürriyet	Sayı	2	3	2	4	11
	haber siteleri	18,2%	27,3%	18,2%	36,4%	100,0%
	fail künye	18,2%	11,5%	7,7%	6,0%	8,5%
	Toplam	1,5%	2,3%	1,5%	3,1%	8,5%
Milliyet	Sayı	2	2	2	4	10
	haber siteleri	20,0%	20,0%	20,0%	40,0%	100,0%
	fail künye	18,2%	7,7%	7,7%	6,0%	7,7%
	Toplam	1,5%	1,5%	1,5%	3,1%	7,7%
Memurlar.net	Sayı	0	3	2	8	13
	haber siteleri	0,0%	23,1%	15,4%	61,5%	100,0%
	fail künye	0,0%	11,5%	7,7%	11,9%	10,0%
	Toplam	0,0%	2,3%	1,5%	6,2%	10,0%
Mynet.com	Sayı	1	4	4	7	16
	haber siteleri	6,3%	25,0%	25,0%	43,8%	100,0%

	fail	9,1%	15,4%	15,4%	10,4%	12,3%
	künye					
	Toplam	0,8%	3,1%	3,1%	5,4%	12,3%
Sözcü	Sayı	0	2	3	6	11
	haber	0,0%	18,2%	27,3%	54,5%	100,0%
	siteleri					
	fail	0,0%	7,7%	11,5%	9,0%	8,5%
	künye					
	Toplam	0,0%	1,5%	2,3%	4,6%	8,5%
Yeni Şafak.com	Sayı	0	3	1	6	10
	haber	0,0%	30,0%	10,0%	60,0%	100,0%
	siteleri					
	fail	0,0%	11,5%	3,8%	9,0%	7,7%
	künye					
	Toplam	0,0%	2,3%	0,8%	4,6%	7,7%
Habertürk.com	Sayı	1	1	4	4	10
	haber	10,0%	10,0%	40,0%	40,0%	100,0%
	siteleri					
	fail	9,1%	3,8%	15,4%	6,0%	7,7%
	künye					
	Toplam	0,8%	0,8%	3,1%	3,1%	7,7%
Yeni Akit.com	Sayı	1	4	2	3	10
	haber	10,0%	40,0%	20,0%	30,0%	100,0%
	siteleri					
	fail	9,1%	15,4%	7,7%	4,5%	7,7%
	künye					
	Toplam	0,8%	3,1%	1,5%	2,3%	7,7%
Sabah	Sayı	2	0	0	8	10
	haber	20,0%	0,0%	0,0%	80,0%	100,0%
	siteleri					
	fail	18,2%	0,0%	0,0%	11,9%	7,7%
	künye					

	Toplam	1,5%	0,0%	0,0%	6,2%	7,7%
Haberler.com	Sayı	1	2	1	6	10
	haber siteleri	10,0%	20,0%	10,0%	60,0%	100,0%
	fail künye	9,1%	7,7%	3,8%	9,0%	7,7%
	Toplam	0,8%	1,5%	0,8%	4,6%	7,7%
Haber7.com	Sayı	1	2	0	4	7
	haber siteleri	14,3%	28,6%	0,0%	57,1%	100,0%
	fail künye	9,1%	7,7%	0,0%	6,0%	5,4%
	Toplam	0,8%	1,5%	0,0%	3,1%	5,4%
Toplam	Sayı	11	26	26	67	130
	haber siteleri	8,5%	20,0%	20,0%	51,5%	100,0%
	fail künye	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	8,5%	20,0%	20,0%	51,5%	100,0%

Tablo-32’de haber siteleri ve fail künye bilgisi çapraz analizi yer almaktadır. Haber siteleri ile mağdur künye bilgilerinin verildiği tabloya bakıldığında mağdur ismi ve soy isminin tamamının verildiği toplam haber yüzdesi 48,5 iken failin ismi ve soy isminin tamamının verildiği toplam haber yüzdesi 8,5’tir. Fail künyesinin haber sitelerinde sunumuna bakıldığı zaman 51,5 yüzde ile failin künye bilgisi belirtilmezken, 8,5 yüzde ile failin ismi ve soy isminin tamamı açıkça sunulmaktadır. Failin isim ve soy isminin tamamının en fazla www.hurriyet.com (%18,2), www.milliyet.com (%20,0) ve www.sabah.com (%20,0)’un haber sitelerinde görüldüğü söylenebilir. Failin isminin tamamı soy isminin ilk harfinin verildiği haber yüzdesi 20,0 ve isim ve soy ismin baş harflerinin verildiği haber yüzdesi 20,0’dır. 25504 sayılı Resmî Gazete’ de yer alan Basın Kanunu’nun 21. maddesinde 18 yaşından küçük olan suç faili veya mağdurların tanınacak şekilde veya kimliklerinin

açıkça yayınlanması konusunda adli para cezası ile cezalandırılacakları ifade edilmektedir. Bu madde ile haber verme yasaklanmaz ancak haberin veriliş şekline kısıtlama getirilmektedir. Mağdur künyesinin sunulmasında mağdurun zaten haksızlığa uğramış olduğu düşüncesi ile kimlik bilgilerinin haberlerde açıkça yer aldığı görülmektedir. Buna karşın fail künye bilgisinde isim ve soy isim bilgilerinin tamamının sunulduğu haber sayısı azdır. Haber siteleri ve fail künyesine dair yapılan çapraz analiz testinde anlamlı bir bağlantı bulunamamıştır.

Tablo-3.33: Haber Siteleri ve Mağdur Fotoğrafi

Haber siteleri		mağdur fotoğrafı			Toplam
		Açık	Buzlanmış	Kullanılmamış	
Ensonhaber.com	Sayı	9	0	3	12
	haber siteleri	75,0%	0,0%	25,0%	100,0%
	mağdur fotoğrafı	10,2%	0,0%	7,7%	9,2%
	Toplam	6,9%	0,0%	2,3%	9,2%
Hürriyet	Sayı	9	0	2	11
	haber siteleri	81,8%	0,0%	18,2%	100,0%
	mağdur fotoğrafı	10,2%	0,0%	5,1%	8,5%
	Toplam	6,9%	0,0%	1,5%	8,5%
Milliyet	Sayı	7	0	3	10
	haber siteleri	70,0%	0,0%	30,0%	100,0%
	mağdur fotoğrafı	8,0%	0,0%	7,7%	7,7%
	Toplam	5,4%	0,0%	2,3%	7,7%
Memurlar.net	Sayı	8	0	5	13
	haber siteleri	61,5%	0,0%	38,5%	100,0%
	mağdur fotoğrafı	9,1%	0,0%	12,8%	10,0%
	Toplam	6,2%	0,0%	3,8%	10,0%
Mynet.com	Sayı	11	0	5	16
	haber siteleri	68,8%	0,0%	31,3%	100,0%
	mağdur fotoğrafı	12,5%	0,0%	12,8%	12,3%
	Toplam	8,5%	0,0%	3,8%	12,3%

Sözcü	Sayı	7	1	3	11
	haber siteleri	63,6%	9,1%	27,3%	100,0%
	mağdur fotoğrafı	8,0%	33,3%	7,7%	8,5%
	Toplam	5,4%	0,8%	2,3%	8,5%
Yeni Şafak.com	Sayı	9	0	1	10
	haber siteleri	90,0%	0,0%	10,0%	100,0%
	mağdur fotoğrafı	10,2%	0,0%	2,6%	7,7%
	Toplam	6,9%	0,0%	0,8%	7,7%
Habertürk.com	Sayı	7	1	2	10
	haber siteleri	70,0%	10,0%	20,0%	100,0%
	mağdur fotoğrafı	8,0%	33,3%	5,1%	7,7%
	Toplam	5,4%	0,8%	1,5%	7,7%
Yeni Akit.com	Sayı	3	0	7	10
	haber siteleri	30,0%	0,0%	70,0%	100,0%
	mağdur fotoğrafı	3,4%	0,0%	17,9%	7,7%
	Toplam	2,3%	0,0%	5,4%	7,7%
Sabah	Sayı	6	1	3	10
	haber siteleri	60,0%	10,0%	30,0%	100,0%
	mağdur fotoğrafı	6,8%	33,3%	7,7%	7,7%
	Toplam	4,6%	0,8%	2,3%	7,7%
Haberler.com	Sayı	7	0	3	10
	haber siteleri	70,0%	0,0%	30,0%	100,0%
	mağdur fotoğrafı	8,0%	0,0%	7,7%	7,7%
	Toplam	5,4%	0,0%	2,3%	7,7%
Haber7.com	Sayı	5	0	2	7
	haber siteleri	71,4%	0,0%	28,6%	100,0%
	mağdur fotoğrafı	5,7%	0,0%	5,1%	5,4%
	Toplam	3,8%	0,0%	1,5%	5,4%
Toplam	Sayı	88	3	39	130
	haber siteleri	67,7%	2,3%	30,0%	100,0%
	mağdur fotoğrafı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Toplam	67,7%	2,3%	30,0%	100,0%
--------	-------	------	-------	--------

Tablo-33'te haber siteleri ile mağdur fotoğrafının çapraz analizi yer almaktadır. 130 haber sitesinin toplam 88'inde (%67,7) mağdur fotoğrafının açık şekilde sunulduğu görülmektedir. 39 (%30,0) haberde ise mağdur fotoğrafı verilmezken 3 (%2,3) haberde mağdur fotoğrafı buzlanmış olarak verilmektedir. Mağdur fotoğrafının açıkça yer aldığı haberler en çok www.mynet.com' da yer almaktadır. 16 haberden 11'inde (%68,8) mağdur fotoğrafı açık bir şekilde verilirken, 5'inde (%31,3) mağdur fotoğrafı verilmemiştir. Mağdur fotoğrafının açık olarak en fazla yer aldığı bir diğer haber sitesi www.ensonhaber.com' dur. 12 haberden 9'unda (%75,0) mağdurun fotoğrafı açık olarak sunulurken, 3 haberde (%25,0) mağdurun fotoğrafı verilmemektedir. www.hurriyet.com ve www.yenisafak.com' un web sitelerinde yer alan haberlerinde mağdur fotoğrafının çoğunlukla açık olarak verildiği görülmektedir. www.hurriyet.com' un 11 haberinin 9'unda (%81,8) mağdur fotoğrafı açık, 2'sinde (%18,2) mağdur fotoğrafı kullanılmamıştır. www.yenisafak.com'un 10 haberinden 9'unda (%90,0) mağdur fotoğrafı açıkça verilmiştir. Mağdur fotoğrafının en az yer aldığı haber sitesi www.yeniakit.com'dur. 10 haberden sadece 3'ünde (%30,0) mağdurun fotoğrafı açık bir şekilde verilmiştir.

Tablo-3.34: Haber Siteleri ve Fail Fotoğrafi

Haber Siteleri		fail fotoğrafı			Total
		Açık	Buzlanmış	Kullanılmamış	
Ensonhaber.com	Sayı	7	0	5	12
	haber siteleri	58,3%	0,0%	41,7%	100,0%
	fail fotoğrafı	14,9%	0,0%	6,1%	9,2%
	Toplam	5,4%	0,0%	3,8%	9,2%
Hürriyet	Sayı	5	0	6	11
	haber siteleri	45,5%	0,0%	54,5%	100,0%
	fail fotoğrafı	10,6%	0,0%	7,3%	8,5%
	Toplam	3,8%	0,0%	4,6%	8,5%
Milliyet	Sayı	4	0	6	10
	haber siteleri	40,0%	0,0%	60,0%	100,0%
	fail fotoğrafı	8,5%	0,0%	7,3%	7,7%
	Toplam	3,1%	0,0%	4,6%	7,7%
Memurlar.net	Sayı	4	1	8	13
	haber siteleri	30,8%	7,7%	61,5%	100,0%
	fail fotoğrafı	8,5%	100,0%	9,8%	10,0%
	Toplam	3,1%	0,8%	6,2%	10,0%
Mynet.com	Sayı	5	0	11	16
	haber siteleri	31,3%	0,0%	68,8%	100,0%
	fail fotoğrafı	10,6%	0,0%	13,4%	12,3%
	Toplam	3,8%	0,0%	8,5%	12,3%
sözcü	Sayı	0	0	11	11
	haber siteleri	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
	fail fotoğrafı	0,0%	0,0%	13,4%	8,5%
	Toplam	0,0%	0,0%	8,5%	8,5%
Yeni Şafak.com	Sayı	4	0	6	10
	haber siteleri	40,0%	0,0%	60,0%	100,0%
	fail fotoğrafı	8,5%	0,0%	7,3%	7,7%

	Toplam	3,1%	0,0%	4,6%	7,7%
Habertürk.com	Sayı	4	0	6	10
	haber siteleri	40,0%	0,0%	60,0%	100,0%
	fail fotoğrafı	8,5%	0,0%	7,3%	7,7%
	Toplam	3,1%	0,0%	4,6%	7,7%
Yeni Akit.com	Sayı	2	0	8	10
	haber siteleri	20,0%	0,0%	80,0%	100,0%
	fail fotoğrafı	4,3%	0,0%	9,8%	7,7%
	Toplam	1,5%	0,0%	6,2%	7,7%
Sabah	Sayı	3	0	7	10
	haber siteleri	30,0%	0,0%	70,0%	100,0%
	fail fotoğrafı	6,4%	0,0%	8,5%	7,7%
	Toplam	2,3%	0,0%	5,4%	7,7%
Haberler.com	Sayı	6	0	4	10
	haber siteleri	60,0%	0,0%	40,0%	100,0%
	fail fotoğrafı	12,8%	0,0%	4,9%	7,7%
	Toplam	4,6%	0,0%	3,1%	7,7%
Haber7.com	Sayı	3	0	4	7
	haber siteleri	42,9%	0,0%	57,1%	100,0%
	fail fotoğrafı	6,4%	0,0%	4,9%	5,4%
	Toplam	2,3%	0,0%	3,1%	5,4%
Toplam	Sayı	47	1	82	130
	haber siteleri	36,2%	0,8%	63,1%	100,0%
	fail fotoğrafı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	36,2%	0,8%	63,1%	100,0%

Haber siteleri ile fail fotoğrafının çapraz analizi tablo-34'te görülmektedir. İncelenen haberlerden 47'sinde (%36,2) fail fotoğraf sunumu açıktır. 82 (%63,1) haberde ise fail fotoğrafı yer almamaktadır. Fail fotoğrafına haberlerinde açık bir şekilde en fazla yer veren haber sitesi www.ensonhaber.com' dur. 12 haberden 7'sinde (%58,3) fail fotoğrafı açık şekilde yer alırken, 5'inde (%41,7) fail fotoğrafı

haberlerde yer almamaktadır. www.yeniakit.com’ un haber sitesi, mağdur fotoğraf sunumunda olduğu gibi fail fotoğraf sunumunda da en az görsel kullanan haber sitesidir. 10 haberden 2’sinde (%20,0) fail fotoğrafı açık şekilde yer alırken, 8’inde (%80,0) fail fotoğrafı bulunmamaktadır. www.sozcu.com’ un web sayfasında yer alan 11 haberde hiçbir failin fotoğrafı bulunmamaktadır.

Tablo-3.35: Haberin Ana Aktörü ve Mağdur Cinsiyeti

Haberin ana aktörü		mağdur cinsiyeti				Toplam
		Erkek	Kadın	Grup	Belirtilmemiş	
Doktor	Sayı	23	15	11	1	50
	haberin ana aktörü	46,0%	30,0%	22,0%	2,0%	100,0%
	mağdur cinsiyeti	42,6%	60,0%	25,0%	14,3%	38,5%
	Toplam	17,7%	11,5%	8,5%	0,8%	38,5%
Hemşire	Sayı	5	4	4	0	13
	haberin ana aktörü	38,5%	30,8%	30,8%	0,0%	100,0%
	mağdur cinsiyeti	9,3%	16,0%	9,1%	0,0%	10,0%
	Toplam	3,8%	3,1%	3,1%	0,0%	10,0%
Hasta Bakıcı	Sayı	3	0	0	1	4
	haberin ana aktörü	75,0%	0,0%	0,0%	25,0%	100,0%
	mağdur cinsiyeti	5,6%	0,0%	0,0%	14,3%	3,1%
	Toplam	2,3%	0,0%	0,0%	0,8%	3,1%
Teknisyen	Sayı	11	4	2	3	20
	haberin ana aktörü	55,0%	20,0%	10,0%	15,0%	100,0%
	mağdur cinsiyeti	20,4%	16,0%	4,5%	42,9%	15,4%
	Toplam	8,5%	3,1%	1,5%	2,3%	15,4%
Güvenlik Görevlisi	Sayı	1	2	3	0	6
	haberin ana aktörü	16,7%	33,3%	50,0%	0,0%	100,0%
	mağdur cinsiyeti	1,9%	8,0%	6,8%	0,0%	4,6%
	Toplam	0,8%	1,5%	2,3%	0,0%	4,6%
Hasta	Sayı	0	0	2	0	2
	haberin ana aktörü	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
	mağdur cinsiyeti	0,0%	0,0%	4,5%	0,0%	1,5%

	Toplam	0,0%	0,0%	1,5%	0,0%	1,5%
Sağlık Çalışanı	Sayı	11	0	22	2	35
	haberın ana aktörü	31,4%	0,0%	62,9%	5,7%	100,0%
	mağdur cinsiyeti	20,4%	0,0%	50,0%	28,6%	26,9%
	Toplam	8,5%	0,0%	16,9%	1,5%	26,9%
Toplam	Sayı	54	25	44	7	130
	haberın ana aktörü	41,5%	19,2%	33,8%	5,4%	100,0%
	mağdur cinsiyeti	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	41,5%	19,2%	33,8%	5,4%	100,0%

Ki-Kare Testi

	Değer	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Ki-Kare	44,301 ^a	18	,001
Olası oran	51,567	18	,000
Doğrusal ile doğrusal bağlantı	9,536	1	,002
N- Geçerli durum	130		

a. 19 cells (67,9%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,11.

Tablo-35’de haberin ana aktörü ile mağdur cinsiyetinin çapraz analizi yer almaktadır. 130 haberde şiddete maruz kalan ana aktörler sağlık çalışanlarından oluşmaktadır ve birinci sırada mağdur doktorlar yer almaktadır. İncelenen haberlerin 50’sinde mağdur erkek doktor oranı %46,0’dır. Mağdur kadın doktor oranı %30,0’dur. %22,0 oranında ise mağdur hem kadın hem erkek doktor olmak üzere grup halindedir. 13 haberde mağdur hemşiredir. Mağdur erkek hemşire %38,5, mağdur kadın hemşire %30,8 ve grup halinde mağdur ise %30,8’dir. Mağdur sağlık çalışanlarından %31,4’ü erkekler ve %62,9’u grup halinde mağdurdur. Yine en fazla şiddete maruz kalan sağlık çalışanlarından olan teknisyenler ana aktör olarak toplam 20 haberde yer almaktadır. Şiddet mağduru erkek teknisyen oranı %55,0, kadın

teknisyen oranı %20,0'dır. Haberin ana aktörü ve mağdur cinsiyeti çapraz analizinde anlamlı bir bağlantı tespit edilmiştir.

Tablo-3.36: Haberin Ana Aktörü ve Fail Cinsiyeti

Haberin ana aktörü		fail cinsiyeti				Toplam
		Erkek	Kadın	Grup	Belirtilmemiş	
Doktor	Sayı	19	3	17	11	50
	haberin ana aktörü	38,0%	6,0%	34,0%	22,0%	100,0%
	fail cinsiyeti	44,2%	37,5%	30,4%	47,8%	38,5%
	Toplam	14,6%	2,3%	13,1%	8,5%	38,5%
Hemşire	Sayı	5	1	6	1	13
	haberin ana aktörü	38,5%	7,7%	46,2%	7,7%	100,0%
	fail cinsiyeti	11,6%	12,5%	10,7%	4,3%	10,0%
	Toplam	3,8%	0,8%	4,6%	0,8%	10,0%
Hasta Bakıcı	Sayı	1	1	1	1	4
	haberin ana aktörü	25,0%	25,0%	25,0%	25,0%	100,0%
	fail cinsiyeti	2,3%	12,5%	1,8%	4,3%	3,1%
	Toplam	0,8%	0,8%	0,8%	0,8%	3,1%
Teknisyen	Sayı	10	1	6	3	20
	haberin ana aktörü	50,0%	5,0%	30,0%	15,0%	100,0%
	fail cinsiyeti	23,3%	12,5%	10,7%	13,0%	15,4%
	Toplam	7,7%	0,8%	4,6%	2,3%	15,4%
Güvenlik Görevlisi	Sayı	2	2	2	0	6
	haberin ana aktörü	33,3%	33,3%	33,3%	0,0%	100,0%
	fail cinsiyeti	4,7%	25,0%	3,6%	0,0%	4,6%
	Toplam	1,5%	1,5%	1,5%	0,0%	4,6%
Hasta	Sayı	0	0	2	0	2
	haberin ana aktörü	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
	fail cinsiyeti	0,0%	0,0%	3,6%	0,0%	1,5%
	Toplam	0,0%	0,0%	1,5%	0,0%	1,5%
Sağlık Çalışanı	Sayı	6	0	22	7	35
	haberin ana aktörü	17,1%	0,0%	62,9%	20,0%	100,0%

	fail cinsiyeti	14,0%	0,0%	39,3%	30,4%	26,9%
	Toplam	4,6%	0,0%	16,9%	5,4%	26,9%
Toplam	Sayı	43	8	56	23	130
	haberın ana aktörü	33,1%	6,2%	43,1%	17,7%	100,0%
	fail cinsiyeti	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	33,1%	6,2%	43,1%	17,7%	100,0%

Tablo-36’da haberin ana aktörü ve fail cinsiyetinin çapraz analizi yer almaktadır. Haberlerin 56’sında (%43,1) grup halinde fail görülmektedir. Haberlerde grup halinde fail hem kadın hem erkek olarak yer almaktadır. Toplam erkek fail 43 (%33,1), toplam kadın fail 8 (%6,2) olarak haberlerde görülmektedir. Doktora şiddet uygulayan erkek fail 19 (%38,0) haberde yer almaktadır. Yine doktora şiddet uygulayan faillerden kadınlar 3 (%6,0), grup halinde fail ise 17 (%34,0) olarak haberlerde yer almaktadırlar. Hemşireye saldıran erkek fail 5 (%38,5), kadın fail 1(%7,7) ve grup fail 6’dır (%46,2). Teknisyenlerin maruz kaldığı şiddet doktorlardan sonra yer almaktadır. Teknisyene şiddet uygulayan erkek fail 10 (%50,0), kadın fail 1 (%5,0), grup halinde fail ise 6’dır (%30,0). Tablo-30 ve tablo-31 ‘e bakıldığında en fazla şiddete maruz kalan erkek doktorlar, en fazla hemcinsleri tarafından şiddet görmektedirler.

Tablo-3.37: Mağdur Unvanı ve Şiddeti Uygulayan Fail

Mağdur unvanı		şiddeti uygulayan fail			Toplam
		Hasta	Hasta Yakını	Kişisel Husumeti Bulunan	
Doktor	Sayı	19	28	3	50
	mağdur unvanı	38,0%	56,0%	6,0%	100,0%
	şiddeti uygulayan fail	59,4%	35,0%	16,7%	38,5%
	Toplam	14,6%	21,5%	2,3%	38,5%
Hemşire	Sayı	1	9	2	12
	mağdur unvanı	8,3%	75,0%	16,7%	100,0%
	şiddeti uygulayan fail	3,1%	11,3%	11,1%	9,2%
	Toplam	0,8%	6,9%	1,5%	9,2%
Sağlık Teknisyeni	Sayı	8	12	1	21
	mağdur unvanı	38,1%	57,1%	4,8%	100,0%
	şiddeti uygulayan fail	25,0%	15,0%	5,6%	16,2%
	Toplam	6,2%	9,2%	0,8%	16,2%
Güvenlik Görevlisi	Sayı	1	6	0	7
	mağdur unvanı	14,3%	85,7%	0,0%	100,0%
	şiddeti uygulayan fail	3,1%	7,5%	0,0%	5,4%
	Toplam	0,8%	4,6%	0,0%	5,4%
Sağlık Çalışanı	Sayı	3	25	12	40
	mağdur unvanı	7,5%	62,5%	30,0%	100,0%
	şiddeti uygulayan fail	9,4%	31,3%	66,7%	30,8%
	Toplam	2,3%	19,2%	9,2%	30,8%
Toplam	Sayı	32	80	18	130
	mağdur unvanı	24,6%	61,5%	13,8%	100,0%

şiddeti uygulayan	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
fail				
Toplam	24,6%	61,5%	13,8%	100,0%

Ki-Kare Testi

	Değer	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Ki-Kare	24,936 ^a	8	,002
Olası Oran	26,501	8	,001
Doğrusal İle Doğrusal bağlantı	14,594	1	,000
N Geçerli Durum	130		

a. 6 cells (40,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,97.

Tablo-37’de mağdur unvanı ile şiddeti uygulayan failin çapraz analizi yer almaktadır. Tabloda görülmektedir ki doktorlar en çok hasta yakını tarafından şiddete maruz kalmaktadır. İncelenen 130 haberin 80’inde (%61,5) hasta yakını, 32’sinde (%24,6) hastanın kendisi ve 18’inde (%13,8) sağlık çalışanları ile kişisel husumeti bulunanlar şiddet uygulamıştır. Mağdur unvanı doktor olanlara şiddet uygulayan faillerin 19’u (%38,0) hastanın kendisi, 28’i (%56,0) hasta yakınıdır. Toplam 12 haberden 9’unda (%75,0) hasta yakını, 1’inde (%8,3) hastanın kendisi ve 2’sinde (%16,7) kişisel husumeti bulunan faillerin, mağdur unvanı hemşire olan sağlık çalışanına şiddet uyguladığı görülmektedir. Sağlık teknisyenleri, doktorlardan sonra şiddete maruz kalanlar sağlık çalışanı grubudur. 21 haberden 8’inde (%38,1) hastanın kendisi, 12’sinde (%57,1) hasta yakını sağlık teknisyenlerine şiddet uygulamıştır. Sağlık kurumlarında çalışan güvenlik personelinin de en fazla hasta yakınları tarafından şiddete uğradığı görülmektedir. 7 haberin 6’sında (%85,7) hasta yakını, 1’inde (%14,3) hastanın kendisinin güvenlik personeline şiddet uyguladığı görülmektedir. Mağdur unvanı ve şiddeti uygulayan failin Ki-Kare testinde anlamlı bir bağlantı bulunmaktadır.

Tablo-3.38: Mağdur Cinsiyeti ve Fail Cinsiyeti

Mağdur cinsiyeti		fail cinsiyeti				Toplam
		Erkek	Kadın	Grup	Belirtilmemiş	
Erkek	Sayı	25	1	16	12	54
	mağdur cinsiyeti	46,3%	1,9%	29,6%	22,2%	100,0%
	fail cinsiyeti	58,1%	12,5%	28,6%	52,2%	41,5%
	Toplam	19,2%	0,8%	12,3%	9,2%	41,5%
Kadın	Sayı	5	7	9	4	25
	mağdur cinsiyeti	20,0%	28,0%	36,0%	16,0%	100,0%
	fail cinsiyeti	11,6%	87,5%	16,1%	17,4%	19,2%
	Toplam	3,8%	5,4%	6,9%	3,1%	19,2%
Grup	Sayı	11	0	30	3	44
	mağdur cinsiyeti	25,0%	0,0%	68,2%	6,8%	100,0%
	fail cinsiyeti	25,6%	0,0%	53,6%	13,0%	33,8%
	Toplam	8,5%	0,0%	23,1%	2,3%	33,8%
Belirtilmemiş	Sayı	2	0	1	4	7
	mağdur cinsiyeti	28,6%	0,0%	14,3%	57,1%	100,0%
	fail cinsiyeti	4,7%	0,0%	1,8%	17,4%	5,4%
	Toplam	1,5%	0,0%	0,8%	3,1%	5,4%
Total	Sayı	43	8	56	23	130
	mağdur cinsiyeti	33,1%	6,2%	43,1%	17,7%	100,0%
	fail cinsiyeti	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	33,1%	6,2%	43,1%	17,7%	100,0%

Ki-Kare Testi

	Değer	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Ki-Kare	49,314 ^a	9	,000
Olası Oran	42,309	9	,000
Doğrusal ile Doğrusal Bağlantı	3,071	1	,080
N Geçerli Durum	130		

a. 8 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,43.

Tablo-38’de mağdur cinsiyeti ile fail cinsiyeti çapraz analizi yapılmıştır. Haberlerde yer alan failler en fazla grup olarak yer almaktadır. Toplam 130 haberin 43’ünde (%33,1) fail erkek, 8’inde (%6,2) kadın ve 56’sında (%43,1) grup halinde fail bulunmaktadır. 23 (%17,7) haberde ise fail cinsiyeti belirtilmemiştir. Toplam 54 haberde erkek fail 25 (%46,3), 16 (%29,6) grup halinde fail, 1 (%1,9) kadın fail tarafından erkek mağdur şiddete uğramıştır. Kadın mağdur sayısının az olduğu gözlemlense de grup mağdur içindeki kadınlar da görevleri başında şiddete maruz kaldıkları ifade edilebilir. Toplam 25 haberden 5’inde (%20,0) erkek fail, 7’sinde (%28,0) kadın fail ve 9’unda (%36,0) grup halinde fail kadın mağdura şiddet uygulamıştır. Mağdur ve fail cinsiyeti çapraz tablosunda ve Ki-Kare testinde anlamlı bir bağlantı bulunmaktadır.

Tablo-3.39: Mağdur Cinsiyeti ve Mağdur Unvanı

mağdur cinsiyeti		mağdur unvanı					Toplam
		Doktor	Hemşire	Sağlık Teknisyeni	Güvenlik Görevlisi	Sağlık Çalışanı	
Erkek	Sayı	23	5	12	1	13	54
	mağdur cinsiyeti	42,6%	9,3%	22,2%	1,9%	24,1%	100,0%
	mağdur unvanı	46,0%	41,7%	57,1%	14,3%	32,5%	41,5%
	Toplam	17,7%	3,8%	9,2%	0,8%	10,0%	41,5%
Kadın	Sayı	15	4	4	2	0	25
	mağdur cinsiyeti	60,0%	16,0%	16,0%	8,0%	0,0%	100,0%
	mağdur unvanı	30,0%	33,3%	19,0%	28,6%	0,0%	19,2%
	Toplam	11,5%	3,1%	3,1%	1,5%	0,0%	19,2%
Grup	Sayı	11	3	2	4	24	44
	mağdur cinsiyeti	25,0%	6,8%	4,5%	9,1%	54,5%	100,0%
	mağdur unvanı	22,0%	25,0%	9,5%	57,1%	60,0%	33,8%
	Toplam	8,5%	2,3%	1,5%	3,1%	18,5%	33,8%
Belirtilmemiş	Sayı	1	0	3	0	3	7
	mağdur cinsiyeti	14,3%	0,0%	42,9%	0,0%	42,9%	100,0%
	mağdur unvanı	2,0%	0,0%	14,3%	0,0%	7,5%	5,4%
	Toplam	0,8%	0,0%	2,3%	0,0%	2,3%	5,4%
Toplam	Sayı	50	12	21	7	40	130
	mağdur cinsiyeti	38,5%	9,2%	16,2%	5,4%	30,8%	100,0%

mağdur unvanı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Toplam	38,5%	9,2%	16,2%	5,4%	30,8%	100,0%

Ki-Kare Testi

	Değer	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Ki-Kare	36,512 ^a	12	,000
Olası Oran	44,277	12	,000
Doğrusal ile Doğrusal Bağlantı	9,784	1	,002
N Geçerli Durum	130		

a. 12 cells (60,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,38.

Tablo-39’da mağdur cinsiyeti ile mağdur unvanının çapraz tablosu yer almaktadır. Toplam 130 haberin 50’sinde (%38,5) doktor mağdur, 12’sinde (%9,2) hemşire mağdur ve 21’inde (%16,2) sağlık teknisyeni mağdurdur. Haberlerin 23’ünde (%42,6) erkek doktor, 5’inde (%9,3) erkek hemşire, 12’sinde (%22,2) erkek sağlık teknisyeni ve 1 haberde (%1,9) erkek güvenlik personeli mağdur olarak yer almaktadır. Haberlerin 15’inde (%60,0) kadın doktor, 4’ünde (%16,0) kadın hemşire, 4’ünde (%16,0) kadın sağlık teknisyeni, 2’sinde (%8,0) kadın güvenlik personeli mağdur olarak yer almaktadır. Haberlerde grup olarak yer alan mağdur doktor sayısı 11 (%25,0), hemşire sayısı 3 (%6,8), sağlık teknisyeni sayısı 2’ dir (%4,5). Mağdur cinsiyeti ve mağdur unvanı Ki-Kare testine bakıldığında anlamlı bir bağlantı görülmektedir.

Tablo-3.40: Fail Cinsiyeti ve Şiddet İçin Gösterilen Neden

Fail cinsiyeti		şiddet için gösterilen neden						Toplam
		Sağlık Personelini İlgisizliği	Hastanın Hastanede Ölmesi	Hastaya Geç Müdahale Edilmesi	Muayenede Memnuniyet Kalmama	Hastane Kurallarını Kabul Etmemesi	Sağlık/Güvenlik Personelinin Uyarıda Bulunması	
Erkek	Sayı	2	1	0	6	14	10	33
	fail cinsiyeti	4,7%	2,3%	0,0%	14,0%	32,6%	46,5%	100,0%
	şiddet için gösterilen neden	50,0%	5,6%	0,0%	75,0%	35,9%	33,9%	33,1%
	Toplam	1,5%	0,8%	0,0%	4,6%	10,8%	15,4%	33,1%
Kadın	Sayı	0	0	0	1	4	3	8
	fail cinsiyeti	0,0%	0,0%	0,0%	12,5%	50,0%	37,5%	100,0%
	şiddet için gösterilen neden	0,0%	0,0%	0,0%	12,5%	10,3%	5,1%	6,2%
	Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,8%	3,1%	2,3%	6,2%
Grup	Sayı	5	14	2	1	14	15	51
	fail cinsiyeti	0,0%	25,0%	3,6%	1,8%	25,0%	44,6%	100,0%
	şiddet için gösterilen neden	0,0%	77,8%	100,0%	12,5%	35,9%	42,4%	43,1%
	Toplam	0,0%	10,8%	1,5%	0,8%	10,8%	19,2%	43,1%
Belirtilmemiş	Sayı	2	3	0	0	7	1	13
	fail cinsiyeti	8,7%	13,0%	0,0%	0,0%	30,4%	47,8%	100,0%

	şiddet için gösterilen neden	50,0%	16,7%	0,0%	0,0%	17,9%	18,6%	17,7%
	Toplam	1,5%	2,3%	0,0%	0,0%	5,4%	8,5%	17,7%
Toplam	Sayı	14	18	2	18	49	29	130
	fail cinsiyeti	13,1%	13,8%	1,5%	13,8%	40,0%	17,8%	100,0%
	şiddet için gösterilen neden	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	13,1%	13,8%	1,5%	13,8%	40,0%	17,8%	100,0%

Tablo-40'ta fail cinsiyeti ile şiddet için gösterilen nedenin çapraz analizi yer almaktadır. Şiddet için gösterilen nedenlerle ilgili analiz tablosunda; sağlık personelinin ilgisizliği, hastanın hastanede ölmesi, hastaya geç müdahale edilmesi, muayeneden memnun kalmama, hastane kurallarını kabul etmeme ve sağlık veya güvenlik personelinin uyarıda bulunması olarak kategorize edilmiştir. 130 haberin 49'unda (%40,0) failler hastanede uyulması gereken zorunlu kuralları kabul etmediği için şiddete başvurmuştur. Sağlık kurumlarında sağlık çalışanını veya güvenlik personelinin faili uyardığı için uygulanan şiddet haberlerinden 29'unda %17,8 oranında yer almakta ve yine daha çok grup halinde fail olduğu görülmektedir. Kadın faillerin toplam 8 haberde %6,2 oranında yer aldığı ve daha çok hastane kurallarını kabul etmediği için şiddete başvurduğu görülmektedir. Hastanın hastanede ölmesi ve muayeneden memnun kalmama nedenleri ile şiddet uygulayanların haberleri %13,8 oranı ile birbirine eşittir. Sağlık personelinin ilgisiz davrandığı gerekçesi ile şiddete başvuranların oranı %13,1'dir.

Şiddet için gösterilen nedenlerin genel kategorisinin açılımına bakıldığında, haberlerde yer alan şiddet nedenleri şu şekilde ifade edilebilir: hastanın istediği ilacın yazılmaması, almak istediği raporun verilmemesi, hastaya tedavi amaçlı yapılan iğnenin canını yakması, hastanın yaptırmak istediği aşının bulunmaması, hastaya

maske takması için uyarıda bulunulması, erkek doktorun kadın hastayı muayene etmesi, kişisel bir husumetle davada şahitlik edilmesi, hastaya bakma sırası ve sağlık çalışanı ile şahsi problemlerin olması. 15.11.2020 tarihinde Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Cebeci Hastanesi Çocuk Yoğun Bakım Servisi'ndeki hasta yakınlarının sağlık çalışanlarına şiddet uygulama nedeni yoğun bakımdaki çocuğun öldü sanılmasıdır. Bu haberde kesinleşmemiş bir bilgi bile hasta yakınlarını saldırıya yönlendirirken, hastanın hastanede ölmesi bu şiddetin boyutunu ne kadar artıracakını öngörmek mümkündür.

Tablo- 3.41: Fail Cinsiyeti ve Şiddeti Uygulayan Fail

Fail cinsiyeti		şiddeti uygulayan fail			Toplam
		Hasta	Hasta Yakını	Kişisel Husumeti Bulunan	
Erkek	Sayı	19	17	7	43
	fail cinsiyeti	44,2%	39,5%	16,3%	100,0%
	şiddeti uygulayan fail	59,4%	21,3%	38,9%	33,1%
	Toplam	14,6%	13,1%	5,4%	33,1%
Kadın	Sayı	3	5	0	8
	fail cinsiyeti	37,5%	62,5%	0,0%	100,0%
	şiddeti uygulayan fail	9,4%	6,3%	0,0%	6,2%
	Toplam	2,3%	3,8%	0,0%	6,2%
Grup	Sayı	3	47	6	56
	fail cinsiyeti	5,4%	83,9%	10,7%	100,0%
	şiddeti uygulayan fail	9,4%	58,8%	33,3%	43,1%
	Toplam	2,3%	36,2%	4,6%	43,1%
Belirtilmemiş	Sayı	7	11	5	23
	fail cinsiyeti	30,4%	47,8%	21,7%	100,0%

	şiddeti uygulayan fail	21,9%	13,8%	27,8%	17,7%
	Toplam	5,4%	8,5%	3,8%	17,7%
Toplam	Sayı	32	80	18	130
	fail cinsiyeti	24,6%	61,5%	13,8%	100,0%
	şiddeti uygulayan fail	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	24,6%	61,5%	13,8%	100,0%

Ki-Kare Testi

	Değer	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Ki-Kare	27,356 ^a	6	,000
Olası Oran	31,012	6	,000
Doğrusal ile Doğrusal Bağlantı	4,878	1	,027
N Geçerli Durum	130		

a. 4 cells (33,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,11.

Tablo-41’de fail cinsiyeti ile şiddeti uygulayan failin çapraz analizi yer almaktadır. Şiddeti uygulayan fail en fazla hasta yakınıdır. Haberlerin 80’inde (%61,5) şiddeti uygulayan hasta yakınıdır. Erkek failin bulunduğu 43 haberden 19’unda (%44,2) fail hastanın kendisi, 17’sinde (%39,5) hasta yakını ve 7’sinde (%16,3) sağlık çalışanı ile kişisel husumeti olan failler yer almaktadır. Kadın faillerin bulunduğu 8 haberden 3’ünde (%37,5) fail hastanın kendisi ve 5’inde (%62,5) fail hasta yakınıdır. Grup halinde failin bulunduğu 56 haberin 47’sinde (%83,9) fail hasta yakını, 3’ünde (%5,4) fail hastanın kendisi ve 6’sında (%10,7) sağlık çalışanı ile kişisel husumeti olan failler yer almaktadır. Fail cinsiyeti ile şiddeti uygulayan failin çapraz analizinin Ki-Kare testinde de anlamlı bir bağlantı bulunmaktadır.

Tablo-3.42: Şiddet Biçimi ve Mağdur Cinsiyeti

Şiddet biçimi		mağdur cinsiyeti				Toplam
		Erkek	Kadın	Grup	Belirtilmemiş	
Öldürme	Sayı	2	0	0	0	2
	şiddet biçimi	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	mağdur cinsiyeti	3,7%	0,0%	0,0%	0,0%	1,5%
	Toplam	1,5%	0,0%	0,0%	0,0%	1,5%
Yaralama	Sayı	22	2	7	3	34
	şiddet biçimi	64,7%	5,9%	20,6%	8,8%	100,0%
	mağdur cinsiyeti	40,7%	8,0%	15,9%	42,9%	26,2%
	Toplam	16,9%	1,5%	5,4%	2,3%	26,2%
Darp Etme	Sayı	25	18	21	4	68
	şiddet biçimi	36,8%	26,5%	30,9%	5,9%	100,0%
	mağdur cinsiyeti	46,3%	72,0%	47,7%	57,1%	52,3%
	Toplam	19,2%	13,8%	16,2%	3,1%	52,3%
Küfür-Hakaret	Sayı	0	1	1	0	2
	şiddet biçimi	0,0%	50,0%	50,0%	0,0%	100,0%
	mağdur cinsiyeti	0,0%	4,0%	2,3%	0,0%	1,5%
	Toplam	0,0%	0,8%	0,8%	0,0%	1,5%
Tehdit Etme	Sayı	3	1	0	0	4
	şiddet biçimi	75,0%	25,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	mağdur cinsiyeti	5,6%	4,0%	0,0%	0,0%	3,1%
	Toplam	2,3%	0,8%	0,0%	0,0%	3,1%
Saldırma	Sayı	2	3	15	0	20
	şiddet biçimi	10,0%	15,0%	75,0%	0,0%	100,0%
	mağdur cinsiyeti	3,7%	12,0%	34,1%	0,0%	15,4%

	Toplam	1,5%	2,3%	11,5%	0,0%	15,4%
Toplam	Sayı	54	25	44	7	130
	şiddet biçimi	41,5%	19,2%	33,8%	5,4%	100,0%
	mağdur cinsiyeti	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	41,5%	19,2%	33,8%	5,4%	100,0%

Ki-Kare Testi

	Değer	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Ki-Kare	36,159 ^a	15	,002
Olası Oran	39,983	15	,000
Doğrusal ile Doğrusal Bağlantı	9,348	1	,002
N Geçerli Değer	130		

a. 16 cells (66,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,11.

Tablo-42’de şiddet biçimi ve mağdur cinsiyetinin çapraz analizi yer almaktadır. Haberlerde en fazla yer alan şiddet biçimi darp etme ve yaralamadır. 34 yaralama haberinden 22’sinde (%64,7) erkek mağdur, 2’sinde (%5,9) kadın mağdur ve 7’sinde (%20,6) grup halinde mağdurun bulunduğu görülmektedir. 68 darp etme haberinden 25’nde (%36,8) erkek mağdur, 18’inde (%26,5) kadın mağdur ve 21’inde (%30,9) grup halinde mağdur yer almaktadır. 20 saldırı haberinden 15’inde (%75,0) grup halinde mağdur, 3’ünde (%15,0) kadın mağdur ve 2’sinde (%10,0) erkek mağdur yer almaktadır. Şiddet biçimi ve mağdur cinsiyetinin Ki-Kare testine bakıldığında anlamlı bir bağlantı bulunduğu görülmektedir.

Tablo-3.43: Şiddet Biçimi ve Fail Cinsiyeti

Şiddet biçimi		fail cinsiyeti				Toplam
		Erkek	Kadın	Grup	Belirtilmemiş	
Öldürme	Sayı	2	0	0	0	2
	şiddet biçimi	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	fail cinsiyeti	4,7%	0,0%	0,0%	0,0%	1,5%
	Toplam	1,5%	0,0%	0,0%	0,0%	1,5%
Yaralama	Sayı	17	0	8	9	34
	şiddet biçimi	50,0%	0,0%	23,5%	26,5%	100,0%
	fail cinsiyeti	39,5%	0,0%	14,3%	39,1%	26,2%
	Toplam	13,1%	0,0%	6,2%	6,9%	26,2%
Darp Etme	Sayı	18	7	32	11	68
	şiddet biçimi	26,5%	10,3%	47,1%	16,2%	100,0%
	fail cinsiyeti	41,9%	87,5%	57,1%	47,8%	52,3%
	Toplam	13,8%	5,4%	24,6%	8,5%	52,3%
Küfür-Hakaret	Sayı	0	1	1	0	2
	şiddet biçimi	0,0%	50,0%	50,0%	0,0%	100,0%
	fail cinsiyeti	0,0%	12,5%	1,8%	0,0%	1,5%
	Toplam	0,0%	0,8%	0,8%	0,0%	1,5%
Tehdit Etme	Sayı	2	0	1	1	4
	şiddet biçimi	50,0%	0,0%	25,0%	25,0%	100,0%
	fail cinsiyeti	4,7%	0,0%	1,8%	4,3%	3,1%
	Toplam	1,5%	0,0%	0,8%	0,8%	3,1%
Saldırma	Sayı	4	0	14	2	20
	şiddet biçimi	20,0%	0,0%	70,0%	10,0%	100,0%
	fail cinsiyeti	9,3%	0,0%	25,0%	8,7%	15,4%
	Toplam	3,1%	0,0%	10,8%	1,5%	15,4%
Toplam	Sayı	43	8	56	23	130
	şiddet biçimi	33,1%	6,2%	43,1%	17,7%	100,0%
	fail cinsiyeti	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	33,1%	6,2%	43,1%	17,7%	100,0%

Şiddet biçimi ve fail cinsiyetinin çapraz analizinde en fazla şiddet biçiminin darp etme ve yaralama, fail cinsiyetinin de en fazla grup halinde ve erkek fail olduğu görülmektedir. 34 yaralama haberinin, 17'sinde (%50,0) erkek fail, 8'inde (%23,5) grup halinde fail bulunmaktadır. Kadın failin yer aldığı bir yaralama haberi bulunmazken, fail cinsiyeti belirtilmemiş 9 (%26,5) haber bulunmaktadır. En fazla uygulanan şiddet biçimlerinden darp etme haberlerinden 18'inde (%26,5) erkek fail, 7'sinde (%10,3) kadın fail, 32'sinde (%47,1) grup halinde fail ve 11'inde (%16,2) cinsiyeti belirtilmemiş fail bulunan toplam 68 haber yer almaktadır. Şiddetin boyutu darp etme ve yaralamada görülmektedir ancak az da olsa öldürme, tehdit etme ve küfür- hakaret gibi şiddet biçimleri de yaşanmıştır. 4 haberde tehdit, 2 haberde öldürme ve 2 haberde küfür-hakaret içeren şiddet olayları yer almaktadır.

Tablo-3.44: Şiddet Türü ve Mağdur Cinsiyeti

Şiddet türü		mağdur cinsiyeti				Toplam
		Erkek	Kadın	Grup	Belirtilmemiş	
Fiziksel Şiddet	Sayı	28	9	32	5	74
	şiddet türü	37,8%	12,2%	43,2%	6,8%	100,0%
	mağdur cinsiyeti	51,9%	36,0%	72,7%	71,4%	56,9%
	Toplam	21,5%	6,9%	24,6%	3,8%	56,9%
Sözel Şiddet	Sayı	1	1	2	0	4
	şiddet türü	25,0%	25,0%	50,0%	0,0%	100,0%
	mağdur cinsiyeti	1,9%	4,0%	2,3%	0,0%	2,3%
	Toplam	0,8%	0,8%	0,8%	0,0%	2,3%
Psikolojik Şiddet	Sayı	2	0	0	0	2
	şiddet türü	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	mağdur cinsiyeti	3,7%	0,0%	0,0%	0,0%	1,5%
	Toplam	1,5%	0,0%	0,0%	0,0%	1,5%
Fiziksel-Sözel Şiddet	Sayı	23	14	11	2	50
	şiddet türü	46,0%	28,0%	22,0%	4,0%	100,0%
	mağdur cinsiyeti	42,6%	56,0%	25,0%	28,6%	38,5%
	Toplam	17,7%	10,8%	8,5%	1,5%	38,5%
Toplam	Sayı	54	25	44	7	130
	şiddet türü	41,5%	19,2%	33,8%	5,4%	100,0%
	mağdur cinsiyeti	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	41,5%	19,2%	33,8%	5,4%	100,0%

Tablo-44'te şiddet türü ve mağdur cinsiyetinin çapraz analizi yer almaktadır. Sağlık çalışanlarına yönelik şiddet haberlerinde en fazla fiziksel şiddet uygulandığı görülmektedir. Haberlerin 28'inde (%77,8) erkek mağdur, 9'unda (%12,2) kadın mağdur ve 32'sinde (%43,2) grup halinde mağdurun fiziksel şiddete maruz kaldığı görülmektedir. Haberlerin 23'ünde (%46,0) erkek mağdur, 14'ünde (28,0) kadın mağdur, 11'inde (22,0) grup halinde mağdur olarak sağlık çalışanlarının hem fiziksel hem sözel şiddete maruz kaldığı görülmektedir. Maruz kalınan şiddet çoğunlukla fiziksel şiddettir ancak oranları düşük de olsa sözel ve psikolojik şiddet de mevcuttur.

Sözel şiddete maruz kalan sağlık çalışanlarının yer aldığı, haberlerin 1'inde (%25,0) erkek mağdur, 1'inde (%25,0) kadın mağdur ve 2'inde (%50,0) Grup halinde mağdur bulunmaktadır. Haberlerde psikolojik şiddete maruz kalan 2 erkek mağdur sağlık çalışanının bulunduğu görülmektedir.

Tablo-3.45: Şiddet Türü ve Fail Cinsiyeti

Şiddet türü		fail cinsiyeti				Toplam
		Erkek	Kadın	Grup	Belirtilmemiş	
Fiziksel Şiddet	Sayı	23	5	35	11	74
	şiddet türü	31,1%	6,8%	47,3%	14,9%	100,0%
	fail cinsiyeti	53,5%	62,5%	62,5%	47,8%	56,9%
	Toplam	17,7%	3,8%	26,9%	8,5%	56,9%
Sözel Şiddet	Sayı	2	0	2	0	4
	şiddet türü	50,0%	0,0%	50,0%	0,0%	100,0%
	fail cinsiyeti	2,3%	0,0%	3,6%	0,0%	2,3%
	Toplam	0,8%	0,0%	1,5%	0,0%	2,3%
Psikolojik Şiddet	Sayı	1	0	0	1	2
	şiddet türü	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%	100,0%
	fail cinsiyeti	2,3%	0,0%	0,0%	4,3%	1,5%
	Toplam	0,8%	0,0%	0,0%	0,8%	1,5%
Fiziksel-Sözel Şiddet	Sayı	17	3	19	11	50
	şiddet türü	34,0%	6,0%	38,0%	22,0%	100,0%
	fail cinsiyeti	39,5%	37,5%	33,9%	47,8%	38,5%
	Toplam	13,1%	2,3%	14,6%	8,5%	38,5%
Toplam	Sayı	43	8	56	23	130
	şiddet türü	33,1%	6,2%	43,1%	17,7%	100,0%
	fail cinsiyeti	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	33,1%	6,2%	43,1%	17,7%	100,0%

Tablo-45'te şiddet türü ve fail cinsiyetinin çapraz analizi yer almaktadır. Bütün şiddet türlerinin erkek fail tarafından uygulandığı görülmektedir. Fiziksel ve hem fiziksel hem sözel şiddeti en fazla uygulayanın grup halinde fail olduğu görülmektedir. Haberlerde yer alan fiziksel şiddeti uygulayan faillerin 23'ü (%31,1)

erkek, 5'i (%6,8) kadın ve 35'i (47,3) grup halinde fail olduğu görülmektedir. Hem fiziksel ve sözel şiddeti uygulayan faillerin 17'si (%34,0) erkek, 3'ü (%6,0) kadın, 19'u (%38,0) grup halinde faildir. Sözel şiddeti uygulayanların 2'si (%50,0) erkek, 2'si (%50,0) grup halinde fail, psikolojik şiddeti uygulayanların 1'i (%50,0) erkek, 1'i (%50,0) grup halinde faildir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Teknolojinin gelişmesi ile birlikte medyada dijital bir dönem başlamış ve yeni medya kavramı ortaya çıkmıştır. Kitle iletişiminde yeni medyanın avantajları dezavantajları ikileminde hangisinin ağır basacağı ayrı bir araştırma konusudur. Ancak toplum bazında kültürel ve ahlaki değişiklikler, çocuklar, gençler ve yetişkinlerin davranışsal değişimleri üzerinde önemli bir dezavantaj olmaktadır.

İnsanlar boş vakitlerini değerlendirmek, çevresinde olup bitenler hakkında bilgi edinmek, haberdar olmak için bulduğu ilk fırsatta medyaya başvurmaktadır. Yer ve zaman kavramını ortadan kaldıran dijitalleşme sonucu toplumsal hareketlerin ve örgütlenmelerin bile medya üzerinden yapıldığı görülmektedir. Medya toplumda var olanı aslında bir ayna gibi yansıtmaktadır ancak bunu kendi yöntemleri ile yapmaktadır. Haberlerle, filmlerle, televizyon programlarıyla, reklamlar ve reality şovlarla sunulan içerikler dikkat çekici, özendirici ve yönlendirici olmaktadır. Çocukların ve gençlerin rol modeli bugünlerde daha çok medyatik isimlerden oluşmaktadır. Gösterişçi bir hayat yaşama isteği ve benmerkezci bir kişilik oluşumunun temelleri örnek alınan isimlerden kaynaklanmaktadır. Kişiler kendilerini ekranlarda gördüğü örneklerle eşleştirmektedirler. Olumsuz birçok davranış topluma yansırken, bunlardan en büyük sorun haline gelen şiddet her alanda kendini göstermektedir.

Medyada haberler, anında takip edilme kolaylığı ile bugün internet haber siteleri ile hızlı bir şekilde yayılmaktadır. Haber sitelerinde de okuyucunun dikkatini çekecek konular öne çıkarılırken şiddet içerikli görseller ve metinler kullanılabilir. Her alanda yaşanan şiddet olayları, sağlık hizmeti alanında da oldukça fazla yaşanmaktadır.

Sağlık çalışanlarına yönelik şiddet haberleri, bu hizmet alanında yaşanan problemleri de gün yüzüne çıkarmaktadır. Sağlık çalışanlarının yaşadığı zorlukların özellikle pandemi döneminde daha da arttığı yönündedir. Sağlık personellerinin özveriyle çalışmasına karşın maruz kaldıkları şiddetin her türü kınanırken, yasaların sağlık çalışanlarını yeteri kadar korumadığına vurgu yapılmaktadır. Sağlıkta Şiddet Yasasının daha etkin bir şekilde uygulanmasına yönelik talepler dikkat çekmektedir.

Haber sitelerinde yer alan sağlık çalışanlarına yönelik şiddet, bütün haber sitelerinde yaşanmaması gereken olaylar bakış açısı ile ortak görüşe hâkim tarafsız bir şekilde sunulmaktadır.

Çerçevelenen haber başlıklarında %80,8 olumsuz ifadeler kullanılmıştır. Olumlu başlık oranı ise sadece %2,3'tür ve bu haberler www.ensonhaber.com, www.milliyet.com ve www.haberturk.com sitelerindedir. Yapılan analiz sonucu www.ensonhaber.com'da 12 haberin 12'sinde de olumsuz ifadeler içeren haber başlıkları ile şiddet öne çıkarılmıştır. Benzer şekilde www.sozcu.com'da yer alan 11 haberin tamamında, www.haber7.com'da 7 haberin tamamında olumsuz ifadeler içeren başlıklarla çerçevelenen şiddet olayları aktarılmıştır. Şiddet kelimeleri içeren başlıklar ile haberin devamı çoğunlukla suçlayıcı ifadelerle tamamlanmıştır. Şiddet karşısı bir duruş yansıtılmaya çalışılsa da şiddete vurgu yapılarak öne çıkarılmıştır.

Sağlık çalışanlarına yönelik şiddet haberlerinin %51,5'i suçlayıcı anlatı yapısına sahiptir ve sağlık çalışanlarının haksız yere maruz kaldığı şiddete vurgu yapmaktadır. Haber başlıklarında %80,8 olumsuz ifade biçimleri kullanılmaktadır. Haber çerçevelerinde şiddeti öne çıkaran unsurlar görülmektedir. Başlığın dikkat çekici ve haberi okumaya teşvik edici olması amacıyla şiddet çağrışımlı kelimeler kullanılmaktadır. Bunu destekleyen görsel materyaller %93,8 oranında kullanılmıştır. Mağdur fotoğrafı veya video görüntüsü %67,7 oranı ile açık bir şekilde sunulmakta iken fail fotoğrafı veya video görüntüsü %36,2 oranında açık bir şekilde sunulmaktadır. Mağdur fotoğrafında, uygulanan şiddetin izlerinin açıkça sunulması habere atılan olumsuz başlıklarla paralellik göstermektedir ve an az başlık kadar görüntüler de dikkat çekicidir. Haber başlıklarında ve metinlerinde sıklıkla kullanılan “dehşet”, “vahşet”, “öldüresiye dövdü”, “tekme tokat dayak”, “palalı saldırı”, “ölümle tehdit” gibi şiddet içeren kelimeler okuyucunun merakını uyandırarak detaylı incelemeye yönlendirmektedir. Buradan öğrenilen şiddetin, bireyselden başlayarak topluma yansıdığı görülmektedir. Şiddet üzerine yapılan araştırmalarda şiddetin karmaşık bir davranış biçimi olduğu; biyolojik, sosyal öğrenme ve zedelenme saldırganlık türünde üç ana teoriye bağlanmıştır. Sosyal öğrenme teorisi diğer sosyal davranışlar gibi şiddetin de öğrenilen bir davranış olduğunu açıklamaktadır. Zedelenme saldırganlık teorisine göre şiddet, önemli beklentilerin

gerçekleşmemesi sonucu oluşan bir davranıştır (Serin vd.,2015:110). Araştırma sorularından olan, kullanılan sözcükler ve görsellerin şiddet çağrışımı yapıp yapmadığının yanıtını vermektedir.

Araştırma sınırlılıklarına uyan internet haberlerinde şiddete maruz kalan sağlık çalışanlarının mağdur unvanı dağılımında, erkek doktorlara %38,5 oranı ile daha fazla şiddet uygulandığı görülmektedir. Mağdur cinsiyet ve unvan dağılımında ise %42,6'sının erkek doktor, %60,0'ının kadın doktor olduğu görülmektedir. Haber metinlerinde sağlık çalışanlarının ayrıca unvanı verilmeden genel olarak sağlık çalışanı olarak nitelendirilmesi ile analiz sonucunda bu grubun, doktorlardan sonra %26,9 oranı ile en fazla şiddete maruz kalan mağdurlardır. Sağlık kurumlarından özellikle yataklı servisi olan hastanelerde hasta bakıcı olarak adlandırılan sağlık çalışanları bugün sağlık çalışanı olarak nitelendirilmektedir. Bu nedenle haber içeriklerinde çok az hasta bakıcı ifadesi kullanılmıştır. Şiddete maruz kalan hasta bakıcı mağdur ana aktör olarak haberlerin %3,1'inde yer almaktadır. Sağlık hizmet sektöründe yer alan bir diğer etkili çalışan sağlık teknisyenleridir. Şiddet mağduru sağlık çalışanları arasında ana aktör olarak üçüncü sırada yer almaktadırlar. İncelenen haberlerin %15,4'ünde haberin ana aktörü olarak sağlık teknisyenleri görülmektedir. Mağdur cinsiyet dağılımında %22,2 oranında erkek sağlık teknisyeni %16,0 oranında kadın sağlık teknisyeni yer almaktadır.

Analiz edilen haberler arasında şiddete maruz kalan hasta veya hasta yakını bulunmamaktadır. Ancak şiddeti uygulayan failler arasında hasta ve hasta yakınları öne çıkmaktadır. Haberlerde yer alan şiddet türünü dört ana başlıkta kategorize ederek değerlendirme yapılmıştır. Sağlık çalışanlarının maruz kaldığı en fazla şiddet türünün %56,9 ile fiziksel şiddet olduğu görülmektedir. Şiddet olaylarının başlangıcında sözel şiddet uygulayan failler otokontrolünü sağlayamayarak fiziksel şiddete yönelmektedir. Bu iki şiddet türüne aynı anda maruz kalan sağlık çalışanlarının oranı ise %38,5'tir. Yalnızca sözel şiddet türü %3,1 ve yalnızca psikolojik şiddet türü %1,5 oranındadır. Maruz kalınan bu şiddet türlerinden, uygulanan şiddet biçimine bakıldığında, %52,3 oranı ile darp etme ilk sırada yer almaktadır. Bunu takip eden bir diğer şiddet türü %26,2 ile yaralamadır. Yaşanılan şiddet olaylarının %15,4'ü de doğrudan fiziksel şiddet uygulamaya yönelmek, sağlık

çalışanın üzerine saldırmanın olduğu analizlerde görülmektedir. Haberlerin %3,1'inde sağlık çalışanlarının ölümle tehdit edildiği görülmektedir. Haber başlıklarında açık bir şekilde yer alan tehdit içeren; *“Çocuklarını Yetim Bırakmak İstemem”*, *“Sağlık çalışanlarına çirkin saldırı! Ölüm tehditleri havada uçtu, kapılar tekmelendi”*, *“‘İğne canımı yaktı’ diyerek sağlıkçıyı silahla tehdit edip, dövdü! O anları anlattı”* ifadeleri şiddetin ulaştığı boyutu da ortaya koymaktadır.

Haberlerde yer alan şiddet olaylarının %36,7'sinde bir suç aletinin kullanıldığı görülmektedir. Faillerin yanlarında taşımış oldukları bıçak, silah, sopa gibi materyaller dışında, olay anında yanında olmasa bile dışarıdan bir suç aleti getirerek tekrar mağdurlara saldırdığı görülen haberler bulunmaktadır. Hastanede veya diğer sağlık kurumlarında kullanılan tıbbi cihaz ve materyallerinde failler tarafından bir suç aleti olarak kullanılmıştır. www.haber7.com' da yer alan *“Hastanede kadın doktora oksijen tüpüyle saldırı!”* başlıklı haber, okuyucunun şiddetin boyutunu tahayyül etmesine bile yeterlidir. Hastalar için kullanılması gereken tıbbi cihaz ve malzemelerin hem suç aleti olarak kullanıldığı hem de sağlık personellerinin kendilerini faillerden korumak için kullandığı malzemeler haline gelmiştir. Eylül ayında Ankara Keçiören Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde yaşanan şiddet olayında sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin geldiği noktayı vurgulamıştır. Bu şiddet olayı incelenen haber sitelerinde ayrı ayrı yer almıştır. www.hurriyet.com *“Durdurun şu eşkıyaları! Acil baskınında sağlıkçıları şifreli kapı kurtardı”* başlığı ile sunmuştur. Şiddeti uygulayanlar için “eşkıya” ifadesi ve ünlem işareti kullanarak haberi dikkat çekici kılmaktadır. Aynı haber www.memurlar.net' de *“Acil baskınında sağlıkçıları şifreli kapı kurtardı”* başlığı ile www.yenisafak.com' da *“Ankara'da silahlı kavgada ölenin yakınları hastanede sağlıkçılara saldırdı!”* başlığı ile ve www.milliyet.com' da *“Sedyeleri barikat yaptılar”* başlığı ile sunulmaktadır. Olayın dikkat çekici yönü sağlık çalışanlarının kendilerini faillerden korumak adına kullandıkları tıbbi araç-gereçler olmasıdır. Yaşanılan saldırı anında sağlık personelinin kendisini bu araçlarla koruduğu görüntü ve fotoğraflarla haber başlığı desteklenerek, çalışanlarının haklı mağdur olarak gösterilmektedir. Sağlık çalışanlarının görevlerinin kutsallığı vurgulanırken bir taraftan da karşılaşılan olaylarda zayıflığını göstermektedir. Bu olaydan sonra Kasım ayında benzer bir

şiddet olayı medyaya yansımıştır. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Cebeci Hastanesi'nde yaşanan olayda sağlık çalışanlarının kendilerini yine tıbbi ekipmanlarla koruduğu görüntüler yer almıştır. Bu haberin başlığı; www.ensonhaber.com'da, *“Ankara’da hasta yakınlarından sağlık çalışanlarına saldırı”* ifadeleri ile www.sabah.com'da, *“Cebeci Hastanesi’nde skandal görüntü: Sağlık çalışanları yine barikat kurdu”* başlığı ile www.yeniakit.com'da, *“Sağlık çalışanlarına saldırı! Kendilerini tıbbi cihazlarla korudular”* şeklinde atılmıştır. Benzer şiddet olaylarının yaşanmasında medyanın etkisi olduğu bu haberlerden de anlaşılmaktadır. İki olay arasında kısa bir zaman aralığı olması, aynı şehirde iki farklı hastanede meydana gelmesi ve benzer şekilde saldırı, sağlık çalışanlarının benzer şekilde kendilerini koruması ilk yaşanan olaydan esinlendiği sonucu çıkarılmaktadır.

Çalışmada bir diğer araştırma sorusu olan şiddeti uygulayan faillerin kimler olduğu konusunda analizler net sonuçlar göstermektedir. Sağlık çalışanlarına yönelik şiddeti uygulayan failler hasta ve hasta yakını olduğu gibi sağlık çalışanı ile kişisel husumeti bulunanlar da olabilmektedir. Haberlerin %66,9’unda fail hasta yakını, %30,0’ında hastanın kendisidir. Kişisel husumetinden dolayı sağlık çalışanına şiddet uygulayanların oranı %3,1’dir. Fail cinsiyet dağılımında erkeklerin %33,1’i, kadınların ise %6,2’si şiddet uygulamıştır. Ancak haberlerin büyük çoğunluğunda grup halinde fail yer almaktadır. Sadece kadınlar, sadece erkeklerden veya hem kadın hem erkekten oluşan grup halinde faillerin oranı %43,1’dir. Yapılan analizlerin sonucunda mağdur ve fail cinsiyet dağılımı açısından bakıldığında en fazla erkek mağdur yine en fazla erkek fail tarafından şiddete maruz kaldığı görülmektedir.

Birçok sağlık kurumunda gerçekleştiği görülen şiddet olayları, hizmet veren kurumun kapsamına göre değişiklikler göstermektedir. Sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin en fazla olduğu yerler devlet hastaneleri ve tıp fakülteleridir. Bunları takip eden daha küçük yerleşim yerleri ve mahallelerde bulunan küçük sağlık kurumlarıdır. Şiddet olayları sağlık kurumlarının kendi içindeki birimlere göre de değişkenlik göstermektedir. Kurum ve birim bazında değerlendirildiğinde şiddet olayları en fazla devlet hastanelerinde (%31,5) ve acil servislerde (%41,9) yaşanmaktadır. Duğan’ın, *“Sağlıkta Şiddet Haberlerinin Basına Yansıması”* isimli doktora çalışmasında

verilerin gösterdiği sonuç şiddetin en fazla acil servislerde yaşandığıdır (Duğan, 2015: 164). Devlet hastanelerinden sonra en fazla şiddet olayının yaşandığı yerler tıp fakültesi hastaneleridir. Tıp fakültesi hastanelerinde yaşanan şiddet olaylarının bulunduğu haber oranı %25,4'tür. Bu sağlık kurumlarına oranla daha az hastaya hizmet verebilen aile sağlığı merkezlerinde de önemli ölçüde yaşanan şiddet olayları görülmektedir. Haberlerin %17,5'inde şiddet olaylarının yaşandığı yer olarak aile sağlığı merkezleri yer almaktadır. Sağlık kurumlarının acil servis biriminden sonra en fazla şiddet olayının yaşandığı yer poliklinikler ve yoğun bakım üniteleridir. Acil servis veya yoğun bakım ünitelerinde hastası için endişe duyan ve kendisi de travmatik bir psikoloji içinde bulunan hasta yakınları çoğunlukla şiddete başvurmaktadır. Hasta ve hasta yakınlarının genel olarak uyguladıkları şiddet için gösterilen nedenlerin başında hastane kurallarını kabul etmeme (%40,0) yer almaktadır. The Journal Of Academic Emergency Medicine dergisinde Al ve arkadaşlarının çalışmasında üzerinde durulan şiddet olaylarının nedenleri arasında sağlık çalışanı kontrolü dışında iki neden daha açıklanmaktadır. Genel olarak toplumda var olan şiddetin nedenleri ve uygulanan sağlık politikaları ve hastane idarecilerinden kaynaklanan nedenlerdir (Al vd.,2012:117).

Bu bağlamda sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin temelinde sadece medyanın etkili olduğu yargısına varılamaz. Ancak medyanın toplumsal yapı üzerinde her alanda etkili olduğu gibi şiddet üzerinde de etkili olduğu görülmektedir. Medyanın en etkin araçları haberleri diziler, filmler ve reality şovların meydana gelen şiddet olaylarına temel oluşturabilmektedir. Sadece sağlık alanında değil, diğer hizmet alanlarında, işyerlerinde ve eğitim kurumlarındaki görevlilere yönelik şiddeti de tetiklemektedir. Son yıllarda televizyon dizilerinde sağlık ve hastane ile ilgili yapımlar görülmektedir. Dizi sahnelerinde yer alan sağlık çalışanlarına yönelik olumsuz hitaplar ve davranışlar örnek alınarak gerçek hayatta hasta veya hasta yakınları tarafından yapılmaktadır. Medya etkin gücünü sosyolojik açıdan daha olumlu kullanmak adına; eğitim ve kültür seviyesi düşük kesimlere yönelik yayın yaparak, şiddetin önüne geçilecek yayınlar yaparak, şiddet görüntülerini ve söylemlerini azaltarak, hasta hakları ve doktor haklarına eşit derecede vurgu yaparak, sağlık çalışanları ve sağlık sistemi hakkında tarafsız ve doğru bilgileri aktararak,

medyada bu alanda düşmanca yayınlar yapanlar hakkında hukuki işlemleri gerçekleştirerek sağlık alanındaki şiddetin önlenmesine yardımcı olacaktır (Al vd.,2012: 118-119).

Çerçeveleme kavramının en önemli parçalarından olan gündem belirleme ile kamuoyunun dikkati şiddete çekilmektedir. Özellikle sağlık çalışanlarına ve kadınlara yönelik artan şiddetin haberlere yansımaları yine şiddete çağrışım yapmaktadır. Bunun yerine şiddetin durdurulmasına yönelik gündem oluşturma ve öne çıkarma kuramları kullanılmalıdır. Haberlerde kullanılan görsel materyallerin, haber metinlerindeki şiddet içerikli ifadelerin kullanımına dikkat edilmeli ve şiddetin bir suç olduğu ve kişinin yaşama hakkına müdahale daha çok ön plana çıkarılmalıdır. Toplumsal olarak benmerkezci (egosantrizim) hayat tarzına girildiği bu dönemde, insanın kendisi kadar karşısındaki bireyin de haklarını görmesi gerektiği bilinci aşılanmalıdır.

Sağlık çalışanlarına yönelik şiddeti önlemek amacıyla 15.04.2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde "Sağlık Hizmetleri Temel Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" kabul edilerek kanunlaştırılmıştır. Türk Tabipleri Birliği bu kanunun bazı eksiklikler içermesine ve yeterli olmamasına rağmen caydırıcı içeriği ile önemli bir adım atılmış olduğunu savunmaktadır (TTB, 2018). Medyada bu kanunun ve cezaların uygulandığına dair, daha çok haberlerin yer alması sağlıkta şiddetin önüne geçmek için yardımcı olacaktır.

KAYNAKÇA

- AKALIN**, Kadir, (2018), “**Gazetelerdeki Suriyeli Sığınmacı Temsili: Öne Çıkarma Ve Çerçeveleme Yaklaşımları İle İçerik Analizi**”, Yüksek Lisans Tezi, TOBB Ekonomi Ve Teknoloji Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- AKMEŞE**, Zuhale, (2020), “**Televizyon Ana Haber Bültenlerinde Çerçeveleme: Türk Telekom Reklam Filmi Örneği**”, Middle Black Sea Journal of Communication Studies, Cilt 5, Sayı 1, 37-49.
- AL**, Behçet, vd., (2012), “**Sağlık Çalışanlarına Yönelik Artan Şiddet**”, The Journal Of Academic Emergency Medicine, Sayı 11, 115-124.
- ATABEK**, Nejdettin, Ferruh Uztuğ, (1998), “**Haberlerde Çerçeveleme Ve Öne Çıkarma**”, Kurgu Dergisi, Sayı 15, 96-105.
- AYAN**, Sezer, (2010), **Aile Ve Şiddet**, 1. Baskı, Ankara: Ütopya Yayınevi.
- BAL**, Enes, (2007), “**Televizyon Haberciliğinde Magazinleşme Olgusu: TRT, NTV Ve SHOW TV Örneği**”, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- BOZ**, Hayat Avcı, (1999), “**Kitle İletişim Araçları Ve Suskunluk Sarmalı**”, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt 32, Sayı 1, 41-48.
- BULDUKLU**, Yasin, M. Murat Yeşil, (2017), “**Halkla İlişkilerde Çerçeveleme Yaklaşımı**”, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 3, Sayı 2, 91-104.
- BULDUKLU**, Yasin, Süleyman Karaçor, (2019), **Kitle İletişim Kuramları**, Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları
- CHONG**, Dennis, James N. Druckman, (2007), “**Framing Theory**”, Annual Review Of Political Science, Vol. 10, 103-126.
- D'ANGELO**, Paul, (2002), “**News Framing as a Multiparadigmatic Research Program: A Response to Entman**”, Journal Of Communication, Vol. 52, 870-888.
- DEMİR**, Şamil, (2014), “**Arabuluculuk Aile içi Şiddet Ve Uzlaşmaya Tabi Suçların İlişkisi**”, Ankara Barosu Dergisi, Sayı 2, 211-228.
- DUĞAN**, Özlem, (2015), “**Sağlıkta Şiddet Haberlerinin Basına Yansıması**”, Yayınlanmış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- DURSUN**, Yücel, (2011), “**Şiddetin İzini Sürmek**”, Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 12, 1-18.
- ENTMAN**, Robert M., (2007), “**Framing Bias: Media in the Distribution of Power**”, Journal Of Communication, Vol. 57, 163–173.
- ERDOĞAN**, İlker, (2008), “**Haber Çerçeveleme: Kuram Ve Tipoloji**”, Marmara İletişim Dergisi, Cilt 13, Sayı 13, 35-52.

ERKANI, Emrah, (2014), “**Sinemasal Şiddet**”, Sanat-Tasarım Dergisi, Cilt 1, Sayı 4, 15-21.

EŞİDİR, Osman, Gökhan Bak, (2018), “**Şiddet Unsuru Olarak Terör Olaylarının Medyada Haberleştirilmesi**”, Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, Cilt 5, Sayı 7, 13-32.

FROMM, Erich, (1990), **Sevginin Ve Şiddetin Kaynağı**, Çev.: Yurdanur Salman, Nalan İçten, İstanbul: Payel Yayınevi.

GORP, Baldwin Van, Tom Vercruysse, (2012), “**Frames and Counter-Frames Giving Meaning To Dementia: A Framing Analysis Of Media Content**”, Social Science & Medicine, Vol. 74, Issue 8, 1274-1281.

GÖKÇE, Orhan,(2019), “**Klasik ve Nitel İçerik Analizi Felsefe, Yöntem, Uygulama**” Konya: Çizgi Kitabevi.

GÜLEÇ, Hüseyin, vd., (2012), “**Bir Kısır Döngü Olarak Şiddet**”, Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar Dergisi, Cilt 4, Sayı 1, 112-137.

GÜRAN, Mehmet Salih, Hüseyin Özarslan, (2015), “**Çerçeveleme Teorisi Ve Toplumsal Hareketler**”, Erciyes İletişim Dergisi, Cilt 4, Sayı 1, 36-50.

KARA, İsmail, (2004), “**Kent Yaşam Alanında Siyasal Şiddetin Ortaya Çıkışı ve Nedenleri: İzmir Örneği**”, Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

KELEŞ, Ruşen, Artun Ünsal, (2001), “**Kent Ve Siyasal Şiddet**”, Cogito Şiddet, Ed. Özlem Solok, 4. Baskı, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 91-104.

KILIÇ, Çetin, (2015), “**Gündem Belirleme Kuramı Çerçevesinde Siyasal Karar Verme Sürecine Sosyal Medya Etkisinin İncelenmesi**”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

KOCACIK, Faruk, (2001), “**Şiddet Olgusu Üzerine**”, Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt 2, Sayı 1, 1-7.

KOCADAŞ, Bekir, Özge Özgür, Mahmut Özbulut, (2010), **Gençlik Ve Şiddet: Toplumsal Alanda Şiddetin Yükselişi**, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi.

KOSICKI, Gerald M., Zhongdang Pan, (1993), “**Framing Analysis: An Approach to News Discourse**”, Political Communication, Vol. 10, 55-57.

KÖKNEL, Özcan (2000), **Bireysel Ve Toplumsal Şiddet**, 2.Baskı, İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.

KURŞUN, Hüseyin, (2017), “**Medya Ve Şiddet Medyadaki Şiddet Olgusunun Toplumsal Hayata Yansıması Hakkında Niceliksel Araştırma: Gaziantep İl Örneği, 2016**”, Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

KUTLU, Kutlukhan, (2001), “**Quentin Harikalar Diyarında: Tarantino Sinemasında Şiddet**”, Cogito Şiddet Dergisi, Ed.Özlem Solok, 4. Baskı, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 353-356.

MATKAP, Selim, (2007), **Şiddet Sempozyumu**, Ankara: Türk Tabipleri Birliği Yayınları.

ÖZARSLAN, Hüseyin, Mehmet Salih Güran, (2015), **“İletişim Araştırmalarında Çerçeveleme Paradigması: Son Döneme Ait Bir İnceleme”**, Selçuk İletişim Dergisi, Cilt 8, Sayı 4, 32-48.

ÖZARSLAN, Hüseyin, (2007), **“Çerçeveleme Yaklaşımı Açısından Haber Çerçevelerinin İzler Kitle Düşünceleri Üzerindeki Etkisi”**, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

ÖZSÖZ, Cihad, (2014), **“Pierre Bourdieu: Simgesel Şiddet, Eğitim, İktidar”**, Cogito Şiddet Dergisi, Sayı 76, 290-311.

PALABIYIKOĞLU, Refia, (1997), **“Medya Ve Şiddet”**, Kriz Dergisi, Cilt 5, Sayı 2, 123-126.

SCHEUFELE, Dietram A., (1999), **“Framing As a Theory Of Media Effects”**, Journal Of Communication, Vol. 49, 103-122.

SERİN, Hatice, vd., (2015), **“Sağlık Çalışanlarına Yönelik Şiddet”**, Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi, Cilt 24, Sayı 3, 109-113.

T.C. RESMÎ GAZETE (2004), Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğünce Yayımlanır, Sayı 25504.

TATAR, Levent, (2018), **“Mesleki Eğilimin Toplumsal Hiyerarşisi: Kültürel Sermaye Ve Simgesel Şiddet Ekseninde Mesleki Tasnif”**, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

TEMİZEL, Handan, (2008), **“Kamuoyu Kuramları Ve Kamuoyu Oluşumunda Kitle İletişim Araçları”**, Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, Cilt 8, Sayı 15, 126-146.

TUNÇEL, Mine, (2012), **Toplum Sağlığı ve Şiddet: Medya Üzerine Bir Analiz**, Ed. Mine Tunçel, Ankara: Sağlık Bakanlığı Sağlığın Geliştirilmesi Genel Müdürlüğü.

TÜRK DİL KURUMU, (2019), Güncel Türkçe Sözlüğü. <https://sozluk.gov.tr/>.

TÜRK TABİPERİ BİRLİĞİ, (2018), **“TTB’nin Sağlıkta Şiddet Yasası önerisi TBMM Başkanlığı’na sunuldu”**, (<https://www.ttb.org.tr/865yd2v>).

TÜRKİYE CUMHURİYETİ BAŞBAKANLIK KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (2008), **Aile İçi Şiddetle Mücadele El Kitabı**, Ankara: Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü.

ULUDAĞ, Ayhan, Nazmi Zengin, (2013), **“Sağlıkta Şiddete Hasta Şikayetlerinde Yer Alan Olumsuz İfadeler Açısından Bir Bakış: Konya Örneği”** Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 16, Sayı 3, 71-86.

ULUTAŞ, Ejder, (2018), “Gerçekliğin Simülatif İfşası: Eğlence Programlarındaki Katarsistik Bakiye”, Sosyoloji Divanı Dergisi, Sayı 11, 197-212.

ÜNSAL, Artun, (2001), “Genişletilmiş Bir Şiddet Tipolojisi”, Cogito Şiddet, Ed. Özlem Solok, 4. Baskı, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 29-36.

VREESE, Claes H., (2005), “News Framing: Theory And Typology”, Information Design Journal&Document Design, Vol. 13, 51-62.

YAVUZ, Ruhi, vd., (2000), Biyolojik, Sosyolojik, Psikolojik Açıdan Şiddet, İstanbul: Yüce Yayın.

YAVUZER, Haluk, (1996), Çocuk Ve Suç, 8. Baskı, İstanbul: Remzi Kitabevi.

YAYLAGÜL, Levent, (2017), Kitle İletişim Kuramları Egemen ve Eleştirel Yaklaşımlar, 7. Baskı, Ankara: Dipnot Yayınları.

YÖYEN, Elif, (2017), “Şiddet Türleri Ve Kişilik Özellikleri”, Yaşam Becerileri Psikolojisi Dergisi, Cilt 1, Sayı 1, 35-50.

YÜKSEL, Erkan, (2007), “Kamuoyu Oluşturma Ve Gündem Belirleme Kavramları Nerede Kesişmekte, Nerede Ayrılmaktadır?”, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 7, Sayı 1, 571-586.

EKLER

- 1- <https://www.ensonhaber.com/3-sayfa/ankarada-hasta-yakinlari-saglik-personelini-darbetti>
- 2- <https://www.ensonhaber.com/gundem/gaziantep-te-saglik-calisanina-darp-guvenlik-kamerasinda>
- 3- <https://www.ensonhaber.com/3-sayfa/ankarada-hasta-yakinlarindan-saglik-calisanlarina-saldiri>
- 4- <https://www.ensonhaber.com/3-sayfa/aydinda-kadini-kadin-muayene-eder-dedi-saglik-gorevlisini-darbetti>
- 5- <https://www.ensonhaber.com/3-sayfa/bahcelievlerde-saglik-calisanlarini-darbeden-iki-kisi-yakalandi>
- 6- <https://www.ensonhaber.com/3-sayfa/ankarada-silahli-kavgada-olen-kisinin-yakinlari-saglik-calisanlarina-saldiridi>
- 7- <https://www.ensonhaber.com/ic-haber/kirikkalede-iki-saglik-calisanina-siddet>
- 8- <https://www.ensonhaber.com/3-sayfa/sakaryada-saglik-calisanina-saldiri>
- 9- <https://www.ensonhaber.com/3-sayfa/kahramanmatasta-ignenin-yan-etkilerini-soyleyen-doktor-darbedildi>
- 10- <https://www.ensonhaber.com/gundem/trabzonda-koronavirusten-hayatini-kaybeden-hastanin-yaki>
- 11- <https://www.ensonhaber.com/3-sayfa/izmirde-maske-uyarisi-yapan-doktorlara-saldirilar>
- 12- <https://www.ensonhaber.com/3-sayfa/boluda-saglik-ekiplerine-kurusiki-tabancayla-saldiri>
- 13- <https://www.haberler.com/son-dakika-haberleri-flas-13789648-haberi/>
- 14- <https://www.haberler.com/malatya-da-doktora-saldiri-girisimi-13595738-haberi/>
- 15- <https://www.haberler.com/saglik-calisanlarina-palali-saldiri-guvenlik-13325669-haberi/>
- 16- <https://www.haberler.com/istanbul-da-saglik-calisanlarina-cirkin-saldiri-13671717-haberi/>

- 17- <https://www.haberler.com/diyarbakir-da-hasta-yakinlarinin-saglik-calisanina-13432775-haberi/>
- 18- <https://www.haberler.com/capa-da-maske-tartismasinda-dovulen-saglik-13626080-haberi/>
- 19- <https://www.haberler.com/darp-edilen-saglik-calisani-su-an-sol-gozum-13628241-haberi/>
- 20- <https://www.haberler.com/karabuk-te-saglik-calisanlarina-sozlu-saldiri-13061320-haberi/>
- 21- <https://www.haberler.com/saglikciya-icki-siseleriyle-saldirdilar-13461967-haberi/>
- 22- <https://www.haberler.com/samsun-kadin-doktorun-darp-edilmesi-kamerada-13069128-haberi/>
- 23- <https://www.haber7.com/guncel/haber/3002249-hastanede-kadin-guvenlik-gorevlisine-yumrukla-saldirdilar>
- 24- <https://www.haber7.com/guncel/haber/3012440-annesine-asi-yaptiramadi-3-hemsireyi-darbedip-bir-kisi-bicakladi>
- 25- <https://www.haber7.com/guncel/haber/3046879-igne-canimi-yakti-diyerek-saglik-calisanini-olduresiye-doven-saldirgan-tutuklandi>
- 26- <https://www.haber7.com/kirikkale/2977736-iki-doktora-tekme-tokat-dayak>
- 27- <https://www.haber7.com/guncel/haber/3006836-koronali-dehset-saglik-calisanlarini-bu-hale-getirdiler>
- 28- <https://www.haber7.com/guncel/haber/2946788-erkek-hemsire-hasta-yakinlari-tarafindan-darp-edildi>
- 29- <https://www.haber7.com/trabzon/2968170-hastanede-kadin-doktora-oksijen-tupuyle-saldiri>
- 30- <https://www.haberturk.com/son-dakika-akilalmaz-dehset-davada-sahit-oldu-diye-hemsireyi-darp-etti-haberler-2635543>
- 31- <https://www.haberturk.com/son-dakika-haberi-maske-uyarisinda-bulunan-doktora-saldirdi-haberler-2891930>
- 32- <https://www.haberturk.com/son-dakika-haberler-saglik-calisanina-siddet-kamerada-2707975>

- 33- <https://www.haberturk.com/son-dakika-haberi-saglik-calisanlarina-bir-saldiri-daha-haberler-2898869>
- 34- <https://www.haberturk.com/son-dakika-bir-saglik-calisani-daha-darbedildi-2834170>
- 35- <https://www.haberturk.com/antalya-haberleri/80854597-hemsire-maske-takmalarini-istedigi-turistlerin-terlikli-saldirisina-ugradi>
- 36- <https://www.haberturk.com/son-dakika-haberi-saglik-calisanlarini-takip-edip-darbetteler-haberler-2909980>
- 37- <https://www.haberturk.com/ankara-da-berber-dukkandaki-silahli-kavgada-1-kisi-oldu-2810734>
- 38- <https://www.haberturk.com/kahramanmaras-ta-saglik-calisanini-darbettigi-iddia-edilen-zanli-gozaltina-alindi-2852941>
- 39- <https://www.haberturk.com/3-hastanede-4-doktora-siddet-2922576>
- 40- <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/son-dakika-izmirde-biri-kadin-2-doktor-ile-polisi-darp-ettiler-gozaltina-alindilar-41629253>
- 41- <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/kizi-icin-saglik-raporu-istedi-doktorlara-dehseti-yasatti-41581697>
- 42- <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/doktor-korku-dolu-anlari-anlatti-kendimi-poliklinige-kilitledim-41685412>
- 43- <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/maske-tak-diye-uyaran-doktora-once-bicak-cekti-sonra-darp-etti-41633123>
- 44- <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/son-dakika-haberleri-hastanede-dehset-sacmislardi-yeni-detaylar-ortaya-cikti-41663084>
- 45- <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/son-dakika-haberi-igne-canımı-yakti-diyerek-saglikciyi-silahla-tehdit-edip-dovdu-o-anlari-anlatti-41692913>
- 46- <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/son-dakika-doktor-kadir-songuru-jiletle-yaralamisti-20-yil-hapis-indirim-uygulanmadi-41618956>
- 47- <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/acil-baskininda-saglikcilari-sifreli-kapi-kurtardi-41618256>
- 48- <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/koronali-dehset-41593889>
- 49- <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/son-dakika-batmanda-filyasyon-ekibindeki-doktora-saldiri-41622353>

- 50- <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/saldiriya-ugrayan-saglik-calisani-taburcu-oldu-arkadaslari-o-yumruk-hepimizin-gozune-atildi-41622582>
- 51- <https://www.memurlar.net/haber/877310/randevusuz-muayene-olmak-isteyen-hasta-doktorun-burnunu-kirdi.html>
- 52- <https://www.memurlar.net/haber/877662/hasta-yakini-saglik-teknikerinin-elmatic-kemigini-kirdi.html>
- 53- <https://www.memurlar.net/haber/915273/bashekim-yardimcisi-hasta-yakininin-saldirisina-ugradi.html>
- 54- <https://www.memurlar.net/haber/926456/doktora-hasta-yakinlarinca-saldiri-girisimi.html>
- 55- <https://www.memurlar.net/haber/891998/>
- 56- <https://www.memurlar.net/haber/932276/hastanede-rontgen-teknisyenine-tekme-atan-kisi-gozaltina-alindi.html>
- 57- <https://www.memurlar.net/haber/932724/hemsire-ve-doktorlar-dehseti-yasadi-kapiyi-tutarak-kendilerini-korudu.html>
- 58- <https://www.memurlar.net/haber/921987/>
- 59- <https://www.memurlar.net/haber/943897/doktora-bicakla-saldiran-zanli-tutuklandi.html>
- 60- <https://www.memurlar.net/haber/944274/saglik-calisanina-akilalmaz-siddet-bu-kez-bahaneleri-igne-acitti-oldu.html>
- 61- <https://www.memurlar.net/haber/928311/acil-baskininda-saglikcileri-sifreli-kapi-kurtardi.html>
- 62- <https://www.memurlar.net/haber/928785/capa-da-darp-edilen-personel-gorme-yetisini-kaybedebilir.html>
- 63- <https://www.memurlar.net/haber/902035/trabzon-da-hasta-yakini-doktora-oksijen-tupu-ile-saldiridi.html>
- 64- <https://www.milliyet.com.tr/gundem/ac-kapiyi-diye-bagirmis-saglik-calisanina-darp-6181331>
- 65- <https://www.milliyet.com.tr/gundem/eczanede-dehset-pompali-tufekle-saldiri-duzenledi-6274792>
- 66- <https://www.milliyet.com.tr/gundem/dehset-hemsireleri-dovdu-hasta-yakinini-bicakladi-6303668>

- 67- <https://www.milliyet.com.tr/gundem/doktora-bicakla-saldirmisti-malzeme-dolabini-da-kirmis-6327380>
- 68- <https://www.milliyet.com.tr/gundem/yine-saglik-calisanlarina-saldiri-canlarini-boyle-korudular-6354774>
- 69- <https://www.milliyet.com.tr/milliyet-tv/hastane-savas-alanina-dondu-saglik-calisanlarina-palali-saldiri-kamerada-video-6235702>
- 70- <https://www.milliyet.com.tr/gundem/sedyeleri-barikat-yaptilar-6312826>
- 71- <https://www.milliyet.com.tr/gundem/son-dakika-meslektasini-75-kez-bicaklayarak-olduren-doktor-sende-onu-kullanacak-cesaret-var-mi-6313877>
- 72- <https://www.milliyet.com.tr/gundem/hasta-yakinlari-erkek-hemsireyi-dovdu-6152618>
- 73- <https://www.milliyet.com.tr/gundem/hastanede-dehset-corona-testi-tartismasi-kotu-bitti-6201640>
- 74- <https://www.mynet.com/gaziantep-te-hastaya-muadil-ilac-veren-eczacinin-darbedildigi-iddiasi-110106336390>
- 75- <https://www.mynet.com/bakirkoy-de-randevusu-olmayan-hastaya-bakmadigi-icin-darp-edilen-doktor-yogun-bakimda-110106338661>
- 76- <https://www.mynet.com/gaziantep-te-saglik-calisina-saldiri-1-olu-1-yarali-110106609909>
- 77- <https://www.mynet.com/gaziantep-te-koronavirusu-yenerek-gorevine-donen-saglik-calisani-darp-edildi-110106564181>
- 78- <https://www.mynet.com/hasta-yakini-112-ekibine-saldiridi-ankara-valiligi-nden-aciklama-110106669178>
- 79- <https://www.mynet.com/ambulansta-kadin-acil-tip-teknisyenini-taciz-eden-kisi-tutuklandi-110106531952>
- 80- Mynet com engelli raporu vermeyen doktora bıçakla saldırdı 13.02.2020
<https://www.dha.com.tr/yurt/istedigi-engelli-raporunu-alamayinca-doktora-saldiridi/haber-1754605>
- 81- <https://www.mynet.com/ankara-da-saglik-calisanlarina-saldiri-girisimi-5-gozalti-110106647461>
- 82- <https://www.mynet.com/kadini-kadin-muayene-eder-dedi-saglik-gorevlisini-darp-etti-110106674680>

- 83- <https://www.mynet.com/besiktas-ta-bayilan-kagit-toplayicisi-ayilince-saglikcilara-saldirdi-110106629644>
- 84- <https://www.mynet.com/igne-canimi-yakti-dedi-saglik-calisanini-darp-etti-110106677863>
- 85- <https://www.mynet.com/bahcelievler-de-saglik-calisanlarina-darp-kamerada-110106678982>
- 86- <https://www.mynet.com/hasta-yakini-koronavirus-servisine-alinmadi-diye-teror-estirdi-2-guvenlik-gorevlisini-bicakladi-110106479191>
- 87- <https://www.mynet.com/artvin-de-koronavirus-hastasindan-doktora-siddet-110106573046>
- 88- <https://www.mynet.com/sakaryada-saglik-calisanina-tekme-tokat-ve-makasli-saldiri-110106600639>
- 89- <https://www.mynet.com/maske-uyarisi-yaptigi-icin-darp-edilen-saglik-calisani-su-an-sol-gozum-gormuyor-110106602080>
- 90- <https://www.sabah.com.tr/gaziantep/2020/08/08/hastanede-kadin-guvenlik-gorevlisine-yumruklu-saldiri>
- 91- <https://www.sabah.com.tr/video/yasam/sanliurfada-hasta-yakinlarinin-saglik-ve-guvenlik-personellerini-darp-ettigi-anlar-kamerada-video>
- 92- <https://www.sabah.com.tr/ankara/2020/11/14/cebeci-hastanesinde-skandal-goruntu-saglik-calisanlari-yine-barikat-kurdu>
- 93- <https://www.sabah.com.tr/yasam/2020/10/16/ankara-keciorende-saglik-calisanlarina-saldiri-olayinda-yeni-gelisme>
- 94- <https://www.sabah.com.tr/izmir/2020/09/23/izmirde-doktorun-bogazini-kesen-saldirgana-20-yil-hapis-cezasi-verildi>
- 95- <https://www.sabah.com.tr/video/yasam/hasta-yakinlari-guvenlik-gorevlilerine-saldirdi-o-anlar-kameralara-yansidi-video>
- 96- <https://www.sabah.com.tr/guney/2020/02/26/hasta-yakinlarinin-saldirisina-ugradi>
- 97- <https://www.sabah.com.tr/ordu/2020/08/26/orduda-doktor-ve-saglik-calisanlarina-darp>
- 98- <https://www.sabah.com.tr/yasam/2020/09/26/son-dakika-haberler-hasta-yakinindan-o-doktora-olum-tehdidi-cocuklarini-yetim-birakmak-istemem>

- 99- <https://www.sabah.com.tr/trabzon/2020/04/27/doktoru-oksijen-tupu-ile-kovaladilar>
- 100- <https://www.sozcu.com.tr/2020/saglik/hasta-yakini-saglik-calisanini-isirdi-5669037/>
- 101- <https://www.sozcu.com.tr/2020/gundem/hasta-yakinlarinin-saldirdigi-saglik-calisani-hastanelik-oldu-5669750/>
- 102- <https://www.sozcu.com.tr/2020/gundem/burnu-kirilan-doktor-ameliyati-yarim-birakmadi-5567916/>
- 103- <https://www.sozcu.com.tr/2020/gundem/dehset-demir-cubuklarla-hastaneyi-bastilar-5993834/>
- 104- <https://www.sozcu.com.tr/2020/gundem/sakaryada-112-personellerine-siddet-5759170/>
- 105- <https://www.sozcu.com.tr/2020/gundem/saglik-calisanlari-canlarini-korumak-icin-barikat-kurdu-604855>
- 106- <https://www.sozcu.com.tr/2020/saglik/hastanede-bir-siddet-olayi-damanisadan-6052612/>
- 107- <https://www.sozcu.com.tr/2020/saglik/maske-tartismasinda-darp-edilen-saglik-calisani-ameliyata-alindi-6054324>
- 108- <https://www.sozcu.com.tr/2020/gundem/doktoru-olumle-tehdit-etti-acim-sicakken-cocuklarini-yetim-birakmak-istemem-6055977/>
- 109- <https://www.sozcu.com.tr/2020/gundem/saglikta-siddet-suruyor-uc-saglik-calisanina-sokakta-saldiri-5782137/>
- 110- <https://www.yeniakit.com.tr/haber/araba-carpti-diye-ihbarda-bulunan-kisi-acil-servisteki-doktora-saldirdi-1319299.html>
- 111- <https://www.yeniakit.com.tr/haber/balikesirde-annesine-asi-yaptiramayan-kisi-3-hemsireyi-darbedip-bir-kisiyi-bicakla-yaraladi-1382910.html>
- 112- <https://www.yeniakit.com.tr/haber/koronavirus-suphesiyle-getirildikleri-hastanede-4-doktoru-darbetteler-1294296.html>
- 113- <https://www.yeniakit.com.tr/haber/saglik-calisanlarina-palali-saldiri-guvenlik-kamerasinda-1295081.html>
- 114- <https://www.yeniakit.com.tr/haber/cocuguna-ilac-yazmayan-doktoru-darp-ettigi-iddiasi-1127262.html>

- 115- <https://www.yeniakit.com.tr/haber/bas-agrisi-sikayetiyle-geldigi-hastanede-doktora-saldirdi-1137288.htm>
- 116- <https://www.yeniakit.com.tr/haber/doktora-saldiran-saniga-hakim-bu-sefer-acimadi-1394101.html>
- 117- <https://www.yeniakit.com.tr/haber/turkiyenin-tepki-gosterdigi-doktora-siddet-iddialarinin-odagindaki-aile-ihaya-konustu-1208119.html>
- 118- <https://www.yeniakit.com.tr/haber/genc-kizlarin-doktoru-darp-olayinin-goruntuleri-ortaya-cikti-1151512.html>
- 119- <https://www.yeniakit.com.tr/haber/saglik-calisanlarina-saldiri-kendilerini-tibbi-cihazlarla-korudular-1446592.html>
- 120- <https://www.yenisafak.com/video-galeri/gundem/dehsete-dusuren-olay-kamerada-salginla-mucadelenin-kahramani-saglikciyi-olduresiye-dovduler-2205514>
- 121- <https://www.yenisafak.com/gundem/saglik-calisanlarina-siddet-durdurulamiyor-sosyal-mesafe-uyarisi-yapan-hemsirenin-burnunu-kirdi-3552703>
- 122- <https://www.yenisafak.com/gundem/ayvalikta-asinin-olmadigi-ogrenen-hasta-yakini-cilgina-dondu-hemsireleri-darp-edip-bir-kisi-bicakladi-3566706>
- 123- <https://www.yenisafak.com/gundem/samsunda-darp-edilen-saglik-calisanini-isyan-etti-insanlarin-stres-topu-olmaktan-yorulduk-3570878>
- 124- <https://www.yenisafak.com/gundem/kocaeli-haberleri-kocaelide-demir-cubuklarla-hastaneyi-bastilar-3553628>
- 125- <https://www.yenisafak.com/gundem/kirikkale-haberleri-iki-doktor-tekme-tokat-darp-edildi-3541229>
- 126- Ankara'da silahlı kavgada ölenin yakınları hastanede sağlıkçılara saldırdı! | Video
- Son Güncelleme: 22.09.2020 - 09:02 DHA
- 127- <https://www.yenisafak.com/gundem/saglik-calisanlarina-bir-saldiri-haberi-de-sakaryadan-geldi-saldirganlar-hastaneden-kacti-3568537>
- 128- <https://www.yenisafak.com/gundem/igne-canımı-yakti-dedi-saglik-calisanini-silahla-tehdit-edip-feci-sekilde-darp-etti-3590376>

129- <https://www.yenisafak.com/gundem/capada-maske-uyarisi-yapan-saglik-calisanini-darp-eden-saldirgan-cezaevinden-izinli-cikmis-35687>

130- <https://www.sozcu.com.tr/2020/gundem/hastanede-skandal-goruntuler-saglik-calisanlari-canlarini-barikat-kurarak-korudu-6125444/>

